

שאלות חזרה

בפרק "השוכר את האומנין"

עריכה בס"ד:

מאיר גרוניך

0527625149

036161654

6161654@GMAIL.COM

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ה ע"ב - ע"ו ע"א

מתניתין השוכר - פשיטא

"שכר את החמר והקדר להביא פרייפרין וכו'":

1. לאיזה "סוג מלאכה" הוא שכר את האומנין? (מלאכת "דבר האבד")
2. מה הפירוש מלאכת "דבר האבד"? (מלאכה שאם היא לא תיעשה עד זמן מסוים יגרם הפסד לבעה"ב, והפועלים כאן במשנה, מתחרטים ולא מוכנים להשלים את המלאכה עד הזמן שבו היא יכולה להיעשות, ויגרם מכך הפסד לבעה"ב)
3. מדוע "פרייפרין וחלילין לכלה או למת, ופועלין להעלות פשתנו מן המשרה" נחשב ל"דבר האבד"?

"מקום שאין שם אדם":

4. שכר את החמר והקדר והבטיח להם בשכרם 4 זוז, כשהם מתחרטים: א) מתי בעה"ב לא יכול לשכור אחרים במקומם ולהבטיח להם שכר יותר יקר על חשבון החמר והקדר, או להטעות אותם ולהבטיח להם שכר יותר יקר, ובסוף לשלם להם רק את השכר שהוא סיכם איתם בתחילה? (כשמוצא קדר אחר בארבע זוז). ב) ומתי בעה"ב "שוכר עליהן או מטען"?
5. מה הפירוש "שוכר עליהן", ג) מה הפירוש "מטען"?
6. מדוע חכמים התיירו לבעה"ב במלאכת "דבר האבד", לשכור פועל אחר ביוקר על חשבון הפועלים שהתחרטו, או להטעות אותם?
7. אם שכר פועלים למלאכת דבר "שאינו אבד" – מלאכה שיכולה להיעשות גם ביום אחר, והפועלים לא מוכנים באותו יום שבו הוא שכר אותם, להשלים את המלאכה: א) האם בעה"ב "שוכר עליהן או מטען" ב) ומדוע? (אינו שוכר עליהן או מטען, היות והוא יוכל להשלים את המלאכה ביום אחר, במחיר שהוא סיכם עם האומנין שהתחרטו)

"השוכר את האומנין וחזרו בהם ידם על התחתונה":

8. "השוכר את האומנין וחזרו בהם ידם על התחתונה": א) מה האומן ובעה"ב סיכמו ביניהם (שהאומן יארוג בגד שלם ב 4 זוז ב) ומה המקרה שקרה כאן במשנה? (האומן התחרט לאחר שארג חצי מהבגד)
9. כשהבטיח לאומן על כל חצי בגד שכר של שתי זוז, והאומן התחרט לאחר שתפר חצי מהבגד: כשהמחיר התייקר ויעלה לו לתפור את חצי הבגד השני שלוש זוז: א) מהי טענת האומן מהו השכר שמגיע לו ב) מהי טענת בעה"ב איזה שכר הוא צריך לשלם לאומן ג) מה פוסקת המשנה - כמה בעה"ב ישלם לאומן ד) ומדוע?

10. כשהמחיר הוזל ויעלה לו לתפור את חצי הבגד השני זוז אחד: א) מהי טענת האומן, מהו השכר שמגיע לו ב) מהי טענת בעה"ב, איזה שכר הוא צריך לשלם לאומן ג) מה פוסקת המשנה - כמה בעה"ב ישלם לאומן ד) ומדוע ?

"אם בעה"ב חוזר בו ידו על התחתונה":

11. כשהבטיח לאומן על כל חצי בגד שכר של שתי זוז, ובעל הבית התחרט לאחר שהאומן תפר חצי מהבגד: כמה ישלם לאומן כשהמחיר התייקר ויעלה לו לתפור את חצי הבגד השני שלוש זוז: א) מהי טענת האומן, מהו השכר שמגיע לו ב) מהי טענת בעה"ב, איזה שכר הוא צריך לשלם לאומן ג) מה פוסקת המשנה - כמה בעה"ב ישלם לאומן ד) ומדוע ?

12. כמה ישלם לאומן כשהמחיר הוזל ויעלה לו לתפור את חצי הבגד השני זוז אחד: א) מהי טענת האומן, מהו השכר שמגיע לו ב) מהי טענת בעה"ב, איזה שכר הוא צריך לשלם לאומן ג) מה פוסקת המשנה - כמה בעה"ב ישלם לאומן ד) ומדוע ?

"כל המשנה ידו על התחתונה":

13. מה הפירוש "יציאה" ומה הפירוש "שבח" ?

14. "כל המשנה ידו על התחתונה" א) מה המקרה ב) כמה ישלם לאומן כשהיציאה - 1 זוז והשבח - 2 זוז ג) כמה ישלם לאומן כשהיציאה - 1 זוז והשבח - חצי זוז ?

"השוכר את האומנין והטעו זה את זה, אין להם זה על זה אלא תרעומת":

15. "השוכר את האומנין והטעו זה את זה": א) מה ההבדל בין "חרטה" – שאדם "מתחרט" ממה שהוא אמר לשני, לבין "הטעיה" – שאדם "הטעה" את השני, ("חרטה": האדם מתחייב לחבירו – דבר שהוא יכול לקיים אותו, ולבסוף הוא מתחרט ולא מתכוון לקיים את התחייבותו. "הטעיה": האדם מתחייב לחבירו דבר שאינו קיים במציאות. הדגמנו: אדם היה צריך לעבור דירה ולצורך כך היה עליו לשכור שתי משאיות הובלה. הוא סיכם עם אדם שיש ברשותו שתי משאיות הובלה שהוא יוביל בהם את תכולת דירתו. אם אותו אדם יסרב לכך בהמשך, זה נקרא שהוא "התחרט" מהתחייבותו. אמנם אם לאותו אדם לא היו שתי משאיות והוא אמר לו: "יש לי שתי משאיות להוביל בהם את תכולת דירתך", וכמובן שאותו אדם לא הביא לו שתי משאיות להוביל בהם את תכולת הדירה, האם זה נקרא שהוא "התחרט" מהתחייבותו או שהוא "הטעה" את בעל הדירה ? בודאי שזה נקרא שהוא "הטעה" את בעה"ב, היות ולא הייתה לא אפשרות לקיים את התחייבותו, והוא לא "התחרט" מהתחייבותו אלא שלא הייתה כלל אפשרות לקיים אותה) ב) אלו דברים מתחייב בעה"ב לפועל בשעה שהוא שוכר אותו לעבודה, (א. שהוא ישכור את הפועל למשל ליום שלם והוא לא יפטר אותו קודם לאותו הזמן. ב) מה יהיה גובה השכר שבעה"ב ישלם לפועל) ג) האם בעה"ב יכול לקיים את ההתחייבויות האלו בשעה שהוא שוכר את הפועל, (כ) ד) א"כ, כשבעה"ב התחרט והוא פיטר את העובד באמצע היום, האם זה נקרא שהוא "התחרט" ממה שהוא אמר לפועל או שהוא "הטעה" אותו, ("התחרט") ה) מהי ההוכחה שהמשנה לא מדברת שבעל הבית או הפועל שינו ממה שהם סיכמו ביניהם ? (במשנה כתוב "והטעו זה את זה" דהיינו שבעה"ב הטעה את הפועל או שהפועל הטעה אותו.

והרי בין בעה"ב לפועל שייך רק "חרטה" היות והם יכולים לקיים את הדבר שאותו הם התנו, ממילא לא יתכן שהמשנה דיברה על הטעיה שהייתה בין "בעה"ב לפועל")

16. א"כ, מי הטעה את מי במשנה ? (הפועל – השליח, שבעה"ב שלחו לשכור פועל הבטיח לפועל שכר אחר ממה שבעה"ב אמר לו להבטיח לפועל. וזה נקרא "הטעיה" שהפועל השליח "הטעה" את הפועלים, שהרי הוא הבטיח להם שכר שונה מהשכר שבעה"ב אמר לו להבטיח להם [הוא אמר לפועל דבר שאינו קיים במציאות שזה נקרא "הטעיה"]

"אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזל איהו ואמר להו בתלתא":

17. "אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזל איהו ואמר להו בתלתא": (א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל, (ב) איזה שכר הפועל – השליח, הבטיח לפועל, (ג) מה אמר הפועל – השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו: "שכרך עלי" או "שכרך על בעה"ב", (אין הבדל, היות ובכל מקרה הפועל יקבל "שלושה", היות והפועל הסכים לעבוד ב"שלושה") (ד) האם לפועל יש "תביעת ממון" לקבל בשכרו "ארבעה" היות ובעה"ב היה מוכן לשלם לו ארבעה, (לא. היות והסכים לעבוד ב"שלושה") (ה) איזה שכר הפועל יקבל, ("שלושה") (ה) בהו"א: האם יש לפועל "תרעומת" על הפועל – השליח ע"כ שאמר לו ששכרו יהיה "שלושה", על אף שבעה"ב היה מוכן לשלם לו ארבעה, ומדוע, (ו) א"כ, מדוע א"א להסביר שהמשנה שאמרה שלפועל "יש תרעומת" על הפועל – השליח, מדברת על מקרה זה ?

"אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא ואזל איהו ואמר להו בארבעה" – ה"ד אי דאמר להו "שכרכם עלי":

18. (א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל, (ב) איזה שכר הפועל – השליח, הבטיח לפועל, (ג) מה אמר הפועל – השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו, (ד) איזה שכר הפועל יקבל, ומי ישלם לו אותו, (ה) האם לפועל יש "תביעת ממון" על הפועל – השליח, (ו) א"כ, מדוע א"א להסביר שהמשנה שאמרה שלפועל "יש תרעומת" – ואין "תביעת ממון", על הפועל – השליח, מדברת על מקרה זה ?

19. מהי הראיה שהביאה הגמ' שאם אדם אומר לפועל "שכרך עלי", הוא יצטרך לשלם את שכר הפועל, על אף שהפועל עבד בשדה של חבירו ?

"לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעה"ב":

20. מהו הכלל: כשבעה"ב לא סיכם עם הפועל, מהו השכר שהוא ישלם לו: איזה שכר בעה"ב צריך לשלם לפועל ? ("כמנהג המדינה")

21. (א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל ("שלושה") (ב) איזה שכר הפועל – השליח, הבטיח לפועל ("ארבעה") (ג) מה אמר הפועל – השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו, (ד) א"כ, האם יש לפועל "תביעת ממון" על הפועל – השליח ?

22. כשבעה"ב אמר לפועל – השליח שיגיד לפועל ששכרו יהיה "שלושה", והפועל – השליח, אמר לפועל ששכרו יהיה "ארבעה": (א) האם הפועל – השליח, עשה את שליחות בעה"ב והבטיח לפועל את אותו השכר שבעה"ב אמר לו להבטיח לפועל, או שהוא שינה מדברי בעה"ב ובעצם הוא לא עשה את השליחות שבעה"ב שלח אותו, (ב) אם הפועל השליח, לא היה השליח של בעה"ב: א"כ האם בעצם

בעה"ב סיכם עם הפועל מה יהיה שכרו, (לא) ג) וא"כ: איזה שכר הפועל יקבל מבעה"ב? ("כמנהג המדינה")

23. מהו "מנהג המדינה" – איזה שכר משתכרים הפועלים, במקרה שעליו מדברת כאן הגמ' ? (כל הפועלים משתכרים את אותו השכר)

24. אם כל הפועלים משתכרים "שלושה": א) איזה שכר הפועל יקבל, ב) וא"כ מדוע אין לפועל "תרעומת" על הפועל – השליח, ע"כ שאמר לו ששכרו יהיה "ארבעה" הרי הוא יקבל רק "שלושה" כמנהג המדינה ? (אין לו תרעומת. היות וגם אצל בעה"ב אחר הוא היה משתכר רק "שלושה")

25. אם כל הפועלים משתכרים "ארבעה": א) איזה שכר הפועל יקבל, ב) וא"כ מדוע אין לפועל "תרעומת" על הפועל – השליח ע"כ שאמר לו ששכרו יהיה "ארבעה" ? (היות והפועל יקבל "ארבעה" כמנהג המדינה)

26. וא"כ במקרה זה ששכר כל הפועלים במדינה שווה: א) האם יש לפועל "תרעומת" על הפועל – השליח, ב) וא"כ מדוע המשנה שאומרת שיש לפועל "תרעומת" על הפועל השליח, אינה מדברת על מקרה זה ?

"לא צריכא דאיכא דמיתגר בארבעה ואיכא דמיתגר בתלתא":

27. א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל – השליח שיבטיח לפועל ("שלושה") ב) איזה שכר הפועל – השליח הבטיח לפועל ("ארבעה") ג) מה אמר הפועל – השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו ? (על בעה"ב) ד) א"כ, האם יש לפועל "תביעת ממון" על הפועל – השליח ?

28. כשבעה"ב אמר לפועל – השליח שיגיד לפועל ששכרו יהיה "שלושה", והפועל – השליח, אמר לפועל ששכרו יהיה "ארבעה": א) האם הפועל – השליח עשה את שליחות בעה"ב והבטיח לפועל את אותו השכר שבעה"ב אמר לו להבטיח לפועל, או שהוא שינה מדברי בעה"ב ובעצם הוא לא עשה את השליחות שבעה"ב שלח אותו, ב) אם הפועל השליח, לא היה השליח של בעה"ב: א"כ האם בעצם בעה"ב סיכם עם הפועל מה יהיה שכרו, ג) וא"כ: איזה שכר הפועל יקבל מבעה"ב ? ("כמנהג המדינה")

29. מהו "מנהג המדינה" – איזה שכר משתכרים הפועלים, במקרה שעליו מדברת כאן הגמ' ? (חלק מהפועלים משתכרים "שלושה" וחלק מהפועלים משתכרים "ארבעה")

30. איזה שכר בעה"ב אמר לפועל – השליח, שיבטיח לפועל ?

31. איזה שכר בעה"ב ישלם לפועל, ב) ומדוע ? ("שלושה". היות ובעה"ב טוען שהוא אמר לפועל – השליח, שיבטיח לפועל "שלושה" ובעה"ב טוען שהוא היה מוצא פועל ב"שלושה")

32. האם הפועל – השליח היה פועל שמוכן להשתכר ב"שלושה" או שהוא היה מוכן להשתכר רק ב"ארבעה" ? ("ארבעה")

33. א"כ: מהי התרעומת שיש לו על הפועל – השליח ?

34. וממילא: האם המשנה שאומרת שיש לפועל "תרעומת", על הפועל – השליח, מדברת על מקרה זה ? (כ)

איבעית אימא "הכא בבעל הבית עסקינן":

35. א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל ("שלושה" ב) איזה שכר הפועל - השליח, הבטיח לפועל ("ארבעה" ג) מה אמר הפועל - השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו? (על בעה"ב ד) א"כ, האם יש לפועל "תביעת ממון" על הפועל - השליח?
36. כשבעה"ב אמר לפועל - השליח שיגיד לפועל ששכרו יהיה "שלושה", והפועל - השליח, אמר לפועל ששכרו יהיה "ארבעה": א) האם הפועל - השליח עשה את שליחות בעה"ב והבטיח לפועל את אותו השכר שבעה"ב אמר לו להבטיח לפועל, או שהוא שינה מדברי בעה"ב ובעצם הוא לא עשה את השליחות שבעה"ב שלח אותו ב) אם הפועל השליח, לא היה השליח של בעה"ב: א"כ האם בעצם בעה"ב סיכם עם הפועל מה יהיה שכרו ג) וא"כ: איזה שכר הפועל יקבל מבעה"ב? ("כמנהג המדינה")
37. מהו "מנהג המדינה" - איזה שכר משתכרים הפועלים, במקרה שעליו מדברת כאן הגמ' ? (פועל פשוט: "שלושה". פועל בעה"ב: "ארבעה")
38. מה הפירוש "פועל בעה"ב" ?
39. איזה "סוג פועל", בעה"ב ביקש מהפועל - השליח, שהוא ישכור לו: "פועל פשוט" או "פועל בעה"ב" ? (פועל "פשוט")
40. איזה "סוג פועל" היה הפועל שעליו מדברת כאן הגמ': "פועל פשוט" או "פועל בעה"ב" ?
41. איזה שכר ישלם בעה"ב לפועל שהוא "פועל בעה"ב", ומדוע? ("שלושה". היות ובעה"ב אמר לפועל - השליח, שישכור לו "פועל פשוט" ב"שלושה", ובעה"ב טוען שהוא יכול היה למצוא "פועל פשוט" ולשלם לו רק "שלושה")
42. א"כ: מהי התרעומת שיש לפועל, על הפועל - השליח ?
43. וממילא: האם המשנה שאומרת שיש לפועל "תרעומת", על הפועל - השליח, מדברת על מקרה זה ? (כ)

איבעית אימא "הכא בפועלים עסקינן":

44. א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל ("שלושה" ב) איזה שכר הפועל - השליח, הבטיח לפועל ("ארבעה" ג) מה אמר הפועל - השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו, (על בעה"ב) ד) א"כ, האם יש לפועל "תביעת ממון" על הפועל - השליח ?
45. כשבעה"ב אמר לפועל - השליח, שיגיד לפועל ששכרו יהיה "שלושה", והפועל - השליח, אמר לפועל ששכרו יהיה "ארבעה": א) האם הפועל - השליח עשה את שליחות בעה"ב והבטיח לפועל את אותו השכר שבעה"ב אמר לו להבטיח לפועל, או שהוא שינה מדברי בעה"ב ובעצם הוא לא עשה את השליחות שבעה"ב שלח אותו, ב) אם הפועל השליח, לא היה השליח של בעה"ב: א"כ האם בעצם בעה"ב סיכם עם הפועל מה יהיה שכרו ?
46. מהו "מנהג המדינה" - איזה שכר משתכרים הפועלים, במקרה שעליו מדברת כאן הגמ' ? (עבודה פשוטה: "שלושה". עבידתא שפירתא: "ארבעה")
47. מה הפירוש "עבידתא שפירתא" ומה הפירוש "עבודה פשוטה" ? (היה לפועלים מיכסה קבועה של עבודה שאותה היה עליהם להספיק ביום. אמנם המיכסה הייתה שונה בין פועל שמשכר "שלושה" שהוא היה רשאי לנוח מדי

פעם בזמן העבודה, וממילא מיכסת העבודה היומית שלו בחפירת חריץ סביב השדה, הייתה למשל לחפור רק 100 מטר. ואילו פועל שהשתכר "ארבעה" היה עליו לעבוד "עבידתא שפירתא" שהיא עבודה בלי מנוחה, ומכסת העבודה היומית שלו בחפירת חריץ מסביב לשדה הייתה למשל 140 מטר ליום)

48. כשהפועל שמע מהפועל – השליח, ששכרו יהיה "ארבעה", לטענתו: איזו עבודה הוא עבד בשדה: "עבודה פשוטה" או "עבידתא שפירתא"?

49. אם אפשר לבדוק בשדה איזו עבודה הפועל עבד ויימצא שהוא עבד "עבידתא שפירתא": איזה שכר הוא יקבל? ("ארבעה")?

50. במקרה שעליו הגמ' שלנו מדברת: מדוע אין הוכחה שהפועל עבד "עבידתא שפירתא"? (הנהר מילא במים 40 מטר באזור שאחרי 100 מטר של החריץ, והוא רק שהפועל חפר חריץ של 100 מטר. וטענת הפועל היא, שהוא עבד "עבידתא שפירתא" - שהוא חפר 140 מטר ומגיע לו בשכרו "ארבעה", אמנם אין לו לכך ראיה, כי האזור שלטענתו הוא חפר בו את ארבעים המטר הנוספים, מכוסה במים)

51. ולכן איזה שכר בעה"ב ישלם לפועל? ("שלושה")

52. איזו תרעומת יש לפועל על הפועל – השליח? (בגלל שאמרת לי שאקבל "ארבעה" עבדתי "עבידתא שפירתא", ובסוף לא קיבלתי עליה שכר מבעה"ב)

53. וממילא: האם המשנה שאומרת שיש לפועל "תרעומת", על הפועל – השליח, מדברת על מקרה זה?

"לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזל איהו ואמר להו בתלתא":

54. א) איזה שכר בעה"ב אמר לפועל - השליח, שיבטיח לפועל ב) איזה שכר הפועל – השליח, הבטיח (לפועל, ג) מה אמר הפועל – השליח, לפועל, על מי יהיה שכרו – "שכרך עלי" או "שכרך על בעה"ב" (אין הבדל, היות ובכל מקרה הפועל יקבל "שלושה", היות והפועל הסכים לעבוד ב"שלושה" ד) איזה שכר הפועל יקבל, ה) האם לפועל יש "תביעת ממון" לקבל בשכרו "ארבעה" היות ובעה"ב היה מוכן לשלם לו ארבעה, (לא. היות והוא הסכים לעבוד ב"שלושה" ו) במסקנא: האם יש לפועל "תרעומת" על הפועל – השליח, ע"כ שאמר לו ששכרו יהיה "שלושה" - על אף שבעה"ב היה מוכן לשלם לו ארבעה, ז) מהי התרעומת?

55. וממילא האם המשנה שאומרת שיש לפועל "תרעומת", על הפועל – השליח, מדברת על מקרה זה?

כללים להקל על זכירת "שבעת ההסברים":

שבעת המקרים מחולקים לשלושה חלקים:

הסבר א' והסבר ז': (שבעצם הם אותו מקרה) בעה"ב אמר לפועל – השליח ששכר הפועל יהיה 4 זוז, והפועל - השליח אמר לפועל ששכרו יהיה 3 זוז, ואילו בשאר המקרים: בעה"ב אמר לפועל – השליח ששכר הפועל יהיה 3 זוז, והפועל - השליח אמר לפועל, ששכרו יהיה 4 זוז. שכרם על מי: במקרים אלו (מקרה א' ומקרה ז') לא משנה - "שכרם על מי", היות והפועל הסכים לעבוד ב 3 זוז, ואילו בשאר המקרים: ישנו הבדל האם הפועל אמר: "שכרם עלי" או "שכרם על בעה"ב".

הסברים ג' - ו': בעה"ב אמר לפועל – השליח ששכר הפועל יהיה 3 זוז, והפועל - השליח אמר לפועל, ששכרו יהיה 4 זוז, והפועל – השליח אמר להם "שכרם על בעה"ב", ומכיון שהפועל שינה מדברי בעה"ב, הפועל יקבל "כמנהג המדינה", ובהסברים ג' - ו' מביאה הגמ' דוגמאות שונות למנהגים שונים לשכר הפועלים במדינה.

הסבר ב': בעה"ב אמר לפועל – השליח ששכר הפועל יהיה 3 זוז, והפועל - השליח אמר לפועל, ששכרו יהיה 4 זוז, (וכמו במקרים ג' ו') אמנם בשונה ממקרים ג' ו' הפועל השליח אמר לפועל "שכרכם עלי" ולכן משלם להם 4 זוז.

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ו ע"א

אלא אי א"ל בעה"ב – איבע"א האי תנא

אלא אי א"ל בעה"ב ואזל איהו אמר להו בתלתא וכו':

- (1) מה המקרה: א. איזה שכר אמר בעה"ב לפועל – השליח, שיבטיח לפועל ב. איזה שכר הפועל השליח, הבטיח לפועל ג. מה ענה הפועל, לפועל – השליח ?
- (2) מהו הספק של הגמ', מהם שתי האפשרויות לפרש את דברי הפועל, מה כוונתו באומרו "כמה שאמר בעה"ב" ? (א. הפועל מאמין לפועל – השליח: ופירוש דבריו "כמה שאמר בעה"ב": "אני מאמין לך שאמרת את שכרי כמה שאמר בעה"ב, שגם בעה"ב אמר לך ששכרי יהיה – שלושה". ב. הפועל לא מאמין לפועל השליח: ופירוש דבריו "כמה שאמר בעה"ב": "אינני מאמין לך, כי אולי הבטחת לי פחות שכר ממה שאמר לך בעה"ב ולכן רצוני ששכרי יהיה כמה שאמר בעה"ב")
- (3) מה ההבדל בשכר שהפועל יקבל, בין אם הפירוש "כמה שאמר בעה"ב" הוא: א. "אני מאמין לך שאמרת את שכרי כמה שאמר בעה"ב, שגם בעה"ב אמר לך ששכרי יהיה – שלושה", או אם הפירוש הוא: "אינני מאמין לך, כי אולי הבטחת לי פחות שכר ממה שאמר לך בעה"ב ולכן רצוני ששכרי יהיה כמה שאמר בעה"ב" ?

דינים בגט, ושליחות בגיטין:

- (4) כשבעל מגרש את אשתו: א. מהו התפקיד של הבעל בגירושין ב. ומהו התפקיד של האישה בגירושין ?
- (5) איזו אפשרות נוספת יש שהבעל והאשה יתגרשו על אף שהבעל לא ייתן בעצמו את הגט לאשה, או שהאשה לא תקבל בעצמה את הגט ?
- (6) אם תפקיד הבעל בגירושין הוא לתת את הגט לאשה: א. ממילא, מי יכול למנות שליח לתת את הגט לאשה, ומדוע ב. איך נקרא השליח של הבעל ג. האם האישה יכולה למנות שליח שיתן לה את הגט, ומדוע ?
- (7) אם תפקיד האשה בגירושין הוא לקבל את הגט מהבעל: א. ממילא, מי יכול למנות שליח לקבל את הגט מהבעל, ומדוע ב. איך נקרא השליח של האשה ג. האם הבעל יכול למנות שליח שהשליח יקבל ממנו את הגט, ומדוע ?
- (8) מתי האשה מתגרשת: א. כשהבעל מינה "שליח הולכה" שיתן לאשתו את הגט ב. כשהאשה מינתה "שליח קבלה" שיקבל במקומה את הגט ?

ת"ש הבא לי גיטי וכו':

9) במה מקרה זה, דומה למקרה של הפועל – השליח והפועל? (שבשני המקרים יש משלח, שליח, ומי שנשתלח לו השליח אמר לשליח: "כמה שאמר משלחך")

10) הבעל נמצא בחוץ לארץ והאשה נמצאת בארץ ישראל, כשהאשה שלחה שליח לחוץ לארץ אל בעלה כדי שהם יתגרשו: א. מהם שתי האפשרויות, איזה שליח האשה רוצה שהשליח יהיה ב. ומי ימנה את אותו שליח? (א. שליח קבלה: שהאשה מינתה אותו לפני שהוא נסע לחו"ל אל בעלה. שליח הולכה: שהאשה ביקשה מהשליח, שיבקש מבעלה שימנה אותו לשליח הולכה)

11) במקרה שעליו רב דיבר: א. מה האשה ביקשה מהשליח, שיאמר לבעלה ב. מה אמר השליח לבעל ג. מה ענה הבעל לשליח?

12) מה פסק רב: א) האם האשה מגורשת כשהבעל נתן את הגט ליד השליח ב. כשהגט הגיע ליד האשה, ע"י השליח?

13) מדוע רב פסק שהאשה אינה מגורשת כשהגט הגיע ליד השליח? (השליח אינו נחשב ל"שליח קבלה", שהאשה מגורשת כשהגט הגיע לידיה)

14) מדוע רב אמר שהשליח אינו נחשב ל"שליח קבלה"? (האשה לא מינתה אותו ל"שליח קבלה")

הסיבה שבגללה לשיטת הגמ', רב פסק שהשליח אינו נחשב ל"שליח הולכה", וממילא ראה מדברי רב מה פירוש דברי הפועל "כמה שאמר בעה"ב":

15) אלו מילים בלבד, אמר הבעל לשליח? ("הילך כמה שאמרה" [אשתי])

16) במה זה תלוי, האם כשהבעל אומר לשליח "הילך כמה שאמרה", כוונתו למנות את השליח ל"שליח הולכה"? (מה כוונת הבעל באומרו "כמה שאמרה אשתי": א. אם כוונתו: "אני מאמין לך שאמרת לי את דברי אשתי" כמו שאמרה, וממילא הבעל מאמין לשליח שאשתו מינתה אותו ל"שליח קבלה", ולכן אין פירוש דברי הבעל "הילך, כמו שאמרה", מינוי השליח ל"שליח הולכה". ב. ואם כוונת הבעל באומרו "הילך, כמו שאמרה", אני לא מאמין לך לדברים שאמרת בשם אשתי, שאני חושד בך שאולי שינתה מדבריה, וממילא הבעל לא יודע אם האשה מינתה את השליח ל"שליח קבלה" או שהאשה ביקשה מהשליח שיבקש ממנו – מבעלה, שהוא ימנה אותו ל"שליח הולכה". וממילא כוונת הבעל באומרו: "הילך, כמו שאמרה" רצוני שיהיה "כמה שאמרה", שאם אשתי מינתה אותך ל"שליח קבלה", הרי אתה "שליח קבלה" ואינני ממנה אותך ל"שליח הולכה", ואם אשתי ביקשה ממך שתבקש ממני שאמנה אותך ל"שליח הולכה" אני מסכים לבקשת אשתי ואני ממנה אותך ל"שליח הולכה", וכאן שבאמת האשה ביקשה מהשליח שיבקש מבעלה שימנה את השליח ל"שליח הולכה" ממילא לפי צד זה יוצא, שהבעל באומרו "כמו שאמרה" בעצם הוא מינה את השליח ל"שליח הולכה")

17) לשיטת הגמ': איך פירש רב את כוונת הבעל "כמו שאמרה", וממילא מדוע רב פסק שהשליח אינו "שליח הולכה", ולכן האשה אינה מגורשת אפילו כשהגט הגיע ליד האשה – ע"י השליח? (לרב פירוש המילים של הבעל "כמה שאמרה": "אני מאמין לך שאמרת לי את דברי אשתי" כמו שאמרה, וממילא הבעל מאמין לשליח שאשתו מינתה אותו ל"שליח קבלה", ולכן אין בדברי הבעל "הילך, כמו שאמרה", מינוי השליח ל"שליח הולכה")

18) וממילא, איזו ראה יש מדברי רב לספק שנסתפקה בו הגמ', מה כוונת הפועל באומרו לפועל – השליח, "כמה שאמר בעה"ב"?

19) וממילא לרב, איזה שכר יקבל הפועל מבעה"ב? ("שלושה זוז")

דחיית רב אשי את ראיית הגמ' מדברי רב, איך רב פירש את המילים "כמה שאמר בעה"ב":

20) א. מהו התפקיד של "שליח קבלה", ומה הוא יכול לעשות עם הגט לאחר שהוא הגיע לידי

ב. מהו התפקיד של "שליח הולכה" (מה הוא צריך לעשות לאחר שהגט יגע לידי)?

21) א. מה יותר קשה להיות "שליח קבלה" או "שליח הולכה" ב. ומדוע?

22) כדי שאדם יתמנה ל"שליח הולכה" של הבעל: האם מספיק רק שהבעל ימנה אותו ל"שליח

הולכה", או שצריך גם את ההסכמה של האדם להתמנות ל"שליח הולכה" של הבעל?

23) לשיטת רב אשי: איך אפשר להסביר, איך פירש רב את כוונת הבעל "כמו שאמרה", וממילא

מדוע רב פסק שהשליח אינו "שליח הולכה" ולכן האשה אינה מגורשת אפילו כשהגט הגיע ליד

האשה, ע"י השליח? (אפשר לפרש שרב פירש כוונת הבעל באומרו "הילך, כמו שאמרה": אני לא מאמין לך

לדברים שאמרת בשם אשתי, שאני חושד בך שאולי שינתה מדבריה, וממילא הבעל לא יודע אם האשה מינתה את

השליח ל"שליח קבלה" או שהאשה ביקשה מהשליח שיבקש ממנו – מבעלה, שהוא ימנה אותו ל"שליח הולכה".

וממילא כוונת הבעל באומרו "הילך, כמו שאמרה" רצוני שיהיה "כמה שאמרה", שאם אשתי מינתה אותך ל"שליח

קבלה", הרי אתה "שליח קבלה" ואינני ממנה אותך ל"שליח הולכה", ואם אשתי ביקשה ממך שתבקש ממני שאמנה

אותך ל"שליח הולכה" אני מסכים לבקשת אשתי ואני ממנה אותך ל"שליח הולכה", וכאן שבאמת האשה ביקשה

מהשליח שיבקש מבעלה שימנה את השליח ל"שליח הולכה" ממילא לפי צד זה יוצא, שהבעל באומרו "כמו שאמרה"

בעצם הוא מינה את השליח ל"שליח הולכה", אמנם השליח לא מוכן להתמנות ל"שליח הולכה"

24) מהי הראיה שהביא רב אשי, שהשליח מוכן להיות "שליח קבלה" והוא אינו מוכן להיות "שליח

הולכה"?

25) וממילא לרב אשי: האם ישנה הוכחה מדברי רב האם רב מפרש כוונת הבעל "כמו שאמרה": אני

מאמין לך שאמרת "כמה שאמרה אשתי", או שרב מפרש את כוונת הבעל באומרו "כמה

שאמרה": אינני מאמין לך ורצוני שיהא "כמה שאמרה אשתי" באמת? (אין ראיה. היות ואפשר

להסביר את דברי רב לפי שתי האפשרויות)

26) וממילא האם יש ראיה מדברי רב, איך רב יפרש את כוונת הפועל "כמה שאמר בעה"ב"?

שיטת רב אשי: אם רב היה מדבר על מקרה זה, היה ניתן להביא ראיה איך פירש רב את

כוונת הפועל – השליח, באומרו "כמה שאמר בעה"ב":

"התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי":

27) במקרה זה: א. האם השליח מוכן להיות גם "שליח הולכה" ב. ומהי הראיה מדברי השליח, שהוא

מוכן להיות גם "שליח הולכה"?

28) במקרה זה: א. מה האשה ביקשה מהשליח, שיאמר לבעלה ב. מה אמר השליח לבעל ג. מה ענה

הבעל לשליח?

29) כשהבעל נותן גט ליד "שליח קבלה" שהאשה מינתה: האם הבעל צריך לדעת ולהסכים לכך שהשליח הוא "שליח קבלה", וממילא כשהוא יתן את הגט ליד השליח הוא בעצם יגרש את אשתו?
(כ)

30) האם כאן השליח אמר מפורש לבעל שהוא "שליח קבלה" (או שהוא אמר לבעל שרצון אשתו שהוא ימנה אותו ל"שליח הולכה")?

31) ממילא, אם רב היה פוסק "מגורשת משהגיע הגט לידו" – ליד השליח": א. מדוע רב היה פוסק שהאשה מגורשת כשהשליח קיבל את הגט מיד הבעל (כי השליח הוא "שליח קבלה") ב. איך רב היה פוסק שהאשה מגורשת כשהשליח מקבל את הגט – היכן הייתה כאן ידיעה והסכמה של הבעל לכך שהשליח הוא "שליח קבלה" (הרי השליח אמר לבעל שהאשה רוצה שהוא ימנה אותו לשליח הולכה והוא לא סיפר לבעל שהאשה מינתה אותו ל"שליח קבלה")? (היות ורב פירש את כוונת הבעל "כמה שאמרה": אני לא מאמין לך לדברים שאמרת בשם אשתי, ורצוני שיהיה "כמה שאמרה אשתי", וממילא כאן שאשתו מינתה את השליח ל"שליח קבלה", א"כ הבעל מסכים שאם אשתו מינתה את השליח ל"שליח קבלה" היא תהיה מגורשת כשהגט יגיע ליד השליח)

32) וממילא, איזו ראייה הייתה מדברי רב, איך יפרש רב את דברי הפועל "כמה שאמר בעה"ב"?

33) ואם רב היה פוסק "מגורשת משהגיע הגט לידה" – ליד האשה": א. מדוע רב היה פוסק שהאשה מגורשת, כשהיא תקבל את הגט מיד השליח? (כי השליח הוא "שליח הולכה") ב. מדוע לרב, השליח הוא "שליח הולכה", הרי הבעל לא מינה אותו מפורש ל"שליח הולכה" אלא הוא רק אמר לו את המילים "הילך, כמה שאמרה"? (כי רב מפרש כוונת הבעל "כמה שאמרה": "אני מאמין לך שאמרת לי את דברי אשתי "כמו שאמרה" - שרצונה הוא שאמנה אותך ל"שליח הולכה", וממילא אני מסכים לכך שתהיה "שליח הולכה" [וגם השליח מוכן להתמנות ל"שליח הולכה" שהרי הוא אמר מעצמו: "אשתך אמרה הבא לי גיטי"])

34) וממילא, איזו ראייה הייתה מדברי רב, איך יפרש רב את דברי הפועל "כמה שאמר בעה"ב"?

35) האם רב דיבר על מקרה זה ואמר בו מה הדין - אם מגורשת משהגיע הגט "לידו" או "לידה"?

36) וממילא לרב אשי האם ישנה ראייה מדברי רב, איך רב פירש את המילים: א. "הילך, כמו שאמרה" ב. "כמו שאמר בעה"ב"?

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ו ע"ב - ע"ז ע"א

איבעית אימא האי תנא – אמר מר שמין להם

"איבע"א האי תנא חזרו נמי הטעו קרי ליה":

1. א. את איזה דין במשנה, הגמ' באה להסביר, ב. מי הטעה את מי, ג. במה הוא הטעה אותו, ד. מהי התרעומת, ה. מהי הראיה, שבין בעה"ב והאומן שייך לומר את המילה "הטעו" ?

"בד"א שלא הלכו אבל הלכו..." :

2. מה הפירוש "במה דברים אמורים", ומתי משתמשים במילים אלו ? (כשנאמר דין - שהוא לא קיים בכל מקרה, אומרים לאחר שאומרים את אותו דין: "במה דברים אמורים" - שהדין שנאמר אינו קיים בכל מקרה, אלא יש מקרה שהדין האמור, ישתנה)

3. מה הפירוש "שכיר יום" ומה הפירוש "קבלן" ? ("שכיר יום": מקבל את שכרו בעבור "הזמן" שבו הוא עובד [למשל, על יום שלם של עבודה]. "קבלן": מקבל את שכרו על "פעולה" שהוא עושה ולא על הזמן שבו נשעשתה הפעולה)

4. על איזה "סוג פועל" הברייתא כאן מדברת ? ("שכיר יום")

5. מה הפירוש כאן "במה דברים אמורים": לאיזה דין בברייתא, הברייתא כאן מתייחסת ? (לדין שבמקרה שבעה"ב התחרט מלהעסיק את הפועל שהוא "שכיר יום", יש לשכיר יום - "תרעומת" על בעה"ב)

6. כאשר בעל הבית התחרט ולא מסכים להעסיק את הפועלים שהם "שכירי יום":

(א) מתי יש להם תרעומת, ומדוע ? (ב) מתי חייב לשלם להם שכר, ומדוע ? (ג) האם משלם להם "שכר שלם" או "כפועל בטל", ומדוע ? (לא הלכו: "יש תרעומת" – ובעה"ב אינו חייב לשלם להם שכר. היות ואם הם לא הלכו לשדה של בעה"ב, א"כ בעה"ב התחרט מיד לאחר ששכרם וא"כ יש להם עדיין אפשרות להשכיר את עצמם לבעה"ב אחר וממילא אין להם הפסד ממון מכך שבעה"ב התחרט. אמנם "יש להם תרעומת" היות והם צריכים "לטרוח" בשביל להשכיר את עצמם לבעה"ב אחר. הלכו: "נותן להם שכרם" היות ואם הם הלכו, א"כ בעה"ב התחרט, או שאין לו עבודה לתת להם, לאחר הרבה זמן מאז ששכרם, וממילא לא תהיה להם אפשרות להשכיר את עצמם לאדם אחר, היות וכל בעה"ב כבר מצאו פועלים שיעבדו אצלם, וממילא בגלל שבעה"ב התחרט, לא יהיה להם היום מהיכן להשתכר, ולכן: "נותן להם שכרם")

"בד"א שלא התחילו במלאכה..." :

7. על איזה "סוג פועל", הברייתא כאן מדברת ? ("קבלן")

8. מה הפירוש כאן "במה דברים אמורים": לאיזה דין בברייתא, הברייתא כאן מתייחסת ? (לדין שבמקרה ש"קבלן" התחרט מהעבודה אצל בעה"ב - יש לבעה"ב עליו "תרעומת", והברייתא באה כאן לומר באיזה מקרה יש לבעה"ב רק "תרעומת" ובאיזה מקרה בעה"ב צריך גם לשלם "ממון" לקבלן שהתחרט. [והברייתא גם מתייחסת גם לדין מה יהיה במקרה שבו בעה"ב התחרט מלתת מלאכה ל"קבלן" – לא הרחבנו])

9. בעל הבית שכר אומן (קבלן) שיארוג לו בגד בשני סלעים ולאחר מכן בעל הבית התחרט:
א. מתי יש לאומן על בעה"ב "תרעומת" (ולא תביעת ממון), ב. מהי התרעומת, ג. מתי יש לאומן על בעה"ב "תביעת ממון", (כשהאומן התחיל במלאכה ועשה למשל חצי ממנה) ד. מהי תביעת הממון? (תשלם לי על חצי מהמלאכה שכן עשיתי לך)

10. א. לת"ק: האם מותר לאומן להתחרט, כשסיכם עם בעל הבית שיארוג לו בגד, (מותר) ב. מדוע לת"ק, מותר לאומן להתחרט? ("עבדי הם ולא עבדים לעבדים" – אין חובה ליהודי לעבוד ליהודי אחר גם אם הוא התחייב לו על כך, ומותר לו להתחרט מהתחייבותו לעבוד [אין חובה להיות עבד, ליהודי אחר שהוא עבד של הקב"ה]. ולכן כאן, מותר לאומן להתחרט מלארוג את חצי הבגד השני)

11. לרבי דוסא: האם מותר לאומן להתחרט, כשסיכם עם בעל הבית שיארוג לו בגד? (אסור)

12. בעל הבית סיכם עם האומן שישלם לו על אריגת בגד שלם שני סלעים (חצי בגד = סלע) האומן ארג חצי מהבגד, ולאחר מכן התחרט: א) כמה בעה"ב ישלם לאומן כשיעלה לו לגמור את חצי הבגד השני "סלע וחצי", לפי ת"ק, ומדוע? ("סלע". היות והיה מותר לאומן להתחרט ולכן לא מורידים משכרו את חצי הסלע

שבעה"ב הפסיד מכך שהאומן התחרט) ב) וכמה בעה"ב ישלם לאומן לפי רבי דוסא, ומדוע?

13. מה הפירוש: א) "שמין מה שעשו", (לחכמים, כדי לדעת מהו הסכום שיש לשלם לאומן שהתחרט, על חצי הבגד שהוא ארג: "שמין מה שעשו" - בודקים מה שיעור המלאכה שהאומן עשה ומהו השכר שמגיע לו על כך לפי מה שהם סיכמו בתחילה, ומשלמים אותו לאומן ["סלע"]) ב) "שמין מה שעתיד להיעשות"? (לרבי דוסא, כדי לדעת מהו הסכום שיש לשלם לאומן שהתחרט, על חצי הבגד שהוא ארג: "שמין מה שעתיד להיעשות" – בודקים כמה יעלה לבעה"ב לגמור לארוג את חצי הבגד השני, היות ואם המחיר לאריגת חצי הבגד השני יתייקר ל"סלע וחצי", נוריד [לרבי דוסא] את שיעור ההתייקרות מהשכר שמגיע לאומן על אריגת חצי הבגד הראשון והוא יקבל רק "חצי סלע")

14. מה הפירוש "היה יפה ששה דינרים": מי היה יפה ששה דינרים, החצי הראשון שהאומן שהתחרט ארג, או החצי השני שהוא סירב לארוג ובעה"ב צריך שאומן אחר יארוג לו אותו? (ומה הפירוש יפה?)

15. "או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים": - הרחבה בהמשך הגמ', נלמד אי"ה בשבוע הבא.

16. "ואם סלע נותן להם סלע": על איזה חלק בבגד מדברת הגמ' - ששכר אריגתו הוא "סלע": חצי הבגד שהאומן שהתחרט - כבר ארג, או חצי הבגד שצריך לסיים את אריגתו ע"י אומן אחר? (חצי הבגד שצריך לסיים את אריגתו ע"י אומן אחר) (הרחבה בהמשך הגמ', נלמד אי"ה בשבוע הבא)

17. במקרה שהמחיר לסיים את חצי הבגד השני, התייקר לשלוש סלעים וממילא בעה"ב הפסיד "שני סלעים", מכך שהאומן התחרט: האם נוריד לאומן משכרו "סלע" ובנוסף האומן יצטרך להוסיף ולשלם לבעה"ב מכיסו "סלע" נוסף? (לא. האומן מפסיד רק את שכרו על כך שהוא התחרט ["סלע" שזהו השכר שמגיע לו על אריגת "חצי בגד"], ואינו צריך להוסיף מכיסו לבעה"ב על ההפסד שנגרם לו בגללו)

"בד"א בדבר שאינו אבוד, אבל בדבר האבוד שוכר עליהן או מטען":

18. מה הפירוש כאן "במה דברים אמורים": לאיזה דין בברייתא, הברייתא כאן מתייחסת? (לדין שבמקרה שהאומן התחרט, והמחיר לסיים את העבודה התייקר, לת"ק אין מורידין לאומן מהשכר שמגיע לו כלל וכלל, ולר' דוסא מורידין לאומן רק עד גובה שכרו ולא יותר)

19. מה הפירוש מלאכת "דבר האבוד" ? (מלאכה שיגרם הפסד לבעה"ב מכך שהאומן יתחרט – במקרה שהוא לא ימצא מיד אומן אחר שיעשה לו את המלאכה)

20. האם ב"דבר האבוד" מותר לאומן להתחרט (גם לפי ת"ק) ? (אסור להתחרט – לכו"ע)

21. "בדבר האבוד" והאומן התחרט, מה מותר לבעל הבית לעשות ?

22. מה הפירוש: א) "שוכר עליהן" ב) "או מטען" ?

23. מדוע "בדבר שאינו אבוד" לא התירו לו לשכור אומן בארבעים וחמישים זוז (במקרה שהוא לא ימצא

מיד אומן אחר שיגמור לו את העבודה במחיר הרגיל) ? (כי בעה"ב יכול למצוא ביום אחר, אומן שיגמור את המלאכה במחיר רגיל)

"בד"א בזמן שאין שם פועלים לשכור":

24. מה הפירוש כאן "במה דברים אמורים": לאיזה דין בברייתא, הברייתא כאן מתייחסת ? (דין שבמקרה שהאומן התחרט "בדבר האבוד" – "שוכר עליהן עד ארבעים וחמישים זוז, או מטען")

25. א. באיזה מקרה גם "בדבר האבוד" אסור לבעה"ב לשכור אומן בארבעים וחמישים זוז ? (כשיש אומן אחר שמוכן לגמור עכשיו את המלאכה במחיר הרגיל) ב. ומדוע ?

"תני תנא קמיה דרב נותן להם שכרם משלם":

"אמר ליה חביבי אמר...לא הוה יהיבנא להן אלא כפועל בטל ?":

26. א. לצורך איזו מלאכה נשכרו הפועלים, ("לעדור" את השדה) ב. ומדוע לא היה צורך שהם יעבדו בשדה ? (אדמת השדה הייתה לחה מגשם שירד עליה, ואין צורך לעדור אותה. והטעם הוא, היות ואין תועלת בעדירת שדה רטובה. [מטרת עדירת השדה היא כדי שהאדמה תהיה מפוררת ואוורירית. אם האדמה רטובה היא תתקשה שוב, גם אם יעדור אותה, מיד לאחר שהיא תתייבש, ונמצא שלא הייתה תועלת בעדירת השדה)

27. איזה מילים מהברייתא הקריא האמורא, לפני רב, לפי ההוה אמינא, ב. מה הקשה רב לאמורא בשם רבי חייא ובשם הברייתא ? ג. מה תירצה על כך הגמ', ד. מדוע האמורא לא סיים להקריא את הברייתא לפני רב ? (האמורא לא הספיק לקרוא לפני רב את ההמשך של הברייתא) ה. וממילא לפי הברייתא ולפי רבי חייא: איזה שכר ישלם בעה"ב לפועלים שמצאו את שדהו כשהיא "לחה" ?

מהו הכלל שיהיה במקרה שלא היה לבעה"ב צורך בעבודת הפועל: מתי הוה "פסידא דבעה"ב" ומתי הוה "פסידא דפועלים":

28. שכר פועל לעבוד בשדהו, הפועל הגיע לשדה והתברר שאין צורך בעבודת הפועל, ובזמן שבעה"ב שכר את הפועל הוא לא התנה אם הפועל שבמקרה שלא יהיה לו צורך בעבודתו הוא לא ישלם לו את שכרו: האם בעה"ב צריך לשלם את שכר הפועל:

א. כשבעה"ב ידע שיתכן ולא יהיה צורך בעבודת הפועל והפועל לא ידע שיתכן שלא יהיה צורך בעבודתו, ב. ומדוע ("פסידא דבעה"ב" [בעה"ב צריך לשלם לפועל את שכרו על אף שהוא לא עבד אצלו]. והטעם הוא: היות ובעה"ב אשם בכך שלא תהיה לפועל היום עבודה, לא אצלו ולא אצל בעה"ב אחר. שהרי בעה"ב ידע שיתכן שלא

יהיה לו צורך בעבודת הפועל הפועל לא ידע שיתכן שלא יהיה צורך בעבודתו, ולכן ישנה חובה על בעה"ב ליידע את הפועל שיתכן שיקרה מקרה שבגללו לא יהיה לו צורך בעבודה שלו ולהתנות איתו שבמקרה הנ"ל הוא לא ישלם לו את שכרו, ואם בעה"ב לא התנה איתו את התנאי הנ"ל, חובה על בעה"ב לשלם את שכר הפועל, היות ובגללו לא יהיה היום לפועל עבודה לא אצלו ולא אצל בעה"ב אחר, מכיוון שאין כבר כאלו שצריכים לשכור עכשיו בשעה מאוחרת כזו פועלים לעבודה [הפועל חוזר מהשדה של בעה"ב ללא עבודה לאחר שעבר זמן מתחילת היום ואין כבר בע"ב שמחפשים עכשיו פועלים]]

ג. כשהפועל ידע שיתכן ולא יהיה לבעה"ב צורך בעבודת שלו, ד. ומדוע (מכיוון שהפועל גם ידע שיתכן שלא יהיה לבעה"ב צורך בעבודתו, א"כ לא הייתה חובה על בעה"ב להתנות עם הפועל את התנאי הנ"ל, והפועל נשכר גם ע"ד כן שיתכן שלא יהיה לבעה"ב בו צורך וממילא בעה"ב לא אשם בכך שלפועל לא תהיה היום עבודה ולכן הוא לא משלם (לפועל את שכרו)

ה. כשבעה"ב לא ידע שיתכן ולא יהיה צורך בעבודת הפועל (והפועל ידע או לא ידע), ו. ומדוע, (בעה"ב לא ידע שיתכן ולא יהיה לו צורך בעבודת הפועל, וא"כ הוא לא אשם בכך שלא תהיה לפועל היום עבודה, וממילא זו הייתה גזירה משמים שלפועל לא תהיה היום עבודה, ולכן הוה: "פסידא דפועלים")

29. לסיכום: מהו הכלל בקצרה מתי הוה "פסידא דבעה"ב" ומתי הוה "פסידא דפועלים" ? (כשבעה"ב לא אשם שלפועלים לא הייתה עבודה אז הוה "פסידא דפועלים" [בעה"ב לא אשם במקרה שהוא "לא ידע" או במקרה שהפועלים "ידעו"]. ובמקרה שבעה"ב אשם שלפועלים לא הייתה עבודה אז הוה "פסידא דבעה"ב" [בעה"ב אשם במקרה שהוא "ידע" והפועלים "לא ידעו"])

שיטת "האיכא דאמרי":

ברייתא: "פועלין ומצאו שדה כשהיא לחה, נותן להם שכרם משלם...":

רב: "חביבי אמר אילו אנא הואי, לא הוה יהיבנא להו כלל":

30. א. לפי האיכא דאמרי, איזה מילים מהברייתא, הקריא האמורא לפני רב, ב. מה הקשה רב לאמורא - מה אמר דודו רבי חייא במקרה זה ג. מהי שאילת הגמ' - איזו סתירה יש בין דברי הברייתא לדברי ר' חייא ?

תירוץ הגמ':

31. א. לצורך איזו מלאכה נשכרו הפועלים במקרה שעליו מדברת "הברייתא", (לעדור את השדה) ב. ומדוע לא היה צורך בעבודתם ? (ירד גשם והגשם ריכך את האדמה ושוב אין צורך לעדור את האדמה [לא תהיה תועלת בעדירת אדמה לחה, כמבוער לעיל])

32. במה זה תלוי האם הגשם ירכך את האדמה, עד שלא תהיה אפשרות לעדור אותה ? (תלוי אם האדמה "רכה", שאז הגשם מחלחל לעומק האדמה והיא "לחה" גם בעומק, ואין תועלת אם הפועלים יעדור אותה, כמבואר לעיל, או שהאדמה "קשה" שאז הגשם לא מחלחל לעומק האדמה וממילא האדמה רטובה מלמעלה אבל עדיין היא נשארה יבשה בתוכה וממילא עדיין יש אפשרות לעדור אותה גם אחרי שירד עליה גשם)

33. ממילא, כאן שירד גשם ולא הייתה אפשרות שהפועלים יעדור את השדה: א. האם אדמת השדה הייתה "רכה" או "קשה", ("רכה") ב. האם בעה"ב ידע שאדמת שדהו "רכה" וירידת הגשמים תמנע את האפשרות שהפועלים יעדור את שדהו ? ("ידע". בעה"ב מכיר את אדמת שדהו אם היא "רכה" או שהיא "קשה")

34. א. באיזה מקרה הפועלים יכלו לדעת שאדמת השדה "רכה", וירידת הגשמים תמנע את הצורך שהם יעדרו את השדה, (במקרה שבעה"ב לקח אותם לסיור לילה לפני כן ואם הם בדקו אותה ממילא הם ידעו שהיא רכה. ובמקרה שהם לא בדקו אותה זו בעייתם, היות ובעה"ב נתן להם אפשרות להם לבדוק אותה ולראות שהיא "לחה") ג. ולכן אם בכל אופן הם באו לשדה ולא היה לבעה"ב צורך בעבודתם האם בעה"ב יצטרך לשלם להם שכר, (לא) ד. ומדוע, (היות והפועלים ידעו או היו יכולים לדעת שלא תהיה להם היום עבודה בשדה של בעה"ב וזו בעייתם שהם באו אליה בבוקר, וזו אשמתם שלא תהיה להם היום עבודה) ה. מי מדבר על מקרה זה: "הברייתא" או "רבי חייא", ("רבי חייא") ו. ולכן מה רבי חייא אמר, מה היה במקרה שהוא היה שוכר פועלים לעדור את שדהו והם היו מוצאים את השדה שהיא "לחה" – האם הוא היה משלם להם שכר ?

35. א. באיזה מקרה הפועלים לא יכלו לדעת שאדמת השדה "רכה", שירידת הגשמים תמנע את הצורך בהם שהם יעדרו את השדה, ג. ממילא, האם בעה"ב היה צריך להודיע להם שיתכן שירד גשם על שדהו בלילה והם לא יוכלו לעדור לו את השדה – וממילא אם הם ילכו לשדהו והם ימצאו אותה "לחה" הוא לא ישלם להם שכר, (היה צריך להודיע להם, היות והפועלים לא יודעים שאדמת שדהו "רכה") ד. ולכן אם הם באו לשדה ולא היה לבעה"ב צורך בעבודתם: האם בעה"ב יצטרך לשלם להם שכר, ד. ומדוע, ה. מי מדבר על מקרה זה: "הברייתא" או "רבי חייא", ("הברייתא") ו. ולכן מה פסקה הברייתא במקרה שבעה"ב שכר פועלים לעדור את שדהו והפועלים הלכו אליה ומצאו את השדה שהיא "לחה" ואין צורך שהם יעדרו את השדה – איזה שכר בעה"ב צריך לשלם לפועלים ? (שכר "כפועל בטל")

"האי מאן דאגר אגירי לרפקא ואתא מטרא ומלייה מיא אי סיירא...":

36. א. לצורך איזו מלאכה נשכרו כאן הפועלים, (לחרוש את השדה ולעשות בה חריצים – תעלות) ב. ומדוע לא היה צורך בעבודתם ? (ירד גשם והגשם ריכך את האדמה ולכן א"א היה לחרוש אותה ולעשות בה חריצין)

37. במה זה תלוי האם הגשם ירכך את האדמה עד שלא תהיה אפשרות לחפור בה חריצים ? (תלוי אם האדמה "רכה" שאז הגשם מרכך אותה עד שאין אפשרות לחפור בה חריצים, או שהאדמה "קשה" שאז הגשם לא מרכך אותה וממילא יש אפשרות לחפור בה חריצים)

38. ממילא כאן שירד גשם ולא היה צורך שהפועלים יחרשו ויעשו חריצים בשדה: א. האם אדמת השדה הייתה "רכה" או "קשה", ("רכה") ב. האם בעה"ב ידע שאדמת שדהו "רכה" וירידת הגשמים תמנע את האפשרות לעשות בה חריצים - ע"י הפועלים ? (ידע. בעה"ב מכיר את אדמת שדהו שהיא "רכה")

39. א. באיזה מקרה הפועלים יכלו לדעת שאדמת השדה "רכה", שירידת הגשמים תמנע את הצורך בהם שהם יחפרו בה חריצים, ג. ולכן אם בכל אופן הם באו לשדה ולא היה לבעה"ב צורך בעבודתם האם בעה"ב יצטרך לשלם להם שכר, ד. ומדוע ?

40. א. באיזה מקרה הפועלים לא יכלו לדעת שאדמת השדה "רכה", שירידת הגשמים תמנע את הצורך בהם, שהם יעשו בה חריצים, ג. ממילא, האם בעה"ב היה צריך להודיע להם שיתכן שירד גשם על שדהו בלילה והם לא יוכלו לחרוש לו את השדה – וממילא אם הם ילכו לשדהו והם ימצאו אותה "לחה" הוא לא ישלם להם שכר, (היה צריך להודיע להם, היות והפועלים לא יודעים שאדמת שדהו "רכה") ד.

ולכן אם בכל אופן הם באו לשדה ולא היה לבעה"ב צורך בעבודתם האם בעה"ב יצטרך לשלם להם שכר, ד. ומדוע ?

"האי מאן דאוגיר אגורי לדוולא ואתא מטרא":

41. לצורך איזו מלאכה נשכרו כאן הפועלים ? (לשאוב מים בדליים מהנהר ולהשקות בהם את השדה)

42. כשירד גשם ולכן לא היה צורך שהפועלים ישקו את השדה: א. האם בעה"ב ידע שירידת הגשמים תמנע את הצורך שהפועלים ישקו את שדהו, (ידע) ב. האם הפועלים ידעו שירידת הגשמים תמנע את הצורך של בעה"ב שהם ישקו את שדהו, (ידעו). זהו דבר ידוע שבמקרה שיורד גשם אין צורך להשקות את השדה וממילא הפועלים ידעו לפני שהם הלכו לשדה שיתכן וירד כבר גשם על השדה ולא יהיה צורך שהם יעבדו היום אצל בעה"ב וישקו לו את השדה) ג. וממילא, האם בעל הבית היה צריך לומר להם שיתכן שירד גשם על שדהו ולא יהיה לו צורך שהם יעבדו אצלו וישקו לו את השדה, (לא. הפועלים ידעו מכך לבד) ד. ולכן האם בעה"ב צריך לשלם לפועלים שכר, (לא) ד. ומדוע ? (בעה"ב לא אשם בכך שלא הייתה לפועלים היום עבודה היות והם ידעו מכך לפני כן וזו אחריותם שהם הלכו לשדהו ולא הייתה להם עבודה לא בה ולא במקום אחר)

43. כשהנהר עלה והשקה את השדה ולכן לא היה צורך שהפועלים ישקו את השדה: א. האם בעה"ב ידע שהנהר רגיל לעלות ולהשקות את שדהו, וממילא יתכן שלא יהיה צורך שהפועלים ישקו את שדהו, (ידע. בעה"ב מכיר את שדהו והוא יודע שלפעמים הנהר עולה ומשקה אותו) ב. האם הפועלים ידעו שהנהר רגיל לעלות ולהשקות את שדה בעה"ב וממילא יתכן שלא יהיה לבעה"ב צורך בהם, שהם ישקו את שדהו (לא ידעו. היות ואין גובה אחיד לגאות של נהרות וממילא הם לא ידעו האם הנהר עולה ומשקה את השדה של בעה"ב ששכר אותם) ג. וממילא, האם בעל הבית היה צריך לומר להם שיתכן שהנהר יעלה וישקה את שדהו ולא יהיה לו צורך שהם יעבדו אצלו וישקו לו את השדה, (היה צריך להודיע להם זאת, היות והפועלים לא ידעו מכך) ד. ולכן האם בעה"ב צריך לשלם לפועלים שכר, ד. ומדוע ?

"האי מאן דאוגיר אגורי לדוולא ופסק נהרא בפלגא דיומא":

44. לצורך איזו מלאכה נשכרו כאן הפועלים ? (לשאוב מים בדליים מהנהר ולהשקות בהם את השדה)

45. מדוע הפועלים לא עבדו אצל בעה"ב ?

46. כשהנהר לא היה רגיל להיפסק באמצע היום: א. האם בעה"ב ידע שיתכן שלא תהיה לפועלים עבודה בשדהו, ב. ולכן האם הוה "פסידא דבעה"ב" או "פסידא דפועלים" ג. ומדוע ?

47. כשהנהר היה רגיל להיפסק באמצע היום: א. האם בעה"ב ידע שיתכן שלא תהיה לפועלים עבודה בשדהו ב. אם הפועלים הם "בני העיר": האם הפועלים ידעו שיתכן שהנהר יפסק ולא יהיה לבעה"ב צורך בעבודה שלהם, ג. ולכן האם הוה "פסידא דבעה"ב" או "פסידא דפועלים", ג. ומדוע ?

48. כשהנהר היה רגיל להיפסק באמצע היום: א. האם בעה"ב ידע שיתכן שלא תהיה לפועלים עבודה בשדהו, ב. אם הפועלים אינם "בני העיר" האם הפועלים ידעו שיתכן שהנהר יפסק ולא יהיה לבעה"ב צורך בעבודה שלהם, ג. ולכן האם הוה "פסידא דבעה"ב" או "פסידא דפועלים", ג. ומדוע ?

"האי מאן דאגר אגורי לעבידתא ושלים עבידתא בפלגא דיומי":

49. שכר פועלים ליום שלם ואמר להם איזו מלאכה הם יעשו, והפועלים סיימו את המלאכה בחצי היום:
(א) איזו עבודה אחרת הוא יכול למסור להם – לחצי היום השני (שני אפשרויות), ומדוע (ב) ואיזו עבודה הוא לא יכול למסור להם, ומדוע ?
50. במקרה שלא היה לבעה"ב עבודה שהוא יכול למסור להם לעבוד בחצי היום השני: (א) באיזה מקרה הוא יצטרך לשלם להם על חצי היום השני "שכר משלם" (לא כפועל בטל), ומדוע ? (ב) ובאיזה מקרה הוא ישלם להם על הנ"ל רק "כפועל בטל", ומדוע ?
51. לסיכום: (א) מתי הפועלים לא יקבלו שכר כלל, (א. כשהפועלים ידעו שיתכן שלא תהיה להם עבודה אצל בעה"ב, ב. כשבעה"ב לא ידעו שיתכן שלא יהיה לו צורך בעבודתם) (ב) מתי הפועלים יקבלו שכר כ"פועל בטל" (כשבעה"ב ידע והפועלים לא ידעו שיתכן שלא יהיה צורך בעבודתם, והפועלים מעדיפים לא לעבוד אם הם יקבלו שכר כפועל בטל) (ג) מתי הפועלים יקבלו "שכר שלם" ? (כשבעה"ב ידע והפועלים לא ידעו שיתכן שלא יהיה צורך בעבודתם, והפועלים מעדיפים לעבוד ולקבל "שכרן משלם")

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ז, ע"א – ע"ב

אמר מר שמין להם – איבע"א כל החוזר

רבנן: "כיצד היה יפה ששה דינרים נותן להם סלע":

1. א. איזה שכר התחייב בעה"ב לשלם לאומן על אריגה של כל חצי מהבגד, ("סלע") ב. כמה חלקים מהבגד האומן ארג, ג. מדוע האומן לא אורג גם את חצי הבגד השני, (האומן מסרב לסיים את אריגת הבגד) ד. לרבנן: האם היה מותר לאומן להתחרט ולא להסכים לארוג את חצי הבגד השני, (מותר) ה. כמה כסף יעלה לבעה"ב לשלם לאומן אחר, שיסיים לארוג לו את חצי הבגד השני, ו. כמה כסף האומן השני לוקח על אריגת חצי הבגד השני, יותר מאשר האומן שהתחרט, ז. כמה כסף האומן רוצה שבעה"ב ישלם לו על אריגת חצי הבגד הראשון, ומהי טענתו, ח. וכמה כסף בעה"ב רוצה לשלם לאומן שהתחרט על אריגת חצי הבגד הראשון, ומהי טענתו, ט. לרבנן: מהו הסכום שבעה"ב ישלם לאומן שהתחרט, י. ומדוע? (לרבנן, מותר לאומן להתחרט: "יד פועל על העליונה", ולכן לא מורידים לאומן שהתחרט משכרו)
2. מדוע רבנן סוברים ש"יד פועל על העליונה"? (לרבנן, מותר לאומן להתחרט: "עבדי הם ולא עבדים לעבדים")

רבנן: "או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים":

3. בהוה אמינא, מה המקרה שעליו רבנן דיברו: א. מהו השכר שהאומן רצה שבעה"ב ישלם לו על אריגת חצי הבגד השני - בזמן שהוא סירב להמשיך לארוג את הבגד, ("סלע וחצי") ב. כשהאומן חזר והסכים לסיים את אריגת הבגד: האם בעה"ב אמר לו "מפורש" שהוא ישלם לו "סלע וחצי" על אריגת חצי הבגד השני, (לא) ג. ממילא: מדוע "פשוט" שמתי שהאומן ישלים בסוף את אריגת חצי הבגד השני הוא יקבל גם על אריגת חצי הבגד השני "סלע" (וביחד על אריגת שני חצאי הבגד הוא יקבל "שני סלעים")? (היות ובעל הבית סיכם עם האומן בתחילה ששכרו יהיה "שני סלעים", וכשהאומן חוזר לארוג את הבגד לאחר שהתחרט, בעל הבית לא הבטיח לו שכר אחר, ממילא שכרו נשאר "שני סלעים" כפי שסיכמו בתחילה) ד. ממילא, מה קשה על דברי רבנן? (פשיטא)
4. אם דין זה הוא "פשיטא", מהי הקושיא? (חכמים לא אמורים לומר דין שהוא "פשוט")
5. הסבר כאן את המילים "לא צריכא"! (רבנן לא צריכים להגיד ששכר האומן לאחר שחזר לארוג את חצי הבגד השני, יהיה שני סלעים אלא במקרה ש...)
6. למסקנא, על איזה מקרה רבנן דיברו: א) איזה שכר סיכם בעל הבית עם האומן על אריגת הבגד, ("סלע" לכל חצי בגד) ב) מה קרה לאחר מכן - לאיזה מחיר "התייקר" השכר של אריגת חצי בגד ("סלע וחצי")
7. ג) מי פירש מהמלאכה, ומדוע, ד) מה בעל הבית אמר לאומן כשפייסו, ומה הוא לא אמר לו? (אמר לו "אני ייטיב לך" ולא פירש מפורש שההטבה היא בכסף - שהוא ישלם לאומן "סלע וחצי" על אריגת חצי הבגד השני) ה) מהו השכר שבעל הבית רוצה לשלם לאומן, ומהי טענתו, ו) מה השכר שהאומן רוצה שבעל הבית ישלם לו, ומהי טענתו, ז) מה פוסקים רבנן: שטענת האומן צודקת או שטענת בעל הבית צודקת, ומדוע? (בעל הבית צודק. והטעם: בעל הבית והאומן סיכמו בהתחלה מפורש ששכר האומן יהיה "שני סלעים", ויש ויכוח מהי ההטבה שבעל הבית

התכוון לה: האם ההטבה היא "באוכל" ושכר האומן יהיה "שני סלעים", או שההטבה היא "בכסף" ושכר האומן יהיה שני סלעים וחצי, לכן מתייחסים רק לסיכום המפורש שהיה ביניהם, שהוא "שני סלעים" (ח) מהו החידוש בכך שרבנן סוברים ש"בעל הבית" צודק והוא משלם לאומן על אריגת שני חצאי הבגד, "שני סלעים" ? (אפילו שרבנן סוברים "יד פועל על העליונה", כאן בעל הבית צודק)

רבנן: "סלע נותן להם סלע":

8. בהוה אמינא, מה המקרה שעליו רבנן דיברו: (א) מה היה השכר שבעה"ב הבטיח לפועל על אריגה של כל חצי מהבגד ("סלע") (ב) כשהאומן סירב להמשיך לארוג את חצי הבגד השני: מהו השכר שהאומן השני רוצה על אריגת חצי הבגד השני ("סלע") (ג) האם בעה"ב הפסיד מכך שהאומן הראשון התחרט ולא הסכים לארוג את חצי הבגד השני, ד) א"כ, מדוע זה פשיטא שבעה"ב נותן לאומן הראשון "סלע", (אפילו אם היה נגרם לבעה"ב הפסד מכך שהאומן התחרט, לחכמים, בעה"ב לא יכול להוריד לאומן משכרו, ק"ו כאן שלא נגרם לבעה"ב הפסד מכך שהאומן התחרט, שבעה"ב לא יכול להוריד לאומן משכרו, ופשיטא שעליו לשלם לו "סלע") (ה) וא"כ מה קשה על רבנן ? (מדוע הם משמיעים לנו דין "פשוט")

9. למסקנא, מה המקרה שעליו רבנן דיברו: (א) מה היה המחיר בעיר לאריגת חצי בגד – בזמן שבעה"ב סיכם עם האומן מה יהיה שכרו ("בזמן השכירות"), ("שלושה זוז" – פחות מסלע) (ב) מי לא הסכים לארוג בגד באותו שכר, (האומן) (ג) מה אמר בעל הבית מפורש לאומן כדי שיסכים לארוג לו בגד, ומה הוא לא אמר לו מפורש, (אמר לו מפורש: אוסיף לך "זוז" יותר מהמחיר הרגיל ששאר האומנים לוקחים. לא אמר לו מפורש: מהו הסכום המדויק שהוא ישלם לו). (ד) לאחר מכן, לאחר שהאומן סיים לארוג את חצי בגד הראשון: מה נהיה השכר בעיר לאריגת חצי בגד, ("ארבעה זוז" – סלע) (ה) מהו השכר שבעל הבית רוצה לשלם לאומן על אריגת חצי הבגד (השני), ומהי טענתו ? (בעה"ב רוצה לשלם לאומן "סלע" [4 זוז]. וטענתו: כשאמרתי לך שאוסיף לך "זוז" יותר מהשכר ששאר האומנים לוקחים, התכוונתי שאוסיף לך "זוז" יותר מהשכר שהאומנים לקחו בזמן ששכרתי אותך ["בשעת השכירות"]. שהם לקחו אז בשכרם 3 זוז ואני ישלם לך 4 זוז – "סלע" [סלע = 4 זוז], היות והסיבה שאמרתי לך שאני יוסיף לך 4 זוז הייתה, היות ולא הסכמת לארוג לי בגד במחיר של "3 זוז", ולכן הבטחתי לך 4 זוז נוסף שאשלם לך "ארבעה זוזים", כדי שתסכים לארוג לי בגד) (ו) מהו השכר שהאומן רוצה שבעל הבית ישלם לו, ומהי טענתו ? (עליך לשלם לי על אריגת חצי הבגד השני "5 זוזים", היות והמחיר לאריגת חצי בגד בעיר "בשעת המלאכה" הוא "סלע" [4 זוז], ואתה אמרת לי שתשלם לי 4 זוז יותר מהמחיר הרגיל, ממילא תשלם לי "חמישה זוזים" [יותר מסלע]) (ז) מה פוסקים רבנן: שטענת האומן צודקת, או שטענת בעל הבית צודקת, ומדוע ? (שבעה"ב צודק והוא משלם לאומן "סלע" [סלע, נותן להם סלע], היות וטענת בעה"ב היא ההגיונית) (ח) מהו החידוש בכך שרבנן סוברים ש"בעל הבית" צודק והוא משלם לאומן "סלע" ? (אפילו שרבנן סוברים "יד פועל על העליונה" כאן בעל הבית צודק)

רבי דוסא: "היה יפה ששה דינרים נותן להם שקל":

10. א. איזה שכר התחייב בעה"ב לשלם לאומן על אריגה של כל חצי מהבגד, ("סלע") ב. כמה חלקים מהבגד האומן ארג, ג. מדוע האומן לא אורג גם את חצי הבגד השני, (האומן מסרב לסיים את אריגת הבגד) ד. לרבי דוסא: האם היה מותר לאומן להתחרט ולא להסכים לארוג את חצי הבגד השני, (אסור) ה. כמה כסף יעלה לבעה"ב לשלם לאומן אחר - שיסיים לארוג לו את חצי הבגד השני, ו. כמה כסף האומן השני לוקח על אריגת חצי הבגד השני, יותר מאשר האומן שהתחרט, ז. כמה כסף האומן רוצה שבעה"ב ישלם לו על חצי הבגד הראשון שהוא ארג, ומהי טענתו, ח. כמה כסף בעה"ב רוצה לשלם לאומן שהתחרט על אריגת חצי הבגד

הראשון, ומהי טענתו, ט. לרבי דוסא: מהו הסכום שבעה"ב ישלם לאומן שהתחרט, י. ומדוע? (לרבי דוסא, אסור לאומן להתחרט, ולכן בעה"ב מוריד לאומן שהתחרט משכרו והוא משלם לו רק "חצי סלע", כדי שהוא לא יפסיד מכר שהאומן התחרט. שכך הוא ישלם לאומן שהתחרט "חצי סלע" ולאומן השני הוא ישלם "סלע וחצי" וכך יעלה לו לארוג את הבגד "שני סלעים" כמו שהיה עולה לו, אילו האומן שהתחרט היה אורג לו את כל הבגד)

רבי דוסא: "או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים":

11. בהוה אמינא, מהו המקרה שעליו רבי דוסא דיבר: א. מהו השכר שהאומן רוצה שבעה"ב ישלם לו על אריגת חצי הבגד השני - בזמן שהוא סירב להמשיך לארוג את הבגד, ("סלע וחצי") ב. כשהאומן חזר והסכים לסיים את אריגת הבגד: האם בעה"ב אמר לו מפורש שהוא ישלם לו "סלע וחצי" על אריגת חצי הבגד השני, (לא) ג. ממילא: מדוע "פשוט" שמתו האומן ישלם בסוף את אריגת הבגד השני הוא יקבל גם על אריגת חצי הבגד השני "סלע" (וביחד על אריגת שני חצאי הבגד הוא יקבל "שני סלעים")? (היות ובעל הבית סיכם עם האומן בתחילה ששכרו יהיה "שני סלעים", וכשהאומן חזר לארוג את הבגד לאחר שהתחרט, בעל הבית לא הבטיח לו שכר אחר, ממילא שכרו נשאר "שני סלעים" כפי שסיכמו בתחילה) ד. ממילא, מה קשה על דברי רבי דוסא? (מדוע הוא אומר דין שהוא "פשוט")

12. הסבר כאן את המילים "לא צריכא"! (רבי דוסא לא צריך להגיד ששכר האומן לאחר שחזר לארוג את הבגד, יהיה שני סלעים אלא במקרה ש...)

13. למסקנא, על איזה מקרה רבי דוסא דיבר: א) איזה שכר סיכם בעל הבית עם האומן על אריגת הבגד, ("סלע" לכל חצי בגד) ב) מה קרה לאחר מכן - לאיזה מחיר "הוזל" השכר של אריגת חצי בגד, ("חצי סלע" ג) מי פירש מהמלאכה, ומדוע, ד) מה האומן אמר לבעה"ב כשפייסו, ומה הוא לא אמר לו, (אמר לו "אני ייטיב לך" ולא פירש מפורש שההטבה היא בכסף - שבעה"ב ישלם לו על אריגת חצי הבגד השני רק "חצי סלע") ה) מהו השכר שבעל הבית רוצה לשלם לאומן, ומהי טענתו, ("סלע וחצי". "סלע" על חצי הבגד הראשון ו"חצי סלע" על חצי הבגד השני, היות ולטענת בעה"ב, האומן אמר לו "אני ייטיב לך" והכוונה היא שהאומן יוזיל את המחיר לאריגת חצי הבגד השני ל"חצי סלע", כמו ששאר האומנים לוקחים) ו) מהו השכר שהאומן רוצה שבעל הבית ישלם לו, ומהי טענתו, ("שני סלעים". טענתו היא, שההטבה שהוא התכוון אליה היא ב"עבידתא שפירתא" ולא בהוזלת שכרו ל"חצי סלע" לאריגת חצי הבגד השני) ז) מה פוסק רבי דוסא, שטענת האומן צודקת או שטענת בעל הבית צודקת, ומדוע? (האומן צודק. הטעם שהאומן צודק: בעל הבית והאומן סיכמו בהתחלה מפורש ששכר האומן יהיה שני סלעים, ויש ויכוח מהי ההטבה שהאומן התכוון אליה: האם ההטבה היא "בעבידתא שפירתא" ושכר האומן יהיה שני סלעים, או שההטבה היא "בכסף" ששכר האומן יהיה "סלע וחצי" ["סלע" על החצי הראשון ו"חצי סלע" על החצי השני], לכן מתייחסים רק לסיכום המפורש שהיה ביניהם שהיה "שני סלעים") ח) מה החידוש בכך שרבי דוסא סובר ש"האומן" צודק ובעה"ב משלם לאומן "שני סלעים"? (אפילו שרבי דוסא סובר "יד פועל על התחתונה", כאן הפועל צודק)

רבי דוסא: "סלע נותן להם סלע":

14. בהוה אמינא, מהו המקרה שעליו רבי דוסא דיבר: א) מה היה השכר שבעה"ב הבטיח לפועל על אריגה של כל חצי מהבגד, ("סלע") ב) כשהאומן סירב להמשיך לארוג את חצי הבגד השני: מהו השכר שהאומן השני רוצה על אריגת חצי הבגד השני ("סלע" ג) האם בעה"ב הפסיד מכר שהאומן הראשון התחרט ולא הסכים לארוג את חצי הבגד השני, ד) א"כ, מדוע זה פשיטא שבעה"ב נותן לאומן הראשון "סלע", ה) וא"כ מה קשה על רבי דוסא ("פשיטא")?

15. למסקנא, מה המקרה שעליו רבי דוסא דיבר: א) מה היה המחיר בעיר לאריגת חצי בגד – בזמן שבעה"ב סיכם עם האומן מה יהיה שכרו ("בזמן השכירות"), ("חמישה זוז" – יותר מסלע) ב) מי לא הסכים לאריגת בגד באותו שכר, ג) מה אמר האומן מפורש לבעה"ב כשפייסו כדי שהוא יסכים למסור לו בגד לאריגה, ומה הוא לא אמר לו מפורש? (אמר לו מפורש: אוריד לך "זוז" מהמחיר הרגיל. לא אמר לו מפורש: מהו הסכום המדויק שבעה"ב יצטרך ישלם לו). ד) לאחר מכן: "בשעת המלאכה", מה נהיה השכר בעיר לאריגת חצי בגד, ("ארבעה זוז" – סלע) ה) מהו השכר שבעל הבית רוצה לשלם לאומן על אריגת חצי הבגד השני, ומהי טענתו? (אשלם לך "שלושה זוז". היות ואמרת לי שתוריד לי מהמחיר הרגיל "זוז", א"כ עכשיו שהמחיר "בשעת המלאכה" הוא "ארבעה זוז", א"כ אשלם לך "שלושה זוז") ו) מהו השכר שהאומן רוצה שבעל הבית ישלם לו, ומהי טענתו, (עליך לשלם לי "ארבעה" זוזים. היות והסיבה שאמרת לי שאוריד לך זוז הייתה, בגלל שלא הסכמת למסור לי בגד לאריגה במחיר של "חמישה זוזים" – אלא במחיר של "ארבעה זוזים", ולכן כוונתי הייתה להוריד לך זוז שתשלם לי "ארבעה זוזים") ז) מה רבי דוסא פוסק: שטענת האומן צודקת או שטענת בעה"ב צודקת, ומדוע? (שהאומן צודק ובעה"ב ישלם לו "סלע", היות וטענת האומן היא ההגייונית) ח) מה החידוש בכך שרבי דוסא סובר ש"האומן" צודק ובעה"ב ישלם לו "סלע"? (אפילו שרבי דוסא סובר "יד פועל על התחתונה", כאן האומן צודק)

"אמר רב הלכה כרבי דוסא... והאמר רב פועל יכול וכו'":

16. "אמר רב הלכה כרבי דוסא": א. איזו הלכה רבי דוסא אמר, ("יד פועל על התחתונה" – שאסור לפועל לחזור בו באמצע העבודה שהוא הבטיח לבעה"ב שהוא יעשה לו אותה) ב. אם רב פסק שההלכה כמו רבי דוסא, ממילא: האם לרב הפועל יכול לחזור בו ואפילו בחצי היום?
17. מה הקשתה על כך הגמרא, מהי הסתירה שיש בדברי רב?

ניסיון לתרץ את הסתירה בדברי רב:

18. איזה שני "סוגי פועלים" יש? א. "שכיר יום". ב. "קבלן")

19. מהו "שכיר יום" ומהו "קבלן"?

20. מדוע אפשר להסביר ש"שכיר יום" נקרא עבד ואילו "קבלן" לא נקרא עבד? ("שכיר יום": נשכר לעבוד אצל בעה"ב כל היום, וממילא הוא חייב לעבוד אצל בעה"ב בזמן מסוים וממילא יתכן שהוא נחשב ל"עבד". קבלן: לא חייב לעבוד בזמן מסוים ותפקידו הוא להשלים "פעולה מסוימת" וממילא העבודה שהוא עובד היא לעצמו, היות ובעה"ב משלם לו על השלמת הפעולה ולא על העבודה עצמה, ובגלל זה יתכן שהוא לא נחשב ל"עבד")

21. איך ניסתה הגמ' לתרץ את הסתירה בדברי רב?

דחיית התירוץ על הסתירה בדברי רב: הוכחה שלרבי דוסא אין הבדל בין "שכיר יום" לבין "קבלן":

"והתניא השוכר את הפועל ולחצי היום וכו'":

22. איך רואים מהברייתא שרבי דוסא סובר שבין "שכיר יום" ובין "קבלן", אסור להם לחזור בהם "מרצונם" ולהפסיק באמצע את העבודה: א) על איזה פועלים הברייתא מדברת? הוכח! (שכיר יום וקבלן. כפי שכתוב בברייתא: "אם שכיר... אם קבלן") ב) לפי הברייתא, האם היה "מותר" להם לעזוב את העבודה באמצע, "באונס", ומדוע, ("אונס" ג) האם הברייתא מתירה להם לעזוב באמצע את העבודה "ברצון"? הוכח! (ברצון אסור. הברייתא התירה לחזור רק ב"אונס" ה) לפי "חכמים", האם מותר לפועל לחזור בו "מרצון", (מותר) ו) מי התנא

שאומר את הברייתא, ומהי ההוכחה, ז) אם לרבי דוסא בין "שכיר יום" ובין "קבלן" אסור להם להתחרט "מרצון", א"כ האם התירוץ שהגמ' תירצה על הסתירה הוא תירוץ נכון וממילא מה קשה על רב?

דחיית הגמרא את הקושיא על התירוץ, והחזרת התירוץ על הסתירה בדברי רב:

23. כשהפועל נשכר למלאכת דבר "שאינו אבד", האם מותר לו להתחרט "בחצי היום": א. לרבנן, ב. לרבי דוסא?
24. כשהפועל נשכר למלאכת "דבר האבד", האם מותר לו להתחרט "בחצי היום": א. לרבנן, ב. לרבי דוסא?
25. ממילא כשרב פסק הלכה כ"רבי דוסא", על איזו מלאכה הוא דיבר: מלאכת "דבר האבד" או מלאכת דבר "שאינו אבד"? (מלאכת דבר "שאינו אבד", שבה נחלקו רבי דוסא וחכמים)
26. לתירוץ הגמ': א) לצורך איזו מלאכה נשכרו הפועלים כאן בברייתא, ב) מה הדין ב"דבר האבוד" מתי מותר להם לעזוב את העבודה באמצע, ומדוע? (באונס) ומתי אסור להם לעזוב את העבודה באמצע, ומדוע? (ג) מי התנאים שאמרו את הברייתא, ד) ומה רבי דוסא יסבור בדבר "שאינו אבד": האם מותר ל"שכיר יום" לעזוב באמצע את העבודה "מרצונו", והאם מותר ל"קבלן" לעזוב באמצע את העבודה "מרצונו", ה) וממילא מדוע לפי זה אין סתירה בדברי רב?

דחיית התירוץ על הסתירה בדברי רב: הוכחה שלרבי דוסא אין הבדל בין "שכיר יום" לבין "קבלן":

27. מתני': "השוכר את האומנין וחזרו בהם ידם על התחתונה... וכל החוזר בו ידו על התחתונה": האם המשנה מדברת על מלאכת "דבר האבד" או על מלאכת דבר "שאינו אבד"? הוכח! (מלאכת דבר "שאינו אבד". היות ומלאכת "דבר האבד" כתובה לפני כן במשנה "להביא פריפין וחלילין... שוכר עליהן או מטען")
28. איזה דין כתוב פעמיים במשנה? ("השוכר את האומנין וחזרו בהן ידם על התחתונה" ו"כל החוזר בו ידו על התחתונה").
29. מי התנא שאמר את המשנה, שאסור לאומן לחזור בו: "רבנן" או "רבי דוסא"?
30. א) מה ההסבר של הגמרא, מדוע כתוב פעמיים במשנה את אותו הדין, ב) ומה מוכיחה מכך הגמרא, מהי דעת רבי דוסא האם הוא מתיר ל"שכיר יום" ו"קבלן" לחזור בהם בחצי היום?
31. אם כן מה קשה על רב?

תירוץ אחר על הסתירה בדברי רב:

32. איך מתרצת הגמרא את הסתירה בדברי רב?

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ז ע"ב - ע"ח ע"א

איבע"א כל החוזר – פשיטא בעי

"לכדתניא כל החוזר...הרי שמכר שדה לחבירו באלף זוז ונתן לו מהן מאתיים זוז":

1. מה התחייב המוכר לקונה, ומה התחייב הקונה למוכר? (המוכר התחייב לקונה, למכור לו את כל השדה, והקונה התחייב למוכר, לקנות ממנו את כל השדה)
2. כמה כסף שילם הקונה למוכר מתוך ה – 1000 זוז, שעליו לשלם לו בעבור קניית כל השדה?
3. כשהקונה שילם למוכר רק 200 זוז, ממילא למי שייכת השדה: (א) חלק בשווי של 200 זוז, (לקונה ב) חלק בשווי של 800 זוז? (למוכר)
4. האם המוכר או הקונה יכולים (במציאות) להתחרט ממכירת או קניית החלק בשדה ששווה 800 זוז, ומדוע? (כן. כי החלק ששווה 800 זוז עדיין שייך למוכר וממילא המוכר יכול להתחרט מלמכור את החלק הנ"ל, והקונה יכול להתחרט מלקנותו)

"בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה":

5. איזה חלק בשדה המוכר התחרט מלמכור?
6. "יד לוקח על העליונה": במה יד הלוקח על העליונה?
7. מה הפירוש: (א) רצה אומר לו: "תן לי מעותי", (ב) רצה אומר לו: "תן לי קרקע כנגד מעותי"?

"ובזמן שלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה":

8. איזה חלק בשדה הלוקח התחרט מלקנות?
9. "יד מוכר על העליונה": במה יד המוכר על העליונה?
10. מה הפירוש: (א) רצה אומר לו: "הילך מעותיך", (ב) רצה אומר לו: "הילך קרקע כנגד מעותיך"?

"רשב"ג אומר מלמדין אותן שלא יחזרו":

11. לרבן שמעון בן גמליאל איזה דבר יסכמו המוכר והקונה כדי שהם לא יוכלו להתחרט ממכירת או קניית החלק ששווה 800 זוז? (שהמוכר יאמר לקונה, אני רוצה שכל השדה תהיה שייכת לך מעכשיו - גם החלק בשדה ששווה 800 זוז, כדי שאני ואתה לא נוכל להתחרט מקניית או מכירת החלק בשדה ששווה 800 זוז, ולכן אני מלווה לך את ה – 800 זוז [שלא שילמת לי אותם בפועל] וממילא זה נחשב ששילמת לי את כל ה – 1000 זוז וכל השדה נהיית שייכת לך, [וה – 800 זוז הם חוב שיש לך כלפי]. וממילא בגלל שהאדמה שייכת כבר לקונה, הקונה או המוכר לא יכולים להתחרט מקניית או מכירת חלק השדה ששווה 800 זוז)

"בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה... מהיכן מגביהו מן העידית":

12. מה הפירוש: א) עידית, ב) בינונית, ג) זיבורית ?

כשהמוכר מתחרט ממכירת החלק בשדה ששווה 800 זוז:

13. כשהקונה אומר למוכר "תן לי קרקע כנגד מעותי": האם הקונה מעוניין לקנות חלק בשדה ששווה 200 זוז - על אף שהמוכר לא ימכור לו בסוף חלק בשדה ששווה 800 זוז ?

14. וממילא, כשהקונה מקבל אדמה בשווי של 200 זוז בגלל שהוא מסכים לקנות אותה: א) האם חכמים קנסו את המוכר, שהמוכר יביא לקונה אדמה "עידית" ששווה 200 זוז, ומדוע ? (לא קנסו, והמוכר יכול להביא ללוקח אדמה "זיבורית". במקרה זה שהקונה מוכן להישאר רק עם האדמה ששווה 200 זוז, והוא מקבל את האדמה בגלל שהוא "קנה" אותה, חכמים לא קנסו את המוכר שבגלל שהוא התחרט ממכירת החלק ששווה 800 זוז, הוא יביא לקונה אדמה "עידית" ששווה 200 זוז, אלא המוכר יכול להביא לקונה אדמה "זיבורית". והטעם שרבנן לא קנסו: הקונה מקבל חלק בשדה ששווה 200 זוז בגלל שהוא "קנה" אותו, וממילא רבנן לא קנסו את המוכר. ורק במקרה שהקונה ביטל את הקנייה של ה-200, בגלל שהמוכר התחרט ממכירת החלק בשדה ששווה 800 זוז, אז יש סיבה להעניש את המוכר ולקנסו אותו. והסיבה שהמוכר יכול להביא לקונה אדמה זיבורית היא, היות ויש דין שאם למוכר יש כמה סוגי שדות והמוכר והקונה לא סיכמו מפורש שהמכירה תהיה על סוג אדמה מסוימת, המוכר יכול להביא לקונה את האדמה הגרועה שיש לו, שהיא "זיבורית") ב) א"כ איזה שדה המוכר יכול להביא לקונה במקרה זה, ומדוע ?

15. כשהקונה אומר למוכר "תן לי מעותי": האם הקונה מעוניין לקנות את החלק ששווה 200 זוז - על אף שהמוכר לא ימכור לו בסוף את החלק ששווה 800 זוז ?

16. כשהקונה אומר למוכר "תן לי מעותי" ואין למוכר 200 זוז להחזיר לקונה, איזה דבר המוכר חייב להחזיר לקונה במקום ה - 200 זוז שהוא חייב לו ? ("שדה" בשווי של 200 זוז)

17. וממילא: במקרה זה שהסיבה שהמוכר צריך להביא לקונה אדמה היא בגלל שהקונה לא מסכים לקנות מהשדה, רק חלק ששווה 200 זוז והוא רוצה לבטל את הקנייה של החלק ששווה 200 זוז אמנם אין למוכר 200 זוז להחזיר לקונה, ולכן הוא מביא לקונה במקום ה - 200 זוז, "אדמה" ששווה 200 זוז: האם חכמים קנסו את המוכר, שהמוכר יביא לקונה אדמה "עידית" ששווה 800 זוז ? (חכמים קנסו. היות והקונה לא מקבל את האדמה בגלל שהוא "קנה" אותה, אלא הוא מקבל אותה היות והוא לא רצה לקנות מהמוכר רק את החלק בשדה ששווה 200 זוז והוא דרש מהמוכר: "תן לי מעותי", והיות ולמוכר לא היה להחזיר לקונה 200 זוז, הוא מביא לקונה אדמה ששווה 200 זוז במקום הכסף שהקונה דרש שהמוכר יחזיר לו, במקרה זה חכמים קנסו את המוכר שבמקרה שהוא מביא לקונה אדמה "במקום החוב", הוא יביא לו אדמה "עידית". ואפילו שבעיקרון המוכר היה יכול להביא לקונה אדמה "זיבורית", כמו כל אדם שחייבים לו כסף - לא בגלל "הלוואה", שבמקרה שהוא מקבל אדמה במקום החוב, הוא מקבל "זיבורית", כאן חכמים קנסו והמוכר מביא לקונה אדמה "עידית")

18. לסיכום: באיזה מקרה משני מקרים אלו רבנן קנסו את המוכר שעליו להביא לקונה אדמה "עידית": א) כשהקונה אמר למוכר: "תן לי מעותי", ב) כשהקונה אמר למוכר: "תן לי קרקע כנגד מעותי" ?

19. ובאיזה מקרה משני המקרים האמורים המוכר יכול להביא לקונה אדמה "זיבורית" ? (עיין שאילה - 13)

"קא ס"ד מעידית דנכסיו ולא יהא אלא בע"ח..."

20. "מדאורייתא": במקרה שאדם חייב כסף לחבירו (לא בגלל נזק) ואין לו כסף לשלם לו ולכן הוא מביא לבעל חובו, "אדמה – במקום החוב": איזה סוג אדמה הוא יכול להביא לו: "עידית" או "בינונית" או "זיבורית" ? ("זיבורית")

21. א) מדוע במקרה שאין ללווה כסף כדי להחזיר למלווה את החוב, רבנן תיקנו שהלווה יצטרך לשלם למלווה אדמה "בינונית", ("כדי שלא תנעול דלת בפני לווי") ב) ובמקרה שאדם חייב כסף לחבירו, לא בגלל שחבירו "הלווה" לו כסף, אלא בגלל סיבה אחרת, ואין לו כסף לשלם לחבירו: מדוע אין סיבה לרבנן לחייב אותו לשלם לחבירו מאדמה "בינונית" ? (היות ובמקרה זה לא שייך הטעם של "לא תנעול דלת בפני לווי") ג) וממילא כאן שהקונה רוצה שהמוכר יחזיר לו את המאתיים זוז בחזרה ואין למוכר מאתיים זוז להחזיר לו: מעיקר הדין (לפני שרבנן קנסו את המוכר שהוא יצטרך לשלם לקונה אדמה "עידית") איזו אדמה המוכר היה יכול לשלם לקונה ? ("זיבורית". כאן החוב הוא לא כתוצאה "מהלוואה")

22. א) כשאומרים, שדה "עידית": האם השדה הזו היא השדה הכי טובה בעולם ? (לא. זה תלוי ביחס לאיזה שדות מודדים את השדה הזו, וכדלקמן)

23. א) מה הפירוש: "עידית שבה" ומה הפירוש "עידית דנכסיו" ?

24. כשהמוכר מביא לקונה אדמה - היות והקונה אמר למוכר "תן לי מעותי", ולמוכר לא היה להחזיר לקונה 200 זוז ולכן המוכר מביא לקונה אדמה "במקום החוב": א) מעיקר הדין, איזה "סוג שדה" הוא היה יכול להביא לקונה, ומדוע, ("זיבורית". כנ"ל שאילה 20) ב) ואיזה "סוג שדה" חכמים קנסו כאן את המוכר שהוא יצטרך להביא לקונה ?

25. בהו"א: איזו עידית חכמים קנסו שהמוכר יביא לקונה: "עידית שבה" או "עידית דנכסיו" ?

26. מה הקשתה על כך הגמ' – מדוע לא מסתבר שחכמים קנסו את המוכר שהוא יצטרך להביא לקונה "עידית דנכסיו" (אלא מסתבר שחכמים קנסו את המוכר שהוא יצטרך להביא לקונה רק "עידית שבה") ? (היות ומסתבר שחכמים יקנסו אותו רק בשדה שבה הוא התחרט שהוא יצטרך להביא מתוכה את החלק העידית ("עידית שבה"), ולא מסתבר שחכמים יקנסו אותו שהוא יצטרך להביא לו אדמה עידית משדה אחרת ("עידית דנכסיו") שהיא לא קשורה לחרטה של המוכר)

"א"ר נחמן בר יצחק מעידית שבה ומזיבורית שבה":

27. לרב נחמן בר יצחק: מאיזו עידית חכמים קנסו שהמוכר צריך להביא לקונה ?

"רב אחא בריה דרב איקא אמר אפי' תימא מעידית דנכסיו..."

28. כשאדם הזיק והוא מביא לניזק "אדמה" כתשלום בעבור הנזק שהוא הזיק: איזה "סוג אדמה" המזיק מביא לניזק ?

29. א) בדרך כלל מהיכן יש לקונה כסף לשלם בעבור שדה גדולה ששווה 1000 זוז, ב) וממילא כשהמוכר מתחרט: איזה נזק גרם בכך המוכר לקונה, ג) וממילא לרב אחא, איך חכמים אמרו שהמוכר נקרא, ד) ולכן: איזו "עידית" חכמים חייבו את המוכר להביא לקונה, ומדוע ?

30. לסיכום: א) לרב נחמן בר יצחק: איזו שדה "עידית" המוכר צריך להביא לקונה, ב) לרב אחא בריה דרב איקא: איך המוכר נקרא, וממילא איזו שדה "עידית" הוא צריך להביא לקונה ?

"בזמן שהלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה... מהיכן מגביהו מן הזיבורית":

31. כשהלוקח התחרט, איזה "סוג שדה" המוכר יכול להביא ללוקח, כשהמוכר אמר ללוקח: (א) "הילך מעותיך" ואין למוכר כסף להחזיר ללוקח ולכן הוא מביא לו אדמה "במקום החוב", ("זיבורית". לא קנסו כאן את המוכר שהוא יביא ללוקח שדה "עידית" היות וכאן ה"לוקח" התחרט [בניגוד למקרה שבו המוכר מתחרט והלוקח אומר לו "תן לי מעותי", שאז היות והמוכר התחרט והקונה רוצה בביטול המכירה, רבנן קנסו את המוכר שעליו להביא לקונה שדה "עידית"] (ב) "הילך קרקע כנגד מעותיך" ? ("זיבורית". זכותו של המוכר להביא לקונה אדמה "זיבורית". היות והוא מקבל את האדמה בלל שהוא "קנה" אותה. וכמו שהתבאר לעיל)

סיכום, בארבעת המקרים שמובאים כאן בסוגיא, שבהם על המוכר להביא לקונה "שדה", מתי המוכר מביא לקונה אדמה "עידית" ומתי המוכר יכול להביא לקונה אדמה "זיבורית":

32. כשהמוכר חוזר בו, איזה "סוג אדמה" עליו להביא לקונה, כשהקונה אמר למוכר: (א) "תן לי מעותי", ואין למוכר 200 זוז להחזיר לקונה והוא מחזיר לו במקומם אדמה בשווי של 200 זוז, ומדוע ? (ב) "תן לי קרקע כנגד מעותי", ומדוע ?

33. כשהקונה חוזר בו, איזה "סוג אדמה" על המוכר להביא לקונה, כשהמוכר אמר לקונה: (א) "הילך מעותיך" - ואין למוכר 200 זוז להחזיר לקונה והוא מחזיר לו במקומם אדמה בשווי של 200 זוז, ומדוע ? (ב) "הילך קרקע כנגד מעותיך", ומדוע ?

"רשב"ג אומר מלמדין...טעמא דכתב ליה הכי וכו'":

34. לרשב"ג: למי שייך החלק בשדה ששווה 800 זוז, שהקונה עדיין לא שילם עליו למוכר: (א) כשהמוכר כתב מפורש שכל השדה תהיה שייכת לקונה, וה - 800 זוז הם הלוואה ? (ב) כשהמוכר לא כתב מפורש שכל השדה תהיה שייכת לקונה - אלא המוכר שתק בשעת המכירה ?

"והתניא הנותן עירבון לחבירו...רשב"ג אומר בד"א....אבל מכר לו שדה באלף זוז ונתן לו מהם חמש מאות זוז קנה ומחזיר לו את השאר אפי' לאחר כמה שנים":

35. (א) לפי דברי רשב"ג בברייתא הזו: אם הקונה לא שילם למוכר 500 זוז בתור "עירבון" אלא הקונה שילם למוכר 500 זוז בתור "תחילת הפירעון" בעבור כל השדה, והמוכר שתק בשעת המכירה: האם כל השדה נהיית שייכת לקונה, (ב) וממילא, איזה סתירה יש מדברי רשב"ג בברייתא זו על דברי רשב"ג בברייתא הקודמת ?

לא קשיא הא דקעייל ונפיק אזוזי הא דלא קעייל ונפיק אזוזי:

36. (א) מדוע המוכר שמדובר עליו כאן בברייתא, מכר את שדהו, (השדה היא "טובה" והוא מכר אותה כי הוא היה צריך (כסף) (ב) איך אנחנו יודעים האם המוכר רוצה שהקונה ישלם לו את הכסף מיד לאחר המכירה או שאין זה חשוב למוכר שהקונה ישלם לו את כל הכסף מיד לאחר המכירה ? (תלוי אם המוכר "עייל ונפיק" או "לא עייל ונפיק")

37. במקרה שהמוכר "עייל ונפיק אזוזי", היות והמוכר רוצה שהקונה ישלם לו את הכסף מיד לאחר המכירה והקונה לא משלם לו את הכסף עכשיו: האם המוכר מסכים שהשדה תהיה שייכת לקונה ? (לא. היות והסיבה היחידה שהוא מכר את השדה הייתה, היות והוא צריך את הכסף עכשיו, וממילא אם הקונה לא משלם לו את הכסף עכשיו, אין לו עניין למכור לו את השדה ולכן הוא לא מסכים שהשדה תהייה שייכת לקונה)

38. במקרה שהמוכר "לא עייל ונפיק אזוזי": (א) האם הוא מכר את השדה כי הוא זקוק עכשיו לכסף, או שאין הוא זקוק דווקא עכשיו, לכסף שהקונה אמור לשלם לו בעבור קניית השדה, (ב) וממילא, האם הוא מסכים שכל השדה תהיה שייכת לקונה, על אף שהקונה לא שילם לו את הכסף מיד לאחר מכירת השדה? (מסכים)
39. וממילא, מדוע אין סתירה בין דברי רשב"ג בברייתא הראשונה לבין דברי רשב"ג בברייתא השניה: (א) מדוע בברייתא הראשונה, לרשב"ג, השדה לא תהיה שייכת לקונה אם המוכר לא כתב זאת מפורש לקונה, (ב) ומדוע בברייתא השניה, לרשב"ג, השדה תהיה שייכת לקונה אפילו אם המוכר לא כתב זאת מפורש לקונה?
40. מה הפירוש "עייל ונפיק אזוזי"?

"הנותן עירבון לחבירו ואמר לו אם אני חוזר בי...והלה אומר אם אני חוזר בי אכפול לך ערבונך":

41. בכמה כסף סיכמו המוכר והקונה, שהשדה תימכר לקונה? (1000 זוז)
42. (א) כמה כסף הביא הקונה למוכר ואיזה דבר אמר הקונה למוכר בשעה שהוא הביא לו את הכסף, (ב) ואיזה דבר המוכר אמר לקונה?

"נתקיימו התנאים, דברי רבי יוסי":

43. כשהקונה הבטיח למוכר שאם הוא יתחרט מקניית השדה הוא ישלם לו 200 זוז, וכשהמוכר התחייב לקונה שאם הוא יתחרט ממכירת השדה הוא יביא לקונה אדמה בשווי של 400 זוז: לרבי יוסי: האם הקונה או המוכר התחייבו זאת ברצינות?
44. (א) ממילא: כשהקונה מתחרט מקניית השדה, האם הוא צריך לשלם למוכר 200 זוז, (ב) וממילא: כשהמוכר מתחרט ממכירת השדה, האם הוא צריך להביא לקונה אדמה בשווי של 400 זוז?

"רבי יהודה אומר דיו שיקנה כנגד ערבונו":

45. כשהקונה הבטיח למוכר שאם הוא יתחרט מקניית השדה הוא ישלם לו 200 זוז, וכשהמוכר התחייב לקונה שאם הוא יתחרט ממכירת השדה הוא יביא לקונה אדמה בשווי של 400 זוז: (א) לרבי יהודה: האם הקונה או המוכר התחייבו זאת ברצינות? (לא). המוכר או הקונה היו בטוחים שהם לא יתחרטו ולכן הם התחייבו אחד לשני את ההתחייבויות הללו ואם הם היו יודעים שהם יתחרטו, הם לא היו מתחייבים את ההתחייבויות האמורות, וממילא היות ורבי יהודה סובר שהתחייבויות אלו לא נעשו ברצינות, אין צורך לקיים אותן, ואף אחד מהם לא צריך להביא כלום לשני, במקרה שהוא יתחרט)
46. לרבי יהודה: אם הקונה לא התכוון ברצינות לשלם 200 זוז למוכר במקרה שהוא יתחרט, א"כ מדוע הוא הביא למוכר 200 זוז? (כדי שבכל מקרה אדמה בשווי של 200 זוז מתוך השדה תהיה שייכת לו)
47. לסיכום: כשהקונה התחרט, האם הוא צריך לשלם למוכר 200 זוז בגלל שהוא התחרט: (א) לרבי יוסי, ומדוע (ב) לרבי יהודה, ומדוע? (לרבי יהודה היות והוא סובר שאסמכתא לא קני, הקונה לא צריך לשלם למוכר 200 זוז "בגלל החרטה", אמנם ה – 200 זוז נהיים שייכים למוכר בתור תשלום על חלק בשדה ששווה 200 זוז)
48. ובמקרה הנ"ל, כשהמוכר התחרט, האם המוכר צריך להביא לקונה 400 זוז: (א) לרבי יוסי, ומדוע, (ב) לרבי יהודה, ומדוע?
49. איך ההבטחה הזו שהמוכר והקונה הבטיחו אחד לשני נקראת, ומדוע? ("אסמכתא". בשעה שהמוכר והקונה התחייבו את ההתחייבויות הללו אחד לשני, הם "סמכו" על כך שהם לא יצטרכו לשלם זאת בפועל היות והם לא האמינו שהם יתחרטו)

50. במקרה שהקונה התחרט: פרט למי שייכת השדה: א) לרבי יוסי, (כל השדה שייכת למוכר) ב) לרבי יהודה? (חלק בשו"י 200 זוז שייך לקונה וחלק בשו"י 800 זוז שייך למוכר)

"ואמר רבא האי מאן דאוזפיה וכו'":

51. המלווה הלווה לחברו 100 זוז והלווה החזיר לו כל זוז בנפרד: א) האם זה נחשב שהלווה שילם למלווה את החוב, ב) מדוע יש למלווה "תרעומת" על הלווה?

"ההוא גברא דזבין ליה חמרא לחבריה...והא אמרינן משמיה דרבא קני וכו'":

52. מכר חמור לחבירו והקונה שילם למוכר את כל התשלום חוץ מזוז אחד, והמוכר "עייל ונפיק אזוזי": א) מה הסתפק רב אשי, (האם המוכר הסכים שכל החמור יהיה שייך לקונה, או לא) ב) במה הוא הסתפק? (מצד אחד מכיוון שהמוכר "עייל ונפיק אזוזי", זה סימן שהוא לא מסכים שהחמור יהיה שייך לקונה עד שהוא ישלם לו גם את הזוז האחרון, ומצד שני אולי לא מסתבר שבגלל זוז אחד המוכר יעכב את המכירה והוא לא יסכים שכל החמור יהיה שייך לקונה)

53. מה פסק רבא: האם החפץ נהיה שייך לקונה כשהמוכר "עייל ונפיק אזוזי" – אפילו על זוז אחד?

54. איזה סתירה יש בדברי רבא – מה פסק רבא במקום אחר, האם החפץ נהיה שייך לקונה כשהמוכר "עייל ונפיק אזוזי"?

55. אדם שמוכר שדה "רעה": א) מדוע הוא מוכר אותה, (כדי שהוא יוכל להיפטר ממנה) ב) האם הוא רוצה שהשדה תישאר שלו כל זמן שהקונה לא שילם לו עליה את הכסף - ואז הקונה יוכל להתחרט מקניית השדה, או שהוא רוצה שהשדה תהיה שייכת לקונה מיד - כדי שהקונה לא יוכל להתחרט?

56. מכר שדה "רעה" והמוכר "עייל ונפיק": אם במקרה שהוא מוכר שדה "רעה" הוא רוצה שהשדה תהיה שייכת מיד לקונה כדי שהקונה לא יוכל להתחרט, א"כ מדוע המוכר "עייל ונפיק"? (היות והוא רוצה שהקונה ישלם לו מיד את הכסף, לפני שהקונה ישלם לב שהשדה "רעה" ואולי הקונה לא ירצה לשלם לו אז את הכסף [על אף שלפי ההלכה הקונה לא יכול להתחרט והוא מוכרח לשלם למוכר את הכסף])

57. מה התירוץ על הסתירה: באיזה מקרה כשהמוכר "עייל ונפיק", החפץ נהיה שייך לקונה ובאיזה מקרה כשהמוכר "עייל ונפיק" החפץ נשאר שייך למוכר? (אם השדה היא "טובה" והמוכר "עייל ונפיק": השדה נשארת שייכת למוכר. אם השדה היא "רעה" והמוכר "עייל ונפיק": כל השדה נהיית שייכת לקונה)

שלושת הכללים מתי כשהמוכר "שותק" השדה נהיית שייכת לקונה ומתי היא נשארת שייכת למוכר:

58. מכר שדה "טובה" והמוכר "עייל ונפיק": א) מדוע הוא מכר את השדה, (כי הוא צריך כסף) ב) האם המוכר צריך את הכסף "מיד", ג) וממילא, האם המוכר מסכים שהשדה תהיה שייכת לקונה - על אף שהוא לא שילם לו את כל התשלום בעבור השדה?

59. מכר שדה "טובה" והמוכר "לא עייל ונפיק": א) מדוע הוא מכר את השדה, (כי הוא צריך כסף) ב) האם המוכר צריך את הכסף "מיד", (לא. הראיה שהוא לא מבקש מהלוקח את הכסף) ג) וממילא, האם המוכר מסכים שהשדה תהיה שייכת לקונה, על אף שהוא לא שילם לו את כל התשלום בעבור השדה?

60. מכר שדה "רעה" והמוכר "עייל ונפיק": א) מדוע הוא מכר את השדה, ב) כדי שהקונה לא יוכל להתחרט מקניית השדה, האם צריך שהמוכר יקנה את השדה מיד לקונה, או שאפשר שעדיין השדה תישאר שייכת

למוכר, ג) וממילא האם המוכר מסכים שהשדה תהיה שייכת לקונה, על אף שהוא לא שילם לו את כל התשלום
בעבור השדה ?

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ח ע"א ע"ב

פשיטא בעי – הי ר"מ

"פשיטא בעי לזבוני במאה ולא אשכח זבין במאתים וקא עייל ונפיק אזוזי, לא קני":

1. א) איזה סכום כסף היה המוכר צריך, ב) מה היה השווי של כל אחת משתי השדות שהיו לו, (שדה אחת הייתה שווה 100 זוז ושדה שניה הייתה שווה 200 זוז) ג) אם המוכר היה צריך שיהיה לו 100 זוז, א"כ איזו שדה משתי השדות הוא היה צריך למכור, ד) איזו שדה הוא מכר, ה) אם הוא היה צריך רק 100 זוז א"כ מדוע הוא מכר את השדה שהייתה שווה 200 זוז, (הוא לא מצא לשדה שהייתה שווה 100 זוז קונים, היות והשדה שהייתה בשווי של 100 זוז הייתה שדה קטנה מדי בשבילם) ו) האם המוכר עשה את כל המאמצים למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז, כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז, ז) מכך שהוא עשה את כל המאמצים כדי שהוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז: האם השדה שהייתה שווה 200 זוז היא "טובה" בעיניו או שהיא "רעה" בעיניו?

2. אם השדה שהייתה שווה 200 זוז היא "טובה" בעיניו: א"כ מדוע הוא מכר אותה? (היות והוא היה צריך 100 זוז)

3. כמה כסף הקונה שילם למוכר בשעת המכירה מתוך ה – 200 זוז שעליו לשלם למוכר? (100 זוז מתוך 200 זוז)

4. כשהמוכר "עייל ונפיק אזוזי" - כדי שהקונה יביא לו את ה – 100 זוז הנוספים שהוא עדיין חייב לו: א) האם הוא צריך את ה – 100 זוז הנוספים "עכשיו", (כן. מכך שהוא "עייל ונפיק") ב) מדוע המוכר "עייל ונפיק אזוזי" הרי הוא היה צריך 100 זוז והקונה הרי שילם לו 100 זוז? (היות והוא צריך כסף "עכשיו" לקנות בו שדה אחרת בשווי של 100 זוז) ג) וממילא: האם המוכר מסכים שהשדה תהיה שייכת לקונה (חלק השדה ששווה 100 זוז שהקונה עדיין לו שילם לו עליו) - אם הוא לא משלם לו את הכסף עכשיו? ("פשיטא", שהמוכר לא מסכים)

"אלא אי בעי לזבוני במאה ולא אשכח ואי טרח הוה משכח ולא טרח זבין במאתים וקא עייל ונפיק אזוזי":

5. א) האם המוכר טרח בתחילה לנסות למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז, (טרח קצת) ב) האם המוכר עשה את כל המאמצים כדי למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז, כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז?

ספק הגמרא מדוע המוכר לא טרח לעשות את כל המאמצים למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז, וממילא ספק האם השדה של המאמתיים היתה טובה בעיני המוכר:

6. אפשרות א' - השדה שהייתה שווה 200 זוז "רעה בעיני המוכר":

א) מדוע המוכר לא המשיך לטרוח לנסות למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז, (השדה של ה – 200, היתה "רעה בעיני המוכר") ב) אם השדה "רעה

בעיניו": א"כ, האם המוכר רוצה שהשדה תהייה מיד שייכת לקונה, (כ. שכך הקונה לא יוכל להתחרט מקניית השדה וכך המוכר יוכל להיפטר מהשדה) ג) ומדוע הוא "עייל ונפיק אזוזי", (היות והוא צריך כסף "עכשיו" לקנות בו שדה אחרת בשווי של 100 זוז) ד) לסיכום: לפי אפשרות זו, למי שייכת השדה של ה – 200 זוז? (לקונה)

7. אפשרות ב' - השדה שהייתה שווה 200 זוז "טובה בעיני המוכר":

א) מדוע המוכר לא המשיך לטרוח לנסות למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז - כדי שכך הוא לא יצטרך למכור את השדה שהייתה שווה 200 זוז, ("הוקשה לו הטורח") ב) אם השדה שהייתה שווה 200 זוז היא "טובה בעיני המוכר" א"כ מדוע הוא מכר אותה, (היות והוא היה צריך 100 זוז, וכדי למכור את השדה שהייתה שווה 100 זוז הוא היה צריך להרבות במאמצים, והיה קשה לו להרבות בטרחה, ולכן הוא מכר את השדה של ה – 200 זוז) ג) ומדוע הוא "עייל ונפיק אזוזי", (היות והוא צריך כסף "עכשיו" לקנות בכסף שדה אחרת בשווי של 100 זוז, והקונה לא שילם לו את ה – 100 זוז הנוספים שהמוכר רוצה לקנות בהם היום את השדה) ד) א"כ האם המוכר מסכים שכל השדה תהיה שייכת לקונה - גם החלק שהוא עדיין לא שילם לו עליו? (לא) ה) לסיכום: לפי אפשרות זו, למי שייכת השדה של ה – 200 זוז? (למוכר. [החלק מתוכה ששווה 100 זוז])

8. האם הגמ' פשטה את הספק?

"שוכר עליהן או מטען":

9. כמה כסף יכול בעה"ב להוסיף לאומן השני על חשבון האומן שהתחרט: א) לרב נחמן (את השכר שמגיע לאומן בעבור חלק המלאכה שהוא כבר עשה) ב) ולפי הברייתא?

10. מה הקשה רבא לרב נחמן?

11. מה תירץ רב נחמן: א) מתי בעה"ב מוסיף לאומן האחר בשכרו, ע"ח האומן שהתחרט: "עד כדי שכרן", ב) ומתי בעה"ב מוסיף להם בשכרן ע"ח האומן שהתחרט: "עד ארבעים וחמישים זוז"?

רישא: "השוכר את החמור להוליכו בהר והוליכו בבקעה":

12. מהו "הר" ומהי "בקעה"? (הב: העלייה אליו בשיפוע חזק ויש בו יותר אוויר ופחות הבל, מאשר בבקעה. בקעה: מקום נמוך שמוקף מכל הצדדים בשדות שגבוהים ממנו, וממילא זורם בו פחות אוויר מאשר בהר ויש בו "הבל" [אוויר חם] והירידה אליה היא בשיפוע עדין)

13. "השוכר את החמור להוליכו בהר והוליכו בבקעה": א) מה אמר המשכיר לשוכר, היכן הוא יכול להוליך את החמור והיכן הוא לא יוכל להוליכו, ב) והיכן השוכר הולכה?

"בבקעה והוליכו בהר":

14. א) מה אמר המשכיר לשוכר, היכן הוא יכול להוליך את החמור והיכן הוא לא יוכל להוליכו, ב) והיכן השוכר הולכה?

15. "ומתה חייב": מה הדין אם החמור ימות בדרך שהמשכיר לא הרשה לשוכר להוליכו בו: האם השוכר חייב?

סיפא: "השוכר את החמור להוליכה בהר והוליכה בבקעה":

16. א) מה אמר המשכיר לשוכר היכן הוא יכול להוליך את החמור והיכן הוא לא יוכל להוליכה, ב) והיכן השוכר הולכה?

17. היכן ישנם יותר סיכויים שהחמור "יחליק": כשהוא עולה להר או כשהוא יורד לבקעה, ומדוע?

18. האם השוכר חייב כשהחמור "החליקה" בירידה לבקעה, ומדוע ?
19. היכן ישנם יותר סיכויים שהחמור "יתחמם": כשהוא נמצא בהר או כשהוא נמצא בבקעה, ומדוע ?
20. האם השוכר חייב כשהחמור "הוחמה" בבקעה ומת, ומדוע ?

"להוליכה בבקעה והוליכה בהר":

21. א) מה אמר המשכיר לשוכר היכן הוא יכול להוליך את החמור והיכן הוא לא יכול להוליכה, ב) והיכן השוכר הוליכה ?
22. היכן ישנם יותר סיכויים שהחמור "יחליק": כשהוא עולה להר או כשהוא יורד לבקעה, ומדוע ?
23. האם השוכר חייב כשהחמור "החליקה" בעליה להר, ומדוע ?
24. היכן יש יותר סיכויים שהחמור "יתחמם": כשהוא נמצא בהר או כשהוא נמצא בבקעה, ומדוע ?
25. האם השוכר חייב כשהחמור "הוחמה" בהר ומת, ומדוע ?
26. ואם "הוחמה" פטור, היכן הבהמה מתה ? (בראש ההר. ולכן השוכר פטור, היות ואם היא התחממה בראש ההר ודאי שהיא הייתה מתחממת בבקעה שבה יש אוויר חם יותר מאשר בהר וממילא גם אם השוכר היה מוליכה דרך הבקעה בדרך שהמשכיר הרשה לו להוליכה, החמור היה מתחמם ומת. [הבהמה לא התחממה תוך כדי עלייתה להר שנאמר שהעלייה להר גרמה לה להתחמם, שבמקרה זה השוכר יהיה חייב היות והמשכיר לא הסכים לו להעלות אותה להר, אלא כשהבהמה עלתה לראש ההר היא לא התחממה ורק בהמשך הדרך - בראש ההר, היא התחממה ומתה])
27. אם מחמת "המעלה" חייב, היכן הבהמה התחממה ? (תוך כדי עלייתה להר).
28. אם "מחמת המעלה הוחמה (גירסת רש"י) חייב": מדוע הוא חייב ?

"מאי שנא רישא דלא קמפליג ומאי שנא סיפא דקא מפליג":

29. מהי קושיית הגמרא ? (בסיפא, המשנה מחלקת בסוגי הנזקים שעליהם היא מדברת - ב"הוחלקה" וב"הוחמה", בין אם המשכיר אמר לו להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, לבין אם המשכיר אמר לו להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר, ואילו ברישא אין הבדל בנזק שעליו הרישא מדברת, בין הדברים הנ"ל, ושואלת הגמ' מדוע ?)

תירוץ שלוש האמוראים: "סוג הנזק" שעליו "הרישא" מדברת, אין בו הבדל בין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, לבין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר, ולכן המשנה לא מחלקת ברישא בין אם הוא אמר לו ללכת בהר לבין אם הוא אמר לו ללכת בבקעה.

30. אמרי דבי רבי ינאי "רישא שמתה מחמת אויר": א) איך הבהמה מתה, (כדרכה - מוות רגיל) ב) כשהמשכיר אמר לשוכר "להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה": מהו המקרה שעליו הרישא כאן מדברת, (החמור של המשכיר גדל בהר וממילא הוא היה רגיל לנשום את סוג האוויר של ההר והוא לא היה רגיל לנשום את סוג האוויר שקיים בבקעה שיש בה הבל) ג) מהי טענת המשכיר, מדוע הבהמה שלו מתה בגלל שהשוכר הוליכה "בבקעה", ד) כשהמשכיר אמר לשוכר "להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר", מהו המקרה שעליו הרישא כאן מדברת, (החמור של המשכיר גדל בבקעה וממילא הוא היה רגיל לנשום את סוג האוויר של הבקעה והוא לא היה רגיל לנשום את סוג האוויר שקיים בהר) ה) מהי טענת המשכיר, מדוע הבהמה שלו מתה בגלל שהשוכר הוליכה בהר, ו) ולכן מדוע השוכר חייב בשני מקרים אלו, ז) וממילא: מהי הסיבה שהמשנה לא מחלקת בסוג נזק זה - שהבהמה מתה "מחמת אוויר", בין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, לבין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר ? (היות ובשתי האפשרויות השוכר יהיה חייב)

31. רבי יוסי בר חנינא אמר כגון שמתה מחמת "אובצנא": (א) איך הבהמה מתה, (כדרכה – מוות רגיל) (ב) כשהמשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, מהי טענת המשכיר מדוע הבהמה שלו מתה בגלל שהשוכר הוליכה בבקעה, (ג) כשהמשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר, מהי טענת המשכיר מדוע הבהמה שלו מתה בגלל שהשוכר הוליכה בהר, (ד) ולכן מדוע השוכר חייב בשני מקרים אלו, (ה) וממילא: מהי הסיבה שהמשנה לא מחלקת בסוג נזק זה - שהבהמה מתה "מחמת אובצנא", בין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, לבין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר? (היות ובשתי האפשרויות השוכר יהיה חייב)

32. רבה אמר "כגון שהכשיה נחש": (א) איך הבהמה מתה, (נחש הכיש אותה, בדרך שהמשכיר לא הרשה לשוכר להוליך בה את החמור) (ב) כשהמשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, מהי טענת המשכיר מדוע הבהמה שלו מתה בגלל השוכר, (ג) כשהמשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר, מהי טענת המשכיר מדוע הבהמה שלו מתה בגלל השוכר, (ד) ולכן מדוע השוכר חייב בשני מקרים אלו, (ה) וממילא: מהי הסיבה שהמשנה לא מחלקת בסוג נזק זה - שהבהמה מתה בגלל "שהכשיה נחש", בין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בהר והשוכר הוליכה בבקעה, לבין אם המשכיר אמר לשוכר להוליכה בבקעה והשוכר הוליכה בהר? (היות ובשתי האפשרויות השוכר יהיה חייב)

33. מדוע במקרים אלו שהביאו שלושת האמוראים, השוכר חייב? (המשכיר טוען לו: החמור מת בגלל סיבה שהייתה קיימת בדרך שלא הסכמתי שתוליך בה את החמור, ואילו הולכת את החמור בדרך שהסכמתי לך להוליכה בה, החמור לא היה מת וממילא אתה נחשב לפושע, ושוכר חייב בפשיעה)

"רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, הא מני ר"מ היא דאמר כל המעביר על דעת של בעה"ב נקרא גזלן":

34. האם השוכר התכוון להחזיר את החמור למשכיר בסיום השכירות?

35. מה השוכר כן עשה שלא בהסכמת המשכיר? (הוליכה בדרך שהמשכיר אמר לו לא להוליכה בו)

36. אם כן, האם במקרה זה שהשוכר לא התכוון "לגזול" את החמור אלא הוא רק העביר ע"ד של בעה"ב האם השוכר יחשב ל"גזלן"? (מחלוקת רבי מאיר ורבנן)

37. מה זה משנה אם לשוכר יש דין של "גזלן" או אם יש לו דין של "שוכר"? ("גזלן" חייב באונס ואילו "שוכר" פטור באונס)

38. לפי זה איך רבי יוחנן מסביר את המשנה: מדוע ברישא השוכר יהיה חייב תמיד - בכל נזק שיקרה: (א) מי התנא שאמר את הרישא, (ב) מהי שיטתו, ("כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן") (ג) מה הפירוש: "כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא גזלן", (אם בעה"ב אמר לאדם שישתמש בדבר ששייך לו, בצורה מסוימת, אם האדם יעביר ע"ד בעה"ב וישתמש בחפץ בצורה אחרת ממה שאמר לו בעה"ב, הוא ייחשב ל"גזלן", על אף שבעיקרון בעה"ב לא מקפיד ע"כ שהשתמשו בחפץ שלו, באותה צורה שהשתמשו בו - היות ואין לו סיבה אמיתית להקפיד על כך, בכל אופן, לאחר שבעה"ב אמר איך ישתמשו בחפץ שלו, הוא "מקפיד" על עצם זה שעברו על דבריו, והמעביר על דעתו נחשב ל"גזלן") (ו) וממילא: מדוע ברישא, המשנה לא מחלקת, והיא אומרת שבכל מקרה שהבהמה תמות בו, השוכר יהיה חייב?

39. ואיך מסביר ר' יוחנן את הסיפא - מדוע השוכר יהיה חייב רק במקרה שהוא אשם בנזק שקרה לחמור: (א) מי התנאים שאמרו את הרישא, (רבנן) (ב) מהי שיטתם (שהשוכר לא נחשב ל"גזלן" על אף שהעביר ע"ד של בעה"ב, אלא הוא נחשב ל"שוכר") (ג) ולכן איזה דין יש ל"שוכר" במשנתנו (של "שוכר" שחייב ב"פשיעה" ולא ב"אונס") (ד) לר' יוחנן: מהו המקרה שבו מדברת הסיפא: (מדובר במקרה שלמשכיר יש סיבה להקפיד ע"כ שהשוכר הוליכה בדרך

אחרת ממה שהוא אמר לו, כגון שיש בבקעה "הבל" וכד') ה) וממילא: באיזה נזקים השוכר יהיה חייב ובאיזה נזקים השוכר יהיה פטור? (יהיה "חייב": בנזק שיש סיכוי שהוא קרה רק בגלל שהשוכר הוליכה במקום שהמשכיר לא הסכים לו להוליך בה את החמור. יהיה "פטור": בנזק שאין סיכוי שהוא קרה בגלל שהשוכר הוליכה במקום שהמשכיר לא הסכים לו להוליך בה את החמור)

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ח ע"ב

ה"י ר"מ – השוכר את החמור והבריקה

"הי רבי מאיר":

1. איזה דין אמר רבי יוחנן בשם רבי מאיר? ("כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא גזלן").
2. מה הפירוש: "כל המעביר על דעת של בעל הבית נקרא גזלן"? (אם בעה"ב אמר לאדם שישתמש בדבר ששייך לו בצורה מסוימת, אם האדם יעביר ע"ד בעה"ב וישתמש בחפץ בצורה אחרת ממה שאמר לו בעה"ב, הוא ייחשב ל"גזלן" - אפילו במקרה שבעיקרון בעה"ב לא מקפיד ע"כ שישתמשו בחפץ שלו בצורה שבה השתמשו בו, ואילו היו שואלים את בעה"ב מתחילה הוא היה מסכים שישתמשו בחפץ שלו כמו שבעצם התנהג בו זה שעבר ע"ד של בעה"ב, אמנם כאן לאחר שבעה"ב אמר איך ישתמשו בדבר ששייך לו, מי שיעבור על דעתו, ייחשב "גזלן" לר"מ. והטעם שהוא ייחשב לגזלן היא: היות ובעה"ב מקפיד על עצם זה שעברו על דבריו, ולכן המעביר ע"ד בעה"ב נחשב ל"גזלן")
3. לרבי יוחנן, את איזה דין אמר רבי מאיר במתניתין? (את הדין שמופיע ברישא במתניתין: "השוכר את החמור להוליכה בהר ... ומתה חייב" - שהשוכר חייב אפילו אם הבהמה תמות "באונס". והטעם: היות ושינה מדעת בעל הבית נקרא "גזלן" שחייב אפילו באונס)
4. א) לר' יוחנן: מהו המקרה שבו הרישא מדברת: א) מה למשל אמר השוכר למשכיר, היכן בכוונתו להוליך את החמור שהוא ישכור ממנו (בהר) ב) ולכן מה אמר המשכיר לשוכר, היכן הוא יכול להוליך את החמור שהוא משכיר לו (בהר) ג) אם השוכר היה מבקש מהמשכיר לשכור ממנו חמור, ע"מ להוליכה ב"בקעה": האם המשכיר היה מסכים לו, ומדוע (היה מסכים. היות ולר' יוחנן, הרישא מדברת במקרה שאין למשכיר סיבה מיוחדת לכך שהוא אמר לשוכר היכן להוליכה, והסיבה שהמשכיר אמר לשוכר היכן להוליכה היא, היות והשוכר אמר לו היכן בכוונתו להוליכה והמשכיר אמר לו תוליך את חמורי בדרך שאמרת, אמנם למשכיר זה לא היה משנה באמת היכן השוכר יוליכה היות ורצונו להרוויח כסף מהשכרת החמור, ולכן הוא היה מוכן להשכיר את החמור להוליכה היכן שהשוכר יבקש ממנו) ד) לאחר שהמשכיר אמר לשוכר היכן להוליכה, אם השוכר יעביר ע"ד המשכיר ויוליכה בדרך אחרת ממה שאמר לו המשכיר: איזה דין יהיה לשוכר, ובאיזה נזקים הוא יהיה חייב (לשוכר יהיה דין של "גזלן", והוא יהיה חייב אפילו ב"אונס") ה) אם לפני שהמשכיר השכיר את החמור, זה לא היה משנה לו היכן השוכר יוליך את החמור: א"כ מדוע במקרה שהשוכר ישנה ויוליכה בדרך אחרת ממה שהמשכיר אמר לו, השוכר ייחשב ל"גזלן", לר"מ? (הטעם שהשוכר נחשב ל"גזלן" היא, היות ולאחר שהמשכיר אמר לשוכר היכן להוליכה, סובר ר' יוחנן, ששיטת ר"מ היא, שהמשכיר מקפיד ע"כ שהשוכר לא יעבור על דבריו, ובמקרה שהשוכר יעבור על דבריו, המשכיר מחשיב את השוכר ל"גזלן", לא בגלל שיש לו סיבה להקפיד ע"כ שחמורו הלך למשל בבקעה, אלא הוא מקפיד על עצם זה שהשוכר העביר על דעתו) ו) וממילא: מדוע ברישא, המשנה לא מחלקת, והיא אומרת שבכל מקרה שהבהמה תמות בו, השוכר יהיה חייב?
5. ואיך מסביר ר' יוחנן את הסיפא - מדוע השוכר יהיה חייב רק במקרה שהוא אשם בנזק שקרה לחמור: א) מי התנאים שאמרו את הרישא, (רבנן) ב) מהי שיטתם, (שהשוכר לא נחשב ל"גזלן" על אף שהעביר ע"ד של בעה"ב, אלא הוא נחשב ל"שוכר") ג) ולכן איזה דין יש ל"שוכר" במשנתנו, (של "שוכר" שחייב ב"פשיעה" ולא ב"אונס")

ד) לר' יוחנן: מהו המקרה שבו מדברת הסיפא, (מדובר במקרה שלמשכיר יש לפעמים סיבה להקפיד ע"כ שהשוכר הולכה בדרך אחרת ממה שאמר לו, כגון שיש בבקעה "הבל" וכד') ה) וממילא: באיזה נזקים השוכר יהיה חייב ובאיזה נזקים השוכר יהיה פטור, (יהיה "חייב": בנזק שיש סיכוי שהוא קרה רק בגלל שהשוכר הולכה במקום שהמשכיר לא הסכים לו להוליך בה את החמור. יהיה "פטור": בנזק שאין סיכוי שהוא קרה בגלל שהשוכר הולכה במקום שהמשכיר לא הסכים לו להוליך בה את החמור)

6. הסבר את השאלה: "הי רבי מאיר" ? (מאיזה דבר שר"מ אמר, הבין ר' יוחנן, שדעת ר"מ היא, ש"כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן" ?)

"אילימא ר"מ דצבע":

7. אדם שגזל חפץ, מתי הוא צריך להחזיר את החפץ עצמו, שהוא גזל, לבעלים, ומתי הגזילה נהיית של הגזלן, והוא צריך רק לשלם לנגזל את שווי הגזילה ?

8. בהוה אמינא: מה המקרה שקרה עם "הצבע" ? ("סוחר" ביקש מצבעי שיצבע לו צמר למשל בצבע "שחור" והצבעי שינה וצבע את הצמר ב"אדום", ובעיקרון בעה"ב – הסוחר, לא מקפיד ע"כ שהצבעי שינה וצבע לו את הצמר באדום, היות ומדובר שמחיר של צמר שצבוע בשחור או באדום שווה והוא ירויח ממכירת הצמר האדום, כמו שהוא היה מרוויח ממכירת צמר שחור ואלו הצבעי היה מבקש מתחילה מבעה"ב לשנות ולצבוע את הצמר בצבע אחר ממה שבעה"ב ביקש ממנו, בעה"ב היה מסכים)

9. לרבי מאיר: מה הדין של "הצבעי" ששינה וצבע את הצמר בצבע אחר ממה שבעה"ב אמר לו ? (הצמר הצבוע נהיה שייך לצבעי, והצבעי משלם לבעה"ב כמו שהיה שווה הצמר לפני שהאומן צבע אותו)

10. א) למי הצמר היה שייך בהתחלה, ב) מה הצבעי עשה, (שינה מדעת בעל הבית וצבעו בצבע אחר ממה שאמר לו בעל הבית) ג) מדוע הצמר נהיה שייך לצבעי, לרבי מאיר, (היות והצבעי שינה מדברי בעל הבית הוא נקרא "גזלן", וגזלן קונה את החפץ שגזל "בשינוי" ד) האם בעה"ב הפסיד מכך שהצבעי שינה וצבע את הצמר בצבע האחר (לא) ה) אם הצבעי היה מבקש מתחילה מבעה"ב לשנות ולצבוע את הצמר בצבע אחר ממה שבעה"ב ביקש ממנו, האם בעה"ב היה מסכים, (היה מסכים) ו) א"כ מהי הסיבה שבגללה ר"מ החשיב את הצבעי ל"גזלן" ? (היות ור"מ סובר שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהצבעי עבר על דבריו, ולכן הצבעי נחשב ל"גזלן")

11. וממילא, איך רבי יוחנן ידע שרבי מאיר סובר גם במקרה של השוכר, שהשוכר נקרא "גזלן", בגלל שהעביר על דעת בעל הבית ? (המקרה של "הצבעי" שבו דיבר ר"מ, והמקרה של "השוכר" שעליו לר' יוחנן, ר"מ דיבר במשנה ב"רישא", דומים. שבשני המקרים בעה"ב לא מקפיד על עצם זה שהתנהגו עם החפץ שלו כמו שהתנהגו איתו: בצבעי: מדובר שמחיר של צמר שצבוע באדום או בשחור שווה, ובעה"ב הוא סוחר שהוא ירויח ממכירת הצמר השחור והאדום אותו הרווח, וממילא אין לבעה"ב סיבה להקפיד על עצם זה שהצמר צבוע בצבע שונה ממה שביקש שיצבעו לו. בשוכר: לר' יוחנן, הרישא מדברת במקרה שבו אין סכנה לחמור לא בהליכה בבקעה ולא בהליכה בהר, וממילא אין לבעה"ב סיבה להקפיד ע"כ שחמורו הלך בהר או בבקעה. אומרת הגמ': שמהמקרה של "צבעי" שבו דיבר ר"מ, שר"מ אמר בו, שהצבעי נחשב ל"גזלן" היות ובעה"ב מקפיד על עצם זה ששינו מדבריו, הביא ר' יוחנן ראייה ש"בשוכר", דעת ר"מ, שהשוכר נחשב ל"גזלן" בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהשוכר העביר על דעתו [על אף שלא אכפת לו עצם זה שהשוכר הולכה בהר או בבקעה])

"ממאי דלמא שאני התם דקניא בשינוי מעשה":

12. איך דוחה הגמרא את הראיה "מצבע": א) האם הצבע עשה "שינוי" בצמר כשעבר ע"ד בעה"ב וצבע אותו בצבע אחר ממה שבעה"ב אמר לו, ב) האם השוכר עשה "שינוי" בחמור בזמן שעבר ע"ד המשכיר והולכו

במקום אחר ממה שהמשכיר אמר לו, ג) ממילא אפשר להסביר: מהי הסיבה שר"מ אמר שלצבע יש דין של "גזלן": האם זה בגלל שהצבע העביר על דעתו ועשה "שינוי" בצמר בכך שצבע אותו בצבע אחר, או שר"מ החשיבו ל"גזלן" רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהצבע העביר על דעתו? (אפשר להסביר שהטעם שר"מ אמר שהצבע נחשב ל"גזלן" היא, היות והצבע עשה "שינוי" בצמר כשצבעו בצבע אחר ממה שאמר לו בעה"ב) ד) ממילא האם יש ראייה מהמקרה של ה"צבע" שר"מ סובר: "כל המעביר ע"ד בעה"ב נקרא גזלן" (שאפילו במקרה שאין לבעה"ב סיבה מיוחדת להקפיד ע"כ שהתנהגו עם החפץ שלו בצורה הזו, הוא ייחשב לגזלן רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהעבירו על דעתו?) ה) וממילא, מדוע אפילו שרבי מאיר אמר בצבעי שהוא נקרא "גזלן", יתכן שלרבי מאיר השוכר במשנה לא נקרא "גזלן"?

13. וממילא האם רבי יוחנן יכול היה להביא ראייה מ"צבעי" שגם במשנה שלנו ר"מ יסבור שהשוכר יקרא "גזלן"?

14. מה הפירוש "שבח" ומה הפירוש "יציאה"? ("שבח" – הסכום שהצמר התייקר לאחר הצביעה, "יציאה" – ההוצאות שהצבעי הוציא בשביל לצבוע את הצמר).

15. לרבי יהודה, למי הצמר שייך, ומהו השכר שבעל הבית צריך לשלם לאומן?

"אלא הא ר"מ דמגבת פורים":

16. "מגבת פורים – לפורים", לצורך מה גבו הגבאים את הכסף?

17. הגבאים אספו הרבה כסף לעניים לצורך "סעודת פורים", והגבאים רוצים לקנות לעניים מהכסף סעודת פורים "פשוטה", ומשאר הכסף, לקנות לעניים דברים אחרים שהם צריכים: האם זה מותר לפי רבי מאיר? (ולפי רשב"ג)

18. האם לעני עצמו מותר למכור דבר שקיבל לצורך סעודת פורים, כדי לקנות למשל רצועה לסנדלו, לפי רבי מאיר? (ולפי רשב"ג)

19. להוה אמינא: א) אם היו מבקשים מבעה"ב לתרום כסף, כדי לקנות בו לעניים דבר שאינו לצורך "סעודת פורים": האם בעה"ב היה תורם? (היה תורם כסף לעניים גם לצורך דברים אחרים. היות וגם לקנות לעני "רצועה לסנדל" זה נחשב לצדקה) ב) עכשיו שבעה"ב תרם כסף לצורך "סעודת פורים", אם יקנו לעני מהכסף שבעה"ב תרם לו לצורך סעודת פורים, "רצועה לסנדל": לר"מ איזה דין יהיה לגבאים או לעני, ("גזלנים" ג) אם לבעה"ב לא היה אכפת בעיקרון לתרום כסף לעני לצורך דברים אחרים: א"כ מהי הסיבה שאם יקנו לעני דבר שאינו לצורך "סעודת פורים", ר"מ אומר שהגבאים או העני ייחשבו ל"גזלנים"? (היות ור"מ סובר שבעה"ב מקפיד על עצם זה ששינו מדבריו והוא מחשיב את המעביר על דעתו, ל"גזלן")

20. לר' יוחנן, במקרה שבו מדברת הרישא: האם למשכיר יש סיבה להקפיד ע"כ שחמורו הלך בדרך שהשוכר הולכה בו? (אין לו סיבה להקפיד. היות ולר' יוחנן הרישא מדברת במקרה שאין הבדל לחמור בין הליכה בהר להליכה בבקעה)

21. ממילא: איך רבי יוחנן הוכיח מ"מגבת פורים" שרבי מאיר סובר "כל המעביר על דעת בעל הבית נקרא גזלן" (גם שבעה"ב לא מקפיד על עצם זה שהתנהגו עם החפץ שלו בצורה הזו שהתנהגו אותו), ד) וממילא: איך ר' יוחנן ידע, שר"מ סובר, שהשוכר שעבר ע"ד של בעה"ב יחשב "גזלן", רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהשוכר העביר על דעתו, ("כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן")?

"דלמא התם נמי דאדעתא דפורים הוא דיהיב ליה אדעתא דמידי אחרינא לא יהיב ליה":

22. דחיית הראיה: (א) אם היו מבקשים בתחילה מבעה"ב שיתרום כסף כדי לקנות בו לעני דבר שאינו לצורך "סעודת פורים", האם בעה"ב היה תורם, (לא היה תורם) (ב) ממילא: האם בעה"ב "מקפיד" אם יקנו לעני דבר שאינו שייך ל"סעודת פורים", ומדוע, (מקפיד. היות ורצונו לתת מעות דווקא ל"סעודת פורים") (ב) ממילא אפשר להסביר: מהי הסיבה שר"מ אמר שלעני או לגבאי יש דין של "גזלן": האם זה בגלל שבעה"ב רצה שיקנו עם כספו לעניים דווקא דברים שהם לצורך "סעודת פורים", או שר"מ החשיבם ל"גזלנים" רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהעני או הגבאי העבירו על דעתו?

23. לר' יוחנן, במקרה שבו מדברת הרישא: האם למשכיר יש סיבה להקפיד ע"כ שחמורו הלך בדרך שהשוכר הולכה בו? (אין לו סיבה להקפיד. היות ולר' יוחנן הרישא מדברת במקרה שאין הבדל לחמור בין הליכה בהר להליכה בבקעה)

24. ממילא: איך דוחה הגמרא את הראיה "ממגבת פורים": מדוע אפילו שרבי מאיר אמר שהגבאי או העני ששינו וקנו בכסף דבר אחר חוץ מסעודת פורים נקראים "גזלנים", ובכל אופן השוכר ברישא דמתניתין לא יקרא "גזלן" לרבי מאיר? (ב"מגבת פורים" בעל הבית שתרום את הכסף לצורך סעודת פורים מקפיד שלא יקנו מכספו דבר שאינו לצורך "סעודת פורים", דרצונו שהעניים ישמחו בפורים ולכן כששינו לדבר אחר נקראים לרבי מאיר "גזלנים". והסיבה היא: קפידת בעה"ב לא על עצם זה שהעבירו על דעתו, אלא קפידתו היא ע"כ שלא קנו מכספו לצורך "סעודת פורים". מה שאין כן אצלנו ברישא במשנה, המשכיר "אינו מקפיד" על עצם זה שחמורו הלך בדרך שהשוכר הולכה בו, היות והחמור שלו לא עשוי להחליק בהר ולא למות מהבל הבקעה, ויתכן שלרבי מאיר, השוכר ששינה "לא יקרא גזלן" - רק בגלל הסיבה שהשוכר העביר על דברי בעה"ב. וממילא אין ראייה לר' יוחנן שבשוכר ר"מ יסבור שהוא "גזלן" כשהעביר על דברי בעה"ב והולכו בדרך אחרת ממה שבעה"ב אמר לו).

25. וממילא האם רבי יוחנן יכול היה להביא ראייה מ"מגבת פורים", שגם במשנה שלנו ר"מ יסבור שהשוכר יקרא "גזלן"?

"אלא הא ר"מ דתניא...הנותן דינר לעני וכו'":

26. "הנותן דינר לעני ליקח לו חלוק לא יקח בו טלית וכו'": מה המקרה?

27. בהוה אמינא: (א) כשבעה"ב אמר למשל, שהוא ייתן לעני כסף לקנות בו "חלוק": אם העני היה מבקש ממנו לתרום לו כסף לצורך קניית "טלית" האם בעה"ב היה תורם לו, (היה תורם לו. היות והעני צריך גם "חלוק" וגם "טלית") (ב) אחרי שהעני ביקש מבעה"ב שיתרום לו כסף לצורך קניית "חלוק" ובעה"ב תרום לו כסף ע"מ לקנות בו "חלוק": אם העני ישנה מדברי בעה"ב ויקנה מהכסף "טלית", לר"מ איזה דין יהיה לעני, ("גזלן") (ג) אם בעה"ב היה מוכן לתרום לו כסף לצורך קניית "טלית": ממילא מדוע כשהעני העביר על דברי בעה"ב ושינה וקנה בכסף "טלית" במקום "חלוק", הוא יחשב לר"מ ל"גזלן", (היות ואחרי שבעה"ב אמר לעני לקנות "חלוק", בעה"ב "מקפיד" על כך שלא יעבירו על דעתו והעני שהעביר על דעתו נחשב ל"גזלן") (ד) ממילא: איך רבי יוחנן הוכיח מכאן שרבי מאיר סובר, "כל המעביר על דעת בעל הבית נקרא גזלן" (גם כשבעה"ב לא היה מקפיד אילו היו שואלים אותו ע"כ מראש)?

28. וממילא: איך ר' יוחנן ידע, שר"מ סובר, שהשוכר שעבר ע"ד של בעה"ב יחשב "גזלן", רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהשוכר העביר על דעתו, ("כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן")?

"ודלמא שאני התם דאתו למיחשדיה":

29. דחיית הראיה: (א) מהי הסיבה שלר"מ בעה"ב "מקפיד" שהעני לא ישנה מדבריו ויקנה "טלית": האם זה בגלל שבעה"ב לא רוצה שיחשדו בו שהוא לא קנה לעני "חלוק" כמו שהוא התחייב, או שזה בגלל שאדם מקפיד על עצם זה שהעבירו על דבריו, (הקפידא היא "מפני החשד", ואין ראייה שלר"מ הסיבה שבעה"ב "מקפיד", היא בגלל שיש לבעה"ב קפידא על עצם זה ששינו מדבריו ["כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן"] ג) וממילא מדוע ר"מ אמר שהעני ששינה מדברי בעה"ב יחשב ל"גזלן"? (היות ובעה"ב "מקפיד" שהעני לא יקנה "טלית" כשהוא נתן לו כסף לצורך קניית "חלוק" – "מפני החשד")

30. וממילא האם יש ראייה מ"מגבת פורים" שר"מ סובר "כל המעביר ע"ד של דעתו של בעה"ב נקרא גזלן"?

31. לר' יוחנן, במקרה שבו מדברת הרישא: האם למשכיר יש סיבה להקפיד על עצם זה שחמורו הלך בבקעה? (לא)

32. ממילא: מדוע אין לר' יוחנן ראייה מ"מגבת פורים", שגם ברישא במתניתין, בשוכר ששינה מדברי המשכיר, והמשכיר "אינו מקפיד" רק על עצם זה שחמורו למשל הלך בבקעה, שרבי מאיר יסבור שדינו כ"גזלן" רק בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהשוכר העביר על דעתו, ("כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן")? (במקרה שבו ר"מ אמר שהעני נחשב "גזלן", הסיבה שהוא נחשב ל"גזלן" היא בגלל שהעשיר מקפיד על עצם זה שקנו לעני למשל "טלית". והסיבה היא היות ואנשי העיר יודעים שהעשיר אמר שהוא ייתן כסף לעני לקנות לו "חלוק" ואם יראו שלעני אין חלוק יגידו שהעשיר לא קיים את הבטחתו. וזוהי הסיבה שלדעת רבי מאיר העני ששינה מדברי בעה"ב נקרא "גזלן". [והסיבה שהוא נחשב לר"מ ל"גזלן" אינה בגלל שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהעבירו על דבריו] מה שאין כן המשכיר ברישא דמתניתין, אינו מקפיד על עצם זה שחמורו הלך בבקעה, ומנין לר' יוחנן שר"מ יחשיבו ל"גזלן", רק בגלל זה שהשוכר "העביר על דברי בעה"ב")

33. וממילא, האם רבי יוחנן יכול היה להביא ראייה מ"טלית לא יקח בו חלוק", שגם במשנה שלנו ר"מ יסבור שהשוכר יקרא "גזלן"?

"א"כ ליתני מפני החשד מאי מפני שמעביר ע"ד של בעה"ב":

34. מה כתוב בברייתא, מדוע אסור לעני לשנות ולקנות בכסף שבעה"ב הביא לו לצורך קניית "חלוק", לשנות ולקנות בו "טלית"? ("מפני שמעביר ע"ד של בעה"ב")

35. אם הסיבה שר"מ אומר שאם העני יקנה בדינר טלית במקום חלוק הוא יקרא "גזלן", היא דווקא "מפני החשד" ולא מפני שבעה"ב מקפיד על עצם זה שהעבירו על דבריו: א"כ מה הייתה הברייתא צריכה לכתוב, מהי הסיבה שאם העני יקנה בדינר טלית במקום חלוק הוא יקרא "גזלן"? ("מפני החשד". שזוהי הסיבה שבגללה בעה"ב "מקפיד" שלא יעבירו על דבריו, וזוהי הסיבה שהעני שיקנה דבר אחר, יקרא "גזלן")

36. ומה כתוב בברייתא: מדוע לר"מ, העני לא יקנה ב"דינר", דבר שונה ממה שבעה"ב אמר לו? ("מפני שמעביר ע"ד של בעה"ב")

37. ממילא מהיכן רבי יוחנן ידע שר"מ סובר: "כל המעביר ע"ד של בעה"ב נקרא גזלן"?

38. וממילא מהיכן ר' יוחנן ידע שגם במשנה שלנו, שבעה"ב אינו מקפיד בעיקרון ע"כ שחמורו ילך בבקעה, ר"מ יחשיבו ל"גזלן" כשהוליכו בבקעה, רק בגלל זה שהוא "העביר על דעתו של בעה"ב"?

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ח ע"ב ע"ט ע"א

השוכר את החמור – אמר רבה בר רב הונא

1. מה הפירוש "והבריקה", מה קרה לחמור שהיה אצל השוכר ?
2. מהי טענת השוכר למשכיר ?
3. מהי טענת המשכיר לשוכר, מדוע הוא לא צריך להביא לשוכר חמור אחר, (ב) ומה פוסקת המשנה ? (טענת המשכיר: שכרת את החמור למשאוי, ואפילו שתהיה צריך להתאמץ להוליך את החמור בדרך, בכל אופן היות ועדיין החמור ראוי לנשיאת משאות, ממילא אין עלי חובה להביא לך חמור אחר)
4. מה היה הסיפור עם שומר הבגדים של המלך ?

"או שנעשית אנרגיא אומר לו הרי שלך לפניך":

5. מה הפירוש "נעשית אנרגיא" ?
6. מה הפירוש: (א) "הרי שלך לפניך", (ב) "חייב להעמיד לו חמור" ?
7. כשהחמור "נעשית אנרגיא": מה השוכר תובע מהמשכיר ? (תביא לי חמור אחר במקום החמור שחיילי המלך לקחו (לי

"אמר רב לא שנו אלא באנגריא חוזרת אבל אנגריא שאינה חוזרת חייב להעמיד לו חמור":

8. לרב: על איזה מקרה דיברה המשנה שלנו - מה סיכם השוכר עם המשכיר: האם הוא סיכם איתו שהוא שוכר ממנו את החמור "לזמן מסוים" (למשל לעשרה ימים) או "לפעולה מסוימת" ? ("לפעולה מסוימת")
9. מה הפירוש "אנגריא חוזרת", ומה הפירוש "אנגריא שאינה חוזרת" ? (אנגריא חוזרת: חיילי המלך יחזירו את החמור לשוכר בזמן שעדיין הוא יספיק לעשות עם החמור את הפעולה שלשמה הוא שכר את החמור מהמשכיר. אנגריא שאינה חוזרת: חיילי המלך יחזירו את החמור בזמן מאוחר, בזמן שהשוכר לא יספיק להשתמש בחמור לפעולה שלשמה הוא שכר אותו)
10. לרב: מדוע במשנה הדין "אומר לו הרי שלך לפניך": (א) באיזה מקרה המשנה מדברת – מתי החיילים יחזירו את החמור, (באנגריא "חוזרת") (ב) ומדוע המשנה פוסקת באנגריא "חוזרת", שהמשכיר יכול לומר לשוכר "הרי שלך לפניך" ? (המשכיר השכיר חמור לשוכר כדי לעשות בה פעולה מסוימת - למשל כדי לסחוב עם החמור תבואה כדי למכור אותה ביום השוק שיתקיים בעוד שבועיים. ובאנגריא "חוזרת" החיילים יחזירו את החמור למשל אחרי שבוע, וממילא השוכר יספיק עדיין להוביל עם החמור את התבואה לשוק, גם לאחר שהחיילים יחזירו את החמור, ואפילו שהשוכר רוצה להזדרז להספיק להגיע לשוק שבוע לפני הזמן שבו הוא יתקיים, ולכן הוא רוצה שהמשכיר יביא לו עכשיו חמור אחר, המשנה פוסקת שהמשכיר לא חייב להביא חמור אחר לשוכר (אומר לו "הרי שלך לפניך"), והטעם הוא, היות והמשכיר יקיים את ההתחייבות שלו לשוכר להשכיר לו חמור כדי להוביל בו תבואה לשוק, ע"י שלאחר שהחיילים יחזירו את החמור, השוכר יספיק להוליך איתו את התבואה ליום השוק)

11. לרב: באיזה מקרה המשנה תפסוק "חייב להעמיד לו חמור", ומדוע? (באנגריא "שאינה חוזרת". והדין "חייב להעמיד לו חמור", היות ובאנגריא "שאינה חוזרת" החיילים יחזירו את החמור, בזמן שהשוכר לא יספיק להשתמש בו למטרה שלשמה הוא שכר אותו, ולמשל בזמן שהחיילים יחזירו את החמור, השוכר לא יספיק לאחר מכן להגיע איתו עם התבואה ליום השוק, ולכן על המשכיר להביא לשוכר חמור אחר כדי שהוא יספיק להוביל איתו את התבואה ולהגיע אתה ליום השוק, כמו שהוא התחייב לו)

"ושמואל אמר בין אנגריא... אם בדרך הליכה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לאו וכו'":

12. מה הפירוש: א) "בדרך הילוכה ניטלה" – מהיכן החיילים החרימו את החמורים, (רק מהרחובות) ב) מה הפירוש "לאו בדרך הליכתה ניטלה" - מהיכן החיילים החרימו את החמורים? (גם מהאורות ומהחצרות)

13. א) מתי "המשכיר" מפסיד, האם כשהדין הוא, אומר לו "הרי שלך לפניך", או כשהדין הוא "חייב להעמיד לו חמור", ב) מתי "השוכר" מפסיד, האם כשהדין הוא, אומר לו "הרי שלך לפניך", או כשהדין הוא "חייב להעמיד לו חמור"?

14. לשמואל: א) מתי המשכיר אומר לשוכר "הרי שלך לפניך", ב) ומדוע? (בדרך הליכתה: כשהחיילים החרימו את החמורים רק מהרחובות, המשכיר אומר לשוכר "הרי שלך לפניך", היות והמשכיר אומר לשוכר "מזלך גרם", שהרי אם החמור היה נשאר אצלי באורוה, החיילים לא היו מחרימים אותו)

15. לשמואל: א) מתי המשכיר "חייב להעמיד לו חמור", ב) ומדוע? (לאו בדרך הליכתה ניטלה: כשהחיילים החרימו חמורים גם מהאורות, הדין הוא שהמשכיר "חייב להעמיד לו חמור", היות והשוכר אומר למשכיר "מזלך גרם", שהרי גם אילו החמור היה נשאר אצלך באורוה, החיילים היו מחרימים אותו, ולכן ההפסד הוא שלך ותביא לי חמור אחר)

הוכחה מהברייתא ש"חכמים" מחלקים בין "אנגריא חוזרת" לבין "אנגריא שאינה חוזרת", וממילא קושיא על שמואל שמחלק בין "בדרך הילוכה ניטלה" לבין "לאו בדרך הילוכה" ונמצא שהוא אינו סובר כדעת חכמים:

משנה: "או שנעשית אנגריא אומר לו הרי שלך לפניך".

רישא דברייתא: "מתה או שנעשית אנגריא חייב להעמיד לו חמור".

סיפא דברייתא: "רשב"א אומר אם בדרך הליכתה ניטלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לאו חייב להעמיד לו חמור".

16. א) מי הם התנאים שאמרו את ה"רישא" של הברייתא, (חכמים) ב) מהי ההוכחה שחכמים הם אלו שאומרים את הרישא של המשנה (מכך שהתנא בסיפא הוא רשב"א, סימן שהתנא של הרישא הם חכמים) ג) מה חכמים פסקו בברייתא ב"נעשית אנגריא", ד) מי הם התנאים של המשנה (חכמים) ד) ומה חכמים פסקו במשנה כשהחמור "נעשית אנגריא"?

17. וממילא, מהי הסתירה שיש בין דברי חכמים במשנה, לבין דברי חכמים בברייתא?

18. מי הם התנאים שחולקים בברייתא? (חכמים ורשב"א)

19. לרשב"א: בנעשית אנגריא, מתי הדין "אומר לו הרי שלך לפניך" ומתי הדין "חייב להעמיד לו חמור"?

20. וממילא אם לרשב"א ההבדל האם הדין הוא "אומר לו הרי שלך לפניך" או שהדין הוא "חייב להעמיד לו חמור",

תלוי בין אם "בדרך הליכתה ניטלה" לבין אם "לאו בדרך הליכתה ניטלה", ממילא לחכמים שחולקים על

רשב"א: במה זה תלוי האם הדין הוא "אומר לו הרי שלך לפניך" או שהדין הוא "חייב להעמיד לו חמור"? (תלוי

אם זה "אנגריא חוזרת" או שזה "אנגריא שאינה חוזרת")

21. לסיכום: ל"חכמים" מתי הדין: א) אומר לו הרי שלך לפניך, ב) חייב להעמיד לו חמור ?
22. ל"רשב"א" מתי הדין: א) אומר לו הרי שלך לפניך, ב) חייב להעמיד לו חמור ?
23. וממילא, האם רב סובר כמו "חכמים" או כמו "רשב"א" ?
24. וממילא, האם שמואל סובר כמו "חכמים" או כמו "רשב"א" ?
25. מדוע קשה לגמרא ע"כ ששמואל סובר כמו "רשב"א" ולא כמו "חכמים" ? (היות ורשב"א הוא יחיד ואילו חכמים הם "רבים", ולא מסתבר ששמואל יסבור כמו רשב"א ולא כמו חכמים)

תירוץ א' על שמואל:

26. מהו תירוץ א' של הגמ' על שמואל ? (אמנם זה נכון שרב סובר כמו חכמים שהם "רבים" ושמואל סובר כמו רשב"א שהוא "יחיד", בכל אופן אין זה קושיא על שמואל, היות ושמואל סובר שדעת רשב"א היא הצודקת ולכן הוא סובר כמותו על אף שהוא יחיד, ואם יש תנא אפילו יחיד שהוא סובר כמו האמורא, אין דברי אותו אמורא נדחים)

תירוץ ב' על שמואל:

27. א) מי התנא היחיד שאמר את הברייתא, ב) איזה מילים מוספים במשנה כדי שנוכל לומר שהברייתא כולה היא דברי רשב"א ואין כלל "חכמים" שחולקים על רשב"א, ג) ולפי רשב"א מתי הדין "אומר לו הרי שלך לפניך" ומתי הדין "חייב להעמיד לו חמור", ד) מי סובר כמו רשב"א, ה) והאם חכמים חולקים על רשב"א, (לא חולקים – אין דעת חכמים במשנה) ו) ולכן מדוע לא קשה על שמואל ?
28. קושיית הגמרא: מדוע אי אפשר להסביר שהתנא של הברייתא הוא רבי שמעון בן אלעזר: א) מה פוסקת הברייתא במקרה של "השוכר את החמור והבריקה או שנשתתה", מה יכול המשכיר לומר לשוכר, ב) ואילו מה פסק רשב"א בברייתא אחרת במקרה הנ"ל, ג) ומדוע אם התנאים של הרישא של הברייתא שלנו הם "חכמים" אין את הסתירה הנ"ל ? (כי אפשר להסביר שהברייתא שסוברת שבהבריקה או שנשתתה "אומר לו הרי שלך לפניך", היא שיטת חכמים, ואילו רשב"א סובר שבמקרה הנ"ל הדין "חייב להעמיד לו חמור")
29. תירוץ הגמרא: מדוע גם אם רבי שמעון בן אלעזר הוא התנא של הברייתא שלנו אין סתירה בדבריו ?
30. לסיכום: השוכר את החמור והבריקה או שנשתתה - לדעת רב שמעון בן אלעזר: א) מתי אומר לו "הרי שלך לפניך", ומדוע ? (שכרה "למשאוי" של דבר שגם אם החמור יפיל את המשא הוא לא יינזק, וממילא המשכיר אומר לשוכר גם אם החמור שלי "הבריקה או שנשתתה" הוא עדיין ראוי למשא - על אף שהוא לא הולך בצורה ישרה ברחוב ואתה צריך לטרוח כל הזמן ליישר אותו, ולכן אומר לו: "הרי שלך לפניך") ב) ובאילו שני מקרים הדין הוא "חייב להעמיד לו חמור", ומדוע ? א) שכרה "לרכיבה" - שמא תפילנו מהגשר. ב) שכרה למשאוי "כלי זכוכית" - שמא החמור יפיל אותם והם ישברו, ולכן בשני מקרים אלו שהחמור לא ראוי כעת למטרה שלשמה השוכר שכר את החמור, הדין הוא שהמשכיר "חייב להעמיד לו חמור")

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ט ע"א

אמר רבה בר רב הונא – ת"ר השוכר את הספינה

"השוכר את החמור לרכוב עליה ומתה לו בחצי הדרך":

1. מדוע החמור מת בחצי הדרך? (המשכיר השכיר לשוכר חמור "כחושה" [חלשה])
2. "נותן לו שכרו של חצי הדרך": מה פסק רב, איזה שכר ישלם השוכר למשכיר?
3. "ואין לו עליו אלא תרעומת": מהי התרעומת שיש לשוכר על המשכיר? (החמור מת בחצי הדרך בגלל שהשכרת לי חמור "כחושה", ובגלל שהחמור מת בחצי הדרך נגרם לי הפסד [הפסד שיבואר בהמשך הגמ'])
4. לצורך איזה דבר השכיר השוכר את החמור מהמשכיר? (לנשיאת סחורה אל השוק שיתקיים בעיר הגדולה, שבה הסחורה שלו תימכר ביוקר)
5. במקרה הנ"ל שהבהמה מתה בחצי הדרך: מה יהיה הדין אם יהיו מצויים לשוכר בחצי הדרך, חמורים אחרים להשכרה: א) האם השוכר יהיה צריך לשלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך", ומדוע ב) האם לשוכר יש "תרעומות" על המשכיר, ומדוע? (הדין הוא: "נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו תרעומות על המשכיר". והטעם: היות והשוכר שכר מיד חמור אחרת להמשיך בה את דרכו, ממילא לא נגרם לו הפסד מכך שהחמור מת בחצי הדרך, ולכן עליו לשלם למשכיר [הראשון] "שכרו של חצי הדרך" היות והוא רכב על חמורו חצי מהדרך, אבל "אין לו תרעומות" על המשכיר, היות ולא נגרם לו בגללו שום הפסד)
6. א"כ, מדוע אי אפשר לומר שרב דיבר במקרה שמצויים חמורים אחרים להשכרה בחצי הדרך? (במקרה זה הדין הוא: "נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו תרעומות על המשכיר" ואילו רב פסק - שיש לשוכר "תרעומות" על המשכיר)
7. במקרה הנ"ל שהבהמה מתה בחצי הדרך: מה יהיה הדין אם לא יהיו מצויים לשוכר בחצי הדרך חמורים אחרים להשכרה, וגם לא יהיה בחצי הדרך "שוק" שהשוכר יוכל למכור בו את הסחורה שלו: האם השוכר יהיה צריך לשלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך", ומדוע? (הדין הוא: שהשוכר לא משלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך". והטעם: היות ולשוכר לא היה מצוי חמור להמשיך בו את הדרך, ממילא הוא לא הגיע אל השוק, ובעצם לא הייתה לו שום תועלת מכך שהוא רכב עם החמור עד חצי הדרך, ולכן הוא לא צריך לשלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך")
8. א"כ, מדוע אי אפשר לומר שרב דיבר במקרה שלא מצויים חמורים אחרים להשכרה בחצי הדרך, וגם לא היה בחצי הדרך "שוק" שהשוכר יכול היה למכור בו את הסחורה שלו? (במקרה זה הדין הוא: שהשוכר לא משלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך", ואילו רב פסק "נותן לו שכרו של חצי הדרך")
9. במקרה הנ"ל שהבהמה מתה בחצי הדרך: מה יהיה הדין אם לא יהיו מצויים לשוכר בחצי הדרך חמורים אחרים להשכרה במחיר הרגיל אלא יש לשוכר שתי אפשרויות: (1) להשכיר חמור במחיר יותר יקר ולהגיע איתו לשוק שבעיר הגדולה, (2) או שהיה בחצי הדרך "שוק" שהשוכר מכר בו את הסחורה שלו, אמנם הוא מכר אותה יותר "בזול", מהמחיר שהיא הייתה נמכרת בו בעיר - במקום שהשוכר תכנן למכור בה את סחורתו: א) האם השוכר יהיה צריך לשלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך", ומדוע, ב) האם לשוכר יש "תרעומות" על המשכיר, ומדוע? (הדין הוא: "נותן לו שכרו של חצי הדרך" - היות והשוכר בכל אופן הרוויח מכך שהוא רכב על החמור עד אמצע הדרך, "ואין לו עליו אלא תרעומות" - היות והשוכר טוען שאם המשכיר היה משכיר לו חמור "חזק" החמור לא היה מת באמצע הדרך והוא לא היה צריך לשכור חמור באמצע הדרך יותר ביוקר, או במקרה שהוא מכר את הסחורה

באמצע הדרך בזול, התרעומת שלו היא שהוא יכול היה למכור את סחורתו בעיר הגדולה ביוקר, וכך הוא היה מרוויח יותר (פס)

10. אם כן באיזה מקרה רב דיבר שהשוכר צריך לשלם למשכיר "שכרו של חצי הדרך" - "ואין לו עליו אלא תרעומות"?

"השוכר את החמור לרכוב עליה ומתה לו בחצי הדרך, נותן לו שכרו של חצי הדרך":

11. מה התחייב המשכיר לשוכר כשאמר לו: א) "חמור זה", ב) "חמור סתם"? ("חמור זה": המשכיר התחייב לשוכר להשכיר לו חמור "מסוים" וממילא אם החמור ימות הוא לא מתחייב להביא לשוכר חמור אחר, אמנם לשוכר ישנה אפשרות למכור את "נבילת החמור" ולקנות בה חמור אחר כדי להמשיך בו את דרכו, [היות ונבילת החמור היא מהחמור "הזה" שאותו התחייב המשכיר להעמיד לשוכר] ובמקרה שתהיה אפשרות רק "לשכור" בדמי הנבילה חמור אחר, ישנה מחלוקת בין רב ושמואל אם עושים זאת או לא. "חמור סתם": המשכיר התחייב לשוכר להעמיד לו חמור למשך השכירות וההתחייבות היא לא רק על חמור "מסוים". ולכן אם החמור ימות באמצע הדרך, המשכיר חייב להעמיד לשוכר חמור אחר)

12. מכך שרב פסק "נותן לו שכרו של חצי הדרך": האם רב דיבר במקרה שהמשכיר הביא לשוכר חמור אחר להמשיך בו את דרכו? (לא) ומהי ההוכחה? (כי אם המשכיר היה מביא לשוכר חמור אחר להמשיך הדרך, א"כ רב היה פוסק שהשוכר נותן למשכיר, שכרו של כל הדרך)

13. במקרה שהמשכיר התחייב לשוכר "חמור סתם": כשהחמור מת, האם המשכיר חייב להעמיד לשוכר חמור אחר?

14. במקרה שהמשכיר חייב להעמיד לשוכר חמור אחר: איזה שכר ישלם השוכר למשכיר: א) כשהמשכיר העמיד לשוכר חמור אחר (שכר שלם) ב) כשהמשכיר לא העמיד לשוכר חמור אחר? (כלום. היות והמשכיר לא קיים את התחייבותו כלפיו)

15. וממילא, מדוע לא יתכן שרב שאמר שהשוכר "נותן לו שכרו של חצי הדרך", דיבר במקרה שהמשכיר התחייב לשוכר "חמור סתם"?

16. מדוע אי אפשר להסביר שרב דיבר במקרה שהמשכיר אמר לשוכר: "חמור זה" והנבילה הייתה יקרה שאפשר "לקנות" בה "חמור זול", שהשוכר ימשיך בו את הדרך? (כי אז הדין שהשוכר נותן למשכיר "שכרו של כל הדרך", היות והשוכר הלך בחמורים של המשכיר דרך שלימה: חצי דרך בחמור הראשון וחצי דרך בחמור השני, ואילו רב פסק "נותן לו שכרו של חצי הדרך")

17. אם כן באיזה מקרה רב דיבר? (המשכיר אמר לשוכר "חמור זה" והנבילה הייתה זולה ואפשר רק "לשכור" בה חמור אחר שהשוכר יסיים בו את הדרך)

18. מדוע רב לא הסכים שהשוכר ישכור חמור אחר, בכסף שהוא יקבל בעבור הנבילה של המשכיר? (היות ורב סובר שמתו המשכיר שיעבד את החמור המסוים לשוכר כדי שהוא יגיע איתו לשוק, לא הייתה כוונתו לכלות את כל החמור, כדי שלשוכר יהיה חמור להגיע איתו לשוק, ואם נמכור את הנבילה ונשכור בה חמור לשוכר, א"כ לא יישאר למשכיר כלום מחמורו, ממילא רב לא הסכים שהשוכר "ישכור" חמור בדמי הנבילה)

19. וממילא מה יעשה השוכר עם הכסף שהוא קיבל בעבור נבילת החמור שהוא מכר? (יחזיר את הכסף למשכיר)

20. וממילא מה פסק רב, איזה שכר ישלם השוכר למשכיר, ומדוע? (שכרו של חצי הדרך, היות והשוכר רכב על החמור של המשכיר רק חצי מהדרך)

21. הסבר איך אם השוכר ישכור חמור להמשיך בו את חצי הדרך השניה - בכסף שקיבל בעבור נבילת החמור של המשכיר, ממילא יהיה כאן "מכלינן קרנא" של החמור של המשכיר? (בתחילה היה למשכיר "חמור זול - חי",

כשהוא מת יש למשכיר "נבילה זולה", כשהשוכר מוכר את הנבילה יש למשכיר "כסף" [שקיבל בעבור נבילת החמור], אם השוכר ישכור בכסף חמור להמשיך בו את חצי הדרך השניה, א"כ לא יישאר למשכיר כלום מחמורו, וזה נקרא: "מכלינן קרנא"

22. מה הפירוש "לא מכלינן קרנא" ? (אם אדם התחייב לאדם אחר, שהוא יוכל להשתמש בחפץ שלו לצורך מסוים, אין כוונתו שאותו אדם יכלה את כל החפץ כדי להשיג על ידי כך את הצורך האמור. ולמשל כאן שהמשכיר התחייב לשוכר שהוא ירכב על חמורו ["חמור זה"] כדי להגיע איתו לשוק, אין כוונתו שהשוכר יכלה את כל חמורו כדי להגיע איתו לשוק. או למשל במקרה שהגמ' תביא בהמשך, שהלווה התחייב למלווה שהוא יוכל לגבות את הכסף שהוא חייב לו, מעצי הפרדס שלו, לרב, אין כוונת הלווה שהמלווה יכלה את כל עצי הפרדס, כדי לגבות מהם את החוב)

23. (א) ומה הדין לשמואל, האם השוכר יכול לשכור בנבילה חמור אחר, (ב) ומדוע ?

24. לסיכום: "מכלינן קרנא", או לא ?

"מיתבי יבש האילן או נקצץ שניהם אסורים בו כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות":

25. מה זה "משכנתא דסורא" ? (משכונן שהיה נהוג בעיר סורא. וצורת המשכונן הייתה שהלווה מביא למלווה משכונן, פרדס שיש בו עצים, המלווה אוכל מפירות הפרדס של הלווה והוא מנכה את שווי הפירות מהחוב, וכשהמלווה יסיים לאכול מהפרדס פירות בשווי החוב, הפרדס יחזור ללווה)

26. במה המקרה של המשכיר שהשכיר "חמור" לשוכר, דומה למקרה של "משכנתא דסורא" שבו הלווה נתן משכונן את "עצי הפרדס" שלו למלווה, לפירעון החוב ? (שבשני המקרים אדם שיעבד רכוש ששייך לו לחברו, למטרה מסוימת, והשאיילה היא, האם במקרה שכדי לקיים את השעבוד נצטרך לכלות את הקרן, האם נכלה אותה או לא)

ראיה מהברייתא שהיא סוברת "מכלינן קרנא", וממילא קושיא על רב:

27. "יבש האילן או נקצץ": איזה אילן התייבש או נקצץ ?

28. (א) מה רוצה המלווה שיעשו עם העצים היבשים, ומה הדין, (ב) מה רוצה הלווה שיעשו עם העצים היבשים, ומה הדין, (ג) מדוע הברייתא לא התירה ללווה לקחת את העצים היבשים לעצמו ? (כי הם משועבדים למלווה לפירעון החוב)

29. אם כן מה עושים עם העצים היבשים ?

30. מדוע אם קונים מהעצים פרדס (קטן), קשה על רב: (א) איך אם נקנה פרדס קטן ללווה מהעצים היבשים, כדי שהמלווה יאכל ממנו את פירות, יהיה "מכלינן קרנא" של עצי הפרדס ? (בתחילה היה ללווה "עצים חיים", כשהעצים התייבשו או נעקרו נהיה ללווה "עצים יבשים" – מתים, כשמכרו אותם נהיה ללווה "כסף", אם נקנה ב"כסף" - "פרדס קטן" כדי שהמלווה יאכל ממנו פירות וכך הלווה יפרע מהם את החוב, כשהפרדס יחזור ביובל למי שמכר אותו, ממילא לא יישאר ללווה כלום מעצי הפרדס) (ב) האם הברייתא הסכימה שיקנו מהעצים היבשים פרדס, (ג) וממילא האם הברייתא סוברת "מכלינן קרנא" או שהיא סוברת "לא מכלינן קרנא", (ד) וממילא מה קשה על "רב" ?

דחיית הראיה, אפשר להסביר שהברייתא סוברת "לא מכלינן קרנא", כשיטת רב:

31. מהיכן יודעים שאם קונים פרדס לשישים שנה הוא לא חוזר ביובל ?

32. ממילא, מה תירצה הגמרא על רב: (א) באיזה מקרה אם יקנו פרדס לפירעון החוב, הפרדס לא יחזור ביובל למוכר, וממילא לא יהיה "מכלינן קרנא", (ב) וממילא לרב: רק באיזה מקרה הברייתא הסכימה שיקנו ללווה מהעצים היבשים פרדס ?

33. הסבר את המילים: א) "מי שאין שם יובל נצמתת", (שדה שלולא יובל היא היתה נשאר לעולם אצל הקונה - כי הוא קנה אותה לעולם) ב) "יש שם יובל אינה נצמתת", (כשיובל נהג היא לא נשאר לעולם אצל הקונה, אלא היא חוזרת ביובל למוכר) ג) "יצתה זו שאע"פ שאין שם יובל אינה נצמתת" ? ("צתה זו" – שדה שנמכרת לזמן קצוב לקונה יוצאת מדין חזרה ביובל, היות ואע"פ שאין שם יובל היא לא נשאר לצמיתות אצל הקונה)

34. דחיית הגמ': מדוע גם אם קונים בעצים פרדס לשישים שנה, עדיין זה נקרא "מכליין קרנא", וקשה על רב ?

35. מתי אין היובל נהג ? (בזמן שאין שנים עשר שבטים שגרים בארץ ישראל)

36. מה תירצה הגמרא על רב: באיזו תקופה אם יקנו פרדס לפירעון החוב, הפרדס לא יחזור ביובל למוכר וממילא לא יהיה "מכליין קרנא", ב) וממילא לרב: רק באיזה מקרה הסכימה הברייתא שיקנו ללווה מהעצים היבשים, פרדס ? (הברייתא הסכימה שיקנו פרדס ללווה רק בזמן שאין היובל נהג שאז אחרי שהמלווה יאכל פירות בשיעור החוב – האדמה תחזור ללווה והיא תישאר אצלו לעולם)

37. לרב: א) בזמן "שהיובל נהג", האם מותר לקנות מהעצים היבשים פרדס קטן כדי שהמלווה יגבה מהם את החוב, ב) וממילא לרב, בזמן שהיובל נהג, מה יעשו עם העצים היבשים ? (יתנו אותם ללווה)

הוכחה שהברייתא סוברת "לא מכליין קרנא" כשיטת רב וממילא קושיא על שמואל:

38. להוה אמינא: א) מדוע אסור למלווה לקחת את העצים היבשים בפירעון החוב, (כי הברייתא סוברת "לא מכליין קרנא", ואם המלווה ייקח את העצים היבשים בפירעון החוב, ממילא לא יישאר ללווה כלום מהעצים שלו, ולברייתא, אין כוונת הלווה, שהמלווה יגבה את חובו מהעצים שלו, אם ע"י כך לא יישאר לו כלום מהעצים שלו, ולכן לא התירה הברייתא למלווה לקחת את העצים היבשים לעצמו בעבור פירעון החוב) ב) וממילא: איזו הוכחה יש מהברייתא: שהיא סוברת "לא מכליין קרנא" או שהיא סוברת "מכליין קרנא", ג) וממילא לדברי איזה אמורא ישנה ראייה ועל איזה אמורא ישנה קושיא ?

דחיית הראיה: אפשר להסביר את הברייתא שהיא סוברת "מכליין קרנא", כשיטת שמואל:

39. למסקנא: מדוע גם אם הברייתא סוברת "מכליין קרנא" היא לא הסכימה שהמלווה ייקח את העצים בפירעון החוב ? (מהם שתי האפשרויות שבגללן עדיף ללווה שיקנו בעצים היבשים פרדס, יותר מאשר שהמלווה ייקח את העצים עצמם בפירעון החוב, ובגללן הברייתא לא הסכימה שהמלווה ייקח את העצים בפירעון החוב)

40. לסיכום: האם אפשר לקנות בעצים היבשים פרדס, "בזמן שהיובל נהג", לפי רב ולפי שמואל, ומדוע ?

41. לסיכום, לשיטת רב: מדוע הברייתא אומרת: א) "שניהם אסורין בו" – שלמלווה אסור לקחת את העצים היבשים בפירעון החוב, ב) "כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות": האם מדובר רק בזמן "שאיין היובל נהג" או האם מדובר גם בזמן "שהיובל נהג" ?

42. לסיכום, לשיטת שמואל: מדוע הברייתא אומרת: א) "שניהם אסורין בו" – שלמלווה אסור לקחת את העצים היבשים בפירעון החוב, ב) "כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות": האם מדובר רק בזמן "שאיין היובל נהג" או האם מדובר גם בזמן "שהיובל נהג" ?

שאלות חזרה "השוכר" דף ע"ט, ע"א ע"ב

ת"ר השוכר את הספינה – מתניתין השוכר את הפרה

"השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך וכו':

1. לצורך מה שכר השוכר את הספינה? (להוביל בספינה יין, ממקום מסוים למקום מסוים)
2. כשהספינה טבעה בחצי הדרך, מה פסק רבי נתן לגבי תשלום השכירות?
3. מה הפירוש: א) אם נתן – לא יטול, ב) אם לא נתן – לא יתן?
4. איזה דבר התחייב המשכיר לשוכר? (להביא לשוכר ספינה שהשוכר יוביל בה יין ממקום מסוים למקום מסוים)
5. איזו ספינה התחייב המשכיר להביא לשוכר כשהתחייב לו: א) "ספינה סתם", ב) "ספינה זו"?
6. איזה דבר התחייב השוכר למשכיר? (להביא לספינה את היין שסוכם ביניהם, למשך כל הדרך)
7. איזה יין התחייב השוכר להביא לספינה כשהתחייב למשכיר: א) "יין סתם", ב) "יין זה"?
8. כשהספינה טבעה בחצי הדרך והמשכיר לא הביא את הספינה שעליה התחייב, לשוכר, כדי שהשוכר יוביל בה יין בחצי הדרך השניה: א) האם מגיע לו שכר, (לא) ב) וממילא מה הדין כשהשוכר – בעל היין, שילם לו כבר את השכר של כל הנסיעה ("אם נתן"): האם עליו להחזיר את הכסף לבעל היין? ("יטול" או "לא יטול"?) (אם נתן – "יטול" ג) ומה הדין כשהשוכר לא שילם עדיין את מחיר הנסיעה ("לא נתן"): האם עליו לשלם למשכיר את המחיר של כל הנסיעה? ("יתן" או "לא יתן")? (אם לא נתן – "לא יתן")
9. כשהשוכר לא מביא את היין שאותו התחייב להביא לספינה, לספינה להמשך הדרך: א) האם עליו לשלם למשכיר את השכר של כל הדרך, ב) וממילא מה הדין כשהשוכר – בעל היין, שילם כבר למשכיר את השכר של כל הנסיעה ("אם נתן"): האם על המשכיר להחזיר את הכסף לבעל היין, ("יטול" או "לא יטול"?) ג) ומה הדין כשהשוכר לא שילם עדיין את מחיר הנסיעה למשכיר ("לא נתן"): האם עליו לשלם למשכיר את המחיר של כל הנסיעה? ("יתן" או "לא יתן")?

"היכי דמי אילימא בספינה זו ויין סתם וכו'":

10. כשהמשכיר והשוכר סיכמו "ספינה זו ויין סתם": א) איזו ספינה התחייב המשכיר להביא לשוכר, ב) ואיזה יין התחייב השוכר להביא לספינת המשכיר?
11. ממילא כשהספינה והיין טבעו: א) האם המשכיר מוכן להביא לשוכר להמשך הדרך, את הספינה שעליה התחייב, (המשכיר מודה שאין בכוונתו להוציא את הספינה ממעמקי הים) ב) האם השוכר מוכן להביא לספינת המשכיר לחצי הדרך השניה, את היין שאותו התחייב להביא אל הספינה, (כן) ג) ממילא מי מקיים את תפקידו ומי לא מקיים את תפקידו, ד) ממילא מה הדין לגבי תשלום השכירות – האם מגיע למשכיר תשלום בעבור כל הדרך, ומדוע, ה) וממילא "אם נתן" – "יטול" או "לא יטול", ו) וממילא "אם לא נתן" – "יתן" או "לא יתן", ז) אם כן מדוע לא יתכן שרבי נתן דיבר על מקרה זה?

12. כשהמשכיר והשוכר סיכמו ביניהם "ספינה סתם ויין זה": (א) איזו ספינה התחייב המשכיר להביא לשוכר, (ב) ואיזה יין התחייב השוכר להביא לספינת המשכיר?
13. ממילא כשהספינה והיין טבעו: (א) האם המשכיר מוכן להביא לשוכר להמשך הדרך, את הספינה שעליה התחייב (ב) האם השוכר מוכן להביא לספינת המשכיר לחצי הדרך השניה, את היין שאותו התחייב להביא אל הספינה (ג) ממילא מי מקיים את תפקידו ומי לא מקיים את תפקידו (ד) ממילא מה הדין לגבי תשלום השכירות – האם מגיע למשכיר תשלום בעבור כל הדרך, ומדוע? (ה) וממילא "אם נתן" – "יטול" או "לא יטול" (ו) וממילא "אם לא נתן" – "יתן" או "לא יתן" (ז) אם כן מדוע לא יתכן שרבי נתן דיבר על מקרה זה?
14. כשהמשכיר והשוכר סיכמו ביניהם "ספינה זו ויין זה": (א) כשכסף הנסיעה נמצא אצל המשכיר ("אם נתן"): מהי טענת המשכיר, מדוע על השוכר לשלם לו את המחיר של כל הנסיעה וממילא הוא לא צריך להחזיר לשוכר את הכסף שהוא כבר שילם לו בעבור כל הנסיעה? ("לא יטול") (ב) כשכסף הנסיעה נמצא עדיין אצל השוכר ("לא נתן"): מהי טענת השוכר מדוע הוא לא צריך לשלם את כסף הנסיעה למשכיר? ("לא יתן")
15. ממילא מדוע במקרה זה הדין "אם נתן - לא יטול ואם לא נתן - לא יתן"? (א. אם נתן - הכסף נמצא אצל המשכיר, וממילא המשכיר אומר לשוכר: קודם כל תעלה את היין ממעמקי הים ולאחר מכן אני יעלה את הספינה שלי, שבכוונתי למלא את תפקידי, ולכן: "לא יטול". כסף שכירות הספינה יישאר אצל המשכיר (ב) "אם לא נתן" - הכסף אצל השוכר, וממילא השוכר אומר למשכיר: קודם כל תעלה את הספינה שלך ממעמקי הים ולאחר מכן אני יעלה את היין שלי, שבכוונתי למלא את תפקידי, ולכן: "לא יתן" – כסף שכירות הספינה יישאר אצל השוכר)
16. וממילא באיזה מקרה רבי נתן אמר: "אם נתן - לא יטול, ואם לא נתן - לא יתן"?
17. כשהמשכיר והשוכר סיכמו "ספינה סתם ויין סתם", כשהספינה והיין טבעו: (א) מדוע המשכיר לא מביא לשוכר ספינה אחרת, ומדוע השוכר לא מביא יין אחר? (שניהם אינם מעוניינים בהמשך שכירות הספינה) (ב) אם כן, מה הדין לגבי תשלום השכירות, ומדוע? ("חולקין"). היות ששניהם לא מעוניינים מרצונם להמשיך את הנסיעה, א"כ כל אחד מפסיד חצי מתשלום הדרך)

"תנו רבנן השוכר את הספינה ופרקה לה בחצי הדרך":

18. מה המקרה בהוה אמינא – מהיכן להיכן פרק השוכר את המטען שלו?
19. מה הדין: (א) איזה שכר צריך השוכר לשלם לבעל הספינה, (ב) והאם יש לבעל הספינה "תרעומת" על השוכר?
20. "במשכח לאגורה": (א) מה הפירוש, (ב) במקרה זה, האם בעל הספינה הפסיד כסף מכך שהשוכר הראשון ירד מהספינה בחצי הדרך, (ג) ממילא: איזה שכר משלם השוכר לבעל הספינה, ומדוע, (ד) והאם יש לבעל הספינה "תרעומת" על השוכר, ומדוע?
21. א"כ, מדוע א"א לומר שהברייתא דיברה "במשכח לאגורי"?
22. "בלא קא משכח לאגורי": (א) מה הפירוש, (ב) במקרה זה, האם בעל הספינה הפסיד כסף מכך שהשוכר הראשון ירד מהספינה בחצי הדרך, (ג) ממילא: איזה שכר משלם השוכר לבעל הספינה, ומדוע?
23. א"כ מדוע א"א לומר שהברייתא דיברה "בלא קא משכח לאגורי"?
24. "לעולם דקא משכח לאגורי, אלא מאי תרעומת משום רפסתא דספינתא": בהוה אמינא, מדוע במקרה זה אומרת הברייתא: (א) נותן לו שכרו של חצי הדרך, (ב) ואין לו עליו אלא תרעומת?
25. (א) במסקנא: מדוע אי אפשר לפרש את הברייתא שהיא מדברת שבעל הספינה מצא שוכר אחר לחצי הדרך השניה ולכן השוכר "נותן לו שכרו של חצי הדרך", והתרעומת היא משום "רפסתא דספינתא"?

26. למסקנא: מה המקרה שעליו מדובר בברייתא: א) איזה תנאי עשה השוכר עם בעל הספינה ? (שהוא רשאי להטעין מטען נוסף במהלך ההפלגה והתשלום על כל מטען הוא בהתאם למשך ההפלגה) ב) האם השוכר העלה בתחילת ההפלגה את כל כמות המטען שאותו הוא סיכם שהוא יעלה לספינה, ג) האם השוכר הודיע לו "מפורש" שבכוונתו באמת לנצל את האפשרות ולהוסיף מטען במשך ההפלגה ? (לא) ד) מתי השוכר העלה מטען נוסף לספינה ? (בחצי הדרך)
27. על איזה חלק מהמטען "נותן לו שכרו של חצי הדרך" (ועל איזה חלק מהמטען הוא משלם לו "שכרו של כל הדרך") ? (על המטען שהעלה בחצי הדרך, משלם חצי דרך)
28. מהי התרעומת שיש לבעל הספינה על השוכר ? (2 פירושים) (מדוע לא הודעת לי שבכוונתך באמת לעלות מטען בחצי הדרך, והתרעומת היא, משום "שינוי דעתא" או משום "אשלא יתירא")
29. מה הפירוש: א) "שינוי דעתא" ב) "אשלא יתירא" ?

"השוכר את החמור לרכוב עליה שוכר מניח עליה וכו'":

30. לברייתא: א) מהי הכמות של המטען שהשוכר יכול להטעין על החמור, ב) ומה הדין אם השוכר יביא מטען שיספיק לו ליותר "מאותה הדרך" ?
31. מה זה משנה לחמור מהי הכמות של המטען של השוכר ? (ככל שיש יותר משא על החמור, החמור ילך יותר לאט וכך החמור יסיים להוביל את השוכר למחוז חפצו יותר לאט, ובנוסף, ככל שיש יותר משא על החמור כך החמור מתאמץ יותר לסחוב אותו, והחמור מעוניין שהחמור שלו יתאמץ כמה שפחות)
32. א) מה הכמות של המטען שהחמור יכול להטעין על החמור, ב) ומה הדין אם החמור יביא מטען שיספיק לו ליותר "מאותו היום" ?
33. מה זה משנה לשוכר מהי הכמות של המטען של החמור ? (ככל שיש יותר משא על החמור, החמור ילך יותר לאט וכך השוכר יגיע יותר לאט למחוז חפצו)
34. אם מצויות חנויות בדרך, מהי הכמות של המטען שהשוכר והחמור יכולים להטעין על החמור, ומדוע ?
35. אם כן, מדוע אי אפשר להסביר שהברייתא מדברת במקרה שמצויות חנויות בדרך ?
36. כשלא מצויות כלל חנויות בדרך, מהי הכמות של המטען שהשוכר והחמור יכולים להטעין על החמור, ומדוע ?
37. אם כן, מדוע אי אפשר להסביר שהברייתא מדברת במקרה שלא מצויות כלל חנויות בדרך ?
38. אם כן באיזה מקרה הברייתא מדברת: א) היכן יש מקום שבו אפשר להצטייד באוכל שתיה ובגדים, ב) ומדוע השוכר יכול להטעין מטען שיספיק לו לכל הדרך ואילו החמור יכול להטעין מטען שיספיק לו רק לאותו יום ?
39. שכר חמור לרכוב עליה איש, מדוע לא תרכב עליה אשה ?
40. א. האם המשכיר אמר מפורש לשוכר שהוא לא מסכים שתרכב אישה על חמורו, ב) א"כ איך אנחנו יודעים שהמשכיר לא מוכן שהשוכר ייתן לאישה לרכב על החמור ?
41. שכר חמור לרכוב עליה אשה, מדוע יכול לרכב עליה איש ?
42. שכר את החמור לרכוב עליה אשה: איזה סוגי נשים יכולות לרכוב על החמור, ומדוע ?
43. מדוע "מניקה" מכבידה יותר על החמור מאשה מעוברת ?
44. אם כן מדוע הברייתא כתבה מפורש שהשוכר יכול להרכיב עליה "מעוברת", הרי אפשר ללמוד זאת מק"ו ממניקה ?
45. מה מתרצת הגמ': א) מה הפירוש "מעוברת", ב) וממילא האם הברייתא כתבה מפורש שמותר שתרכב על החמור "מעוברת" ?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ' ע"א ע"ב

מתניתין השוכר את הפרה – ת"ר קב לכתף

מתני': השוכר את הפרה לחרוש בהר וכו':

1. באיזו אדמה יש יותר סיכוי שהמחרישה תשבר: באדמת ההר או באדמת הבקעה, ומדוע?
2. "השוכר את החמור לחרוש בהר וחרש בבקעה", והמחרישה נשברה: מה הדין, ומדוע?
3. "השוכר את החמור לחרוש בבקעה וחרש בהר", והמחרישה נשברה: מה הדין, ומדוע?
4. מה יותר מחליק: תבואה או קטנית?
5. שכר פרה לדוש בקטנית ודש בתבואה, והפרה החליקה בתבואה: מה הדין, ומדוע?
6. שכר פרה לדוש בתבואה ודש בקטנית, והפרה החליקה בקטנית: מה הדין, ומדוע?
7. כששכר פרה לחרשה: (א) של מי המחרישה: של השוכר או של המשכיר (ב) למי שייכים הפועלים?
8. מדוע צריך שני פועלים לחרשה, מהו התפקיד של כל אחד מהפועלים? (פועל אחד, להשגיח על הפרה שהיא תחרוש רק במקום התלמים, ופועל שני להשגיח שהמחרישה לא תחדור באדמה לעומק של יותר משלושה טפחים)
9. כשהשוכר אמר לפועלים לחרוש באותו המקום שהמשכיר הסכים לו לחרוש, והמחרישה נשברה: מה היה המקרה שעליו מדברת המשנה – היכן הפרה חרשה ובאיזה עומק היא חרשה בתלם? (א) הפרה חרשה באדמה שבין התלמים, היות והפועל שהיה אחראי שהפרה תחרוש ישר, לא השגיח עליה והפרה סטתה וחרשה באדמה שבין התלמים. (ב) המחרישה היתה נעוצה באדמה בעומק של יותר מ"שלושה טפחים" [שהוא העומק שנצרך בחרישה רגילה], היות והפועל שהיה צריך להשגיח שהמחרישה לא תחדור באדמה לעומק של יותר משלושה טפחים לא השגיח על כך והמחרישה חדרה לעומק של יותר משלושה טפחים)
10. מדוע צריך לחרוש דווקא בצורה ישרה, ומדוע צריך להקפיד שהמחרישה לא תהיה נעוצה באדמה יותר מעומק של "שלושה טפחים"? (כשעומדים לחרוש שדה בפעם הראשונה, מכינים אותה לפני כן לחרשה עי"כ שמוציאים ממנה את הסלעים במקומות שבהם אמורים להיות התלמים, הן לאורך כל התלם והן בעומק, דהיינו שמנקים את האדמה מסלעים במקום התלם עד עומק של "שלושה טפחים" [היות ובמקומות הללו ובעומק הזה, המחרישה תעבור, ואם ימצאו שם סלעים, הם עלולים לשבור את המחרישה]. אמנם באדמה שבין התלמים וכן במקום התלמים עצמם בעומק של יותר מ"שלושה טפחים", לא בודקים אם ישנם שם סלעים היות והמחרישה לא אמורה לעבור בהם וממילא יתכן שיימצאו שם סלעים שעלולים לשבור את המחרישה)
11. בשדה רגילה שלא מצוי שיש באדמה שלה סלעים, והפועלים לא השגיחו, הפרה סטתה מהתלם והמחרישה ננעצה באדמה בעומק של יותר מ"שלושה טפחים": כשהמחרישה נשברה: (א) לרב פפא: מי חייב לשלם על המחרישה: הפועל שאחראי לכוון את הפרה שהיא תחרוש ישר או הפועל שאחראי להשגיח על עומק החרישה (ב) לרב שישא בריה דרב אידי: מי חייב לשלם על המחרישה, הפועל שאחראי לכוון את הפרה שהיא תחרוש ישר או הפועל שאחראי להשגיח על עומק החרישה (ג) ומה נפסק להלכה?
12. בשדה שידוע שיש בה סלעים ואדמה קשה, והמחרישה נשברה: מי חייב לשלם?

אמר רבי יוחנן המוכר פרה לחברו ואמר לו פרה זו נגחנית היא וכו':

13. מכר פרה שיש בה מום והמוכר לא הודיע לקונה שיש בה את אותו מום, מהי טענת הקונה ?
14. האם המכירה מתבטלת ?
15. הסבר את המילים "מקח טעות" !
16. במקרה שהמוכר הודיע מפורש לקונה, שיש בפרה מום מסוים ובכל אופן הקונה קנה את הפרה: האם הקונה יכול לטעון שזה נחשב ל"מקח טעות", ומדוע ?
17. "המוכר פרה לחבירו ואמר לו פרה זו נגחנית היא וכו'": (א) האם לפרה היו באמת את כל המומין הללו (ב) א"כ, מדוע המוכר אמר לקונה שיש לפרה את המומין האלו (היות והוא רצה שהמכירה תהיה קיימת, לכן הוא הוא פירט לקונה את השם של המום שיש בה, אמנם כדי שהקונה יסכים לקנות את הפרה הוא רצה שהקונה לא יתייחס לדבריו, ולכן הוא אמר לו את המום שיש בה יחד עם שמות של מומים שאין בה, והוא סמך על כך שהקונה יבדוק קודם כל את המומין שאין בה, וכשהקונה יראה שאין בה את המומין הללו הוא לא יבדוק את הפרה מהמום שכן יש בה והוא יקנה את הפרה, ואז הקונה לא יוכל לטעון שהמקח "מקח טעות" היות והמוכר הודיע לו שהמום הזה קיים בפרה) (ג) האם הקונה בדק את כל רשימת המומין, שהמוכר אמר לו שיש אותם לפרה (ד) כשהקונה בדק וראה שלמשל שני סוגי מומין לא קיימים בפרה, מה הוא חשב לגבי שאר המומין, האם הם קיימים בפרה ? (ו) אם הקונה הבין שגם שאר המומין שהמוכר אמר, לא קיימים בפרה, א"כ מה הבין הקונה, מדוע המוכר אמר לו שהמומין הללו כן קיימים בפרה ?
18. כשנמצא למשל שהפרה היא "רבצנית": (א) מהי טענת המוכר, מדוע אין כאן "מקח טעות" (ב) מהי טענת הקונה מדוע יש כאן "מקח טעות" על אף שהמוכר אמר לו מפורש שהפרה היא "רבצנית" ?
19. מה פסק רבי יוחנן, האם המקח מתבטל או לא, ומדוע ?
20. "מום זה ומום אחר": (א) כשהמוכר אמר שם של מום מסוים, האם הוא אמר את השם של המום האמיתי שהיה קיים בפרה, או שם של מום שלא קיים בפרה (ב) כשהמוכר אמר לקונה שיש לה מום נוסף והוא לא פירט איזה מום נוסף יש בה, האם באמת היה בה מום נוסף (ג) כשהקונה בדק את הפרה אם יש בה מומים: האם הוא בדק את המום שהמוכר פירט לו את שמו, או שהוא בדק את הפרה ממומין שהמוכר לא פירט לו את שמו (ד) לפי ההיגיון: איזה מום הקונה היה צריך לבדוק אם הוא קיים בפרה: את המום שהמוכר פירט לו את שמו או את המום שהמוכר לא פירט לו את שמו ? (ה) ממילא האם המוכר אשם בכך שהקונה לא התייחס ברצינות לכך שהוא אמר לו את השם של המום שכן היה קיים בפרה (ו) מה פסק רבי יוחנן, האם המקח הוא "מקח טעות" או לא, ומדוע ?
21. לסיכום: מה ההבדל אם המוכר אמר לו: "פרה זו נגחנית היא נשכנית היא וכו'" שהדין "שהמקח טעות" לבין אם המוכר אמר לו: "מום זה ומום אחר" שהדין "שאין זה מקח טעות" ? (מדוע כשהמוכר אמר לקונה "פרה זו נגחנית היא נשכנית היא וכו'" והקונה בדק רק שהיא לא נגחנית ונשכנית, הקונה צדק בכך שהוא לא האמין למוכר במה שהוא אמר (למשל) שהיא "רבצנית" ולכן כשנמצא שהיא "רבצנית" המקח הוא "מקח טעות" ואילו כשהמוכר אמר לו למשל פרה זו "רבצנית היא" ויש בה עוד "מום אחר" והקונה בדק וראה שאין בה מום אחר ולכן הוא הסיק שהיא גם לא "רבצנית" שאז הקונה לא יכול לטעון שהמקח "מקח טעות" ?)

מתני': "השוכר את החמור להביא עליה חיטין וכו'":

22. "השוכר את החמור להביא עליה חיטין": מה אמר המשכיר לשוכר, מהו המשא שהוא יכול להעמיס על חמורו? (לתך חיטין)
23. איזה דבר שוקל יותר: "חיטין" או "שעורין"?
24. כדי ש"שעורין" ישקלו כמו "לתך חיטין", מהי הכמות של השעורין שצריך להוסיף על "לתך שעורין"? (לתך ועוד ששה קבין שעורין, שוקל כמו לתך חיטין)
25. מה זה מידת "נפח": כמות או משקל?
26. לאב"י, מה "גורם" לכובד המשא: ה"כמות" שלו או ה"משקל" שלו? ("נפך" – כמות)
27. לאב"י, האם יש הבדל לחמור אם הוא סוחב "לתך חיטים" או "לתך שעורים", ומדוע? (אין הבדל, היות ושניהם אותה כמות)
28. המשכיר אמר לשוכר: החמור שהשכרתי לך יכול לסחוב "לתך חיטים": לאב"י: א) איזו כמות "שעורים" החמור יכול לסחוב, ומדוע ("לתך שעורין". היות ו"נפח" של לתך חיטין והנפח של לתך שעורין שווה ולאב"י, היות והנפח של שניהם שווה קשה לחמור לנושאן באותה מידה) ב) ומה החידוש? (אפילו שלתך שעורים שוקל פחות מלתך חיטים בכל אופן החמור מתאמץ באותה מידה לישא את שניהם היות והנפח של שניהם שווה)
29. השוכר העמיס על החמור "חיטים": כמה יוסיף על משאו ויהא חייב? (ג' קבין)
30. אם כן לאב"י, כשהשוכר העמיס על החמור "שעורים" כמה יוסיף על משאו ויהא חייב? (ג' קבין, כמו שהיה קורה אילו הוא היה סוחב "חיטין", היות ולאב"י, הקושי של החמור לישא לתך חיטים או לישא לתך שעורים, שווה)
31. לרבא, מה "גורם" לכובד המשא ומתי "הנפח" יגרום לחמור קושי נוסף בנשיאת השעורין יותר מאשר אילו הוא היה סוחב "חיטין"? (א. משקל ב. נפח. דהיינו רק לאחר שמשקל השעורין יהיה שווה למשקל החיטין רק אז "הנפח" הנוסף של השעורין, עלול לגרום לחמור לקרוס ולמות. ולכן: רק אם השוכר יעמיס על החמור, "לתך ועוד שישה קבין" של שעורין, אז השעורין ישקלו כמו אילו הוא היה סוחב על החמור "לתך חיטין" [שהמשכיר הסכים לו לנושאן] ואז אפילו שמשקל השעורין הוא כמו משקל החיטין, בכל אופן החמור יתאמץ לסחוב יותר את השעורין, היות ו"נפח" השעורין גדול מ"נפח" החיטין שאותם המשכיר הסכים לו לישא על החמור ולכן אם החמור יתמוטט ממשא השעורין, השוכר יהיה חייב)
32. המשכיר אמר לשוכר: החמור שהשכרתי לך יכול לסחוב "לתך חיטים": לרבא: איזה משא החמור יכול לסחוב? (משא ששוקל כמו לתך חיטים והנפח שלו כמו לתך חיטים)
33. לרבא: כשהשוכר שינה וסחב על החמור "שעורים": כמה יוסיף על משאו ויהא חייב? (לתך ועוד ששה קבין שעורין)
34. לרבא, מדוע השוכר יהיה חייב רק אם יוסיף על לתך השעורים עוד "ששה קב"?
35. הסבר את המשנה לפי אב"י ולפי רבא: "להביא לתך חיטין והביא לתך שעורין פטור", מדוע הוא פטור? (אב"י: היות והנפח של לתך חיטין והנפח של לתך שעורין שווה, קשה לחמור לנושאן באותה מידה. רבא: היות ומשקל השעורים פחות ממשקל החיטים יותר קל לחמור לישא לתך שעורים מלישא לתך חיטים)
36. לסיכום: במקרה שהשוכר שינה ונשא על החמור "שעורין" במקום "חיטין": כמה השוכר צריך להוסיף על לתך השעורין כדי שהוא יהיה חייב במקרה שהחמור יתמוטט? (אב"י: ג' קבין. רבא: ו' קבין)

קושיית הגמ' על רבא מהמשנה, והתירוץ:

37. מתני': "וכמה יוסיף על משאו... שלושה קבין לחמור": מה הקשתה הגמ' על רבא מהמשנה ?

תירוץ הגמ' על רבא:

38. הסבר המשנה לפי רבא: "וכמה יוסיף על משאו... שלושה קבין לחמור": (א) על איזה מקרה המשנה דיברה -

מה המשכיר אמר לשוכר לישא על החמור, ומה השוכר נשא על החמור - שבתוספת שלושה קבין יהא חייב,

(ב) ומה יהיה הדין לרבא, אם השוכר ישנה מדברי המשכיר והוא ישא על החמור שעורין במקום חיטין: כמה

השוכר צריך להוסיף על לתך שעורין כדי שהוא יהיה חייב בנזקי החמור ?

39. הסבר את המשנה לפי אביי: וכמה יוסיף על משאו... שלושה קבין לחמור: מה המשכיר אמר לו לישא על

החמור, ומה השוכר נשא על החמור - שבתוספת שלושה קבין יהא חייב ?

קושיית הגמ' על אביי, והתירוץ:

40. (א) כמה "סאה" יש ב"לתך" (ב) כמה "קבין" יש ב"סאה" ?

41. "להביא לתך חיטים והביא שש עשרה שעורין חייב": (א) איזה "סוג תבואה" ואיזו כמות מאותה תבואה,

המשכיר אמר לשוכר שהוא יכול לישא על החמור (ב) לברייטא, כמה השוכר צריך להוסיף על "לתך" שעורין,

כדי שהוא יהיה חייב במקרה שהחמור יתמוטט מכובד המשא ?

42. אם כן על מי קשה מהברייתא ?

43. מה תירוץ אביי: (א) לאביי, כשהמשכיר אמר לשוכר שביכולתו לישא על החמור "לתך חיטין": איזה לתך חיטין

החמור יכול לסחוב (לתך "טפוף") (ב) לתך "טפוף": כמה קב תוספת יש בו יותר מלתך מחוק (ג) אם כן, בסך

הכל, מהי הכמות של חיטין שהחמור יכול לסחוב (לתך מחוק ועוד ג' קבין) (ד) כשהשוכר העמיס עליו שש עשרה

סאה "שעורין" מחוקות, כמה קב הוא הוסיף על לתך גדוש ? (ג' קבין)

44. וממילא מדוע אין קושיא על אביי מדברי הברייתא: (א) לאביי: במשנה, כשהמשכיר אמר לשוכר שמשאו של

חמורו הוא "לתך חיטין": איזה סוג לתך חמורו יכול לישא וממילא מהי הכמות של "שעורין" שהשוכר יכול לישא

על החמור ? (לתך "טפוף", שהוא לתך "מחוק" ועוד ג' קבין) (ב) כשהברייתא כתבה שאם השוכר ישא על החמור

"שש עשרה שעורין - חייב": על איזה סוג לתך הברייתא דיברה ? (לתך מחוק) (ג) וממילא, כשהשוכר העמיס

עליו שש עשרה סאה "שעורין" מחוקות, כמה קב הוא הוסיף על לתך גדוש ? (ג' קבין) (ד) וממילא הסבר מדוע

אין קושיא על אביי מדברי הברייתא ?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ' ע"ב

ת"ר קב לכתף – וכולן שאמרו

1. כשספינה או אדם יכולים לשאת כמות מסוימת של משא, מהו הכלל איזו כמות נוסף להם, שבגללה האדם יכול להתמוטט והספינה עלולה להיטבע? (הכלל הוא: מחלקים את הכמות הרגילה שהם כן יכולים לסחוב לשלושים, ואם נוסף את החלק ההוא [אחד חלקי שלושים] על המשא הרגיל שהם יכולים לסחוב, זה יגרום שהם לא יוכלו לשאת את המשא)
2. "ת"ר קב לכתף", מה המקרה: (א) מהו המשא הרגיל שכתף יכול לסחוב? (30 קב) (ב) איזו כמות נוספת העמיס בעה"ב על הכתף (ג) ומה הדין? (בעה"ב חייב לשלם כסף לכתף)
3. "אדריב לעריבה": (א) מה הפירוש "עריבה" (ב) למי הייתה שייכת העריבה (ג) מהו המשא הרגיל שעריבה יכולה לסחוב? (30 אדריב) (ד) איזו כמות נוספת העמיס השוכר על העריבה (ה) מה קרה לעריבה (ו) מה הדין?
4. "כור לספינה": (א) מה הפירוש כאן "ספינה" (ספינה בינונית) (ב) למי הייתה שייכת הספינה (ג) מהו המשא הרגיל שהספינה יכולה לסחוב? (30 כור) (ד) איזו כמות נוספת העמיס השוכר על הספינה (ה) מה קרה לספינה (ו) מה הדין?
5. "שלושת כורים לבורני גדולה": (א) מה הפירוש "בורני גדולה" (ספינה גדולה) (ב) למי הייתה שייכת הבורני (ג) מהו המשא הרגיל שבורני יכולה לסחוב? (90 כור) (ד) איזו כמות נוספת העמיס השוכר על הבורני (ה) מה קרה לבורני? (ו) מה הדין?
6. "ת"ר קב לכתף": מה כתוב מפורש בברייתא, ומה לא כתוב מפורש בברייתא? (כתוב מפורש: א. שבעה"ב העמיס על הכתף, קב נוסף יותר מהמשא שהכתף יכול לסחוב ב. כתוב מפורש שבעה"ב חייב לשלם לכתף כסף. לא כתוב: מה היה המקרה שבגללו בעה"ב חייב כסף לכתף)
7. הבנת הגמרא בקושיא: (א) מה קרה לכתף? (התמוטט מכובד המשא וקרה לו מכך נזק) (ב) כמה זמן אחרי שבעה"ב העמיס עליו את הקב הנוסף, הכתף התמוטט? (אחרי זמן שבו הכתף יכול היה להשליך את המשא)
8. מה הקשתה הגמרא על הברייתא, מדוע בעה"ב צריך להיות פטור מהנזק שקרה לכתף?
9. תירוץ אביי: מתי הכתף התמוטט, וממילא מדוע בעה"ב כן חייב בנזקי הכתף?
10. תירוץ רבא: (א) מה קרה לכתף? (כלום) (ב) אם כן מדוע בעה"ב צריך לשלם לכתף כסף?
11. תירוץ רב אשי: (א) מה קרה לכתף? (התמוטט מכובד המשא) (ב) כמה זמן אחרי שבעה"ב העמיס עליו את הקב הנוסף הכתף התמוטט? (אחרי זמן שבו הכתף יכול היה להשליך את המשא) (ג) אם כן מדוע הכתף לא השליך את המשא (ד) ואם כן מדוע בעה"ב חייב בנזקי הכתף?
12. "אמר רב פפא סתם ספינות בת תלתין כורין": (א) כשהמוכר והקונה סיכמו כאן על מכירת ספינה לקונה, את איזה דבר הם לא סיכמו מפורש (מה יהיה הגודל של הספינה שהמוכר יביא לקונה) (ב) מהי למשל טענת המוכר (אביא לך ספינה שיכולה להכיל 20 כור) (ג) מה הפירוש "סתם ספינות" (ד) מה פסק רב פפא איזה גודל של ספינה, המוכר צריך להביא לקונה (ה) מהי הראיה שסתם ספינה עשויה להכיל "30 כור"?

13. "אומן": (א) מדוע יש אצלו חפץ של אחרים? (ב) איזה "שומר" הוא נחשב (ג) לגבי איזה דבר זה משנה לנו אם אומן נחשב ל"שומר חנינם" או שהוא נחשב ל"שומר שכר" (ד) ממילא באיזה נזקים האומן חייב?
14. (א) האם האומן מקבל שכר על ה"שמירה"? (ב) אם כן, מה צריך להסביר? (מהו הרווח שיש לאומן מכך שהחפץ נמצא אצלו, שבגלל זה הוא נחשב ל"שומר שכר" (הגמ' תסביר בהמשך, שלמ"ד שוכר כ"שומר שכר" דמי, ממילא אומן נחשב לשומר שכר בגלל שהוא נהנה מכך שהפיקדון אצלו [כמו "שוכר" שנחשב ל"שומר שכר" מהסיבה הנ"ל], ולמ"ד שוכר כ"שומר חנינם" דמי, הסיבה שאומן נחשב ל"שומר שכר" היא בגלל שהוא נהנה מכך שהפיקדון אצלו והוא יעכב אותו עד שבעה"ב ישלם לו את שכרו [לפי תירוץ א' בגמ']?)
15. מדוע כשהאומן אמר "טול את שלך והבא מעות", הוא נחשב ל"שומר חנינם"? (האומן רוצה שבעה"ב יקח ממנו את החפץ, ואין לאומן שום הנאה מכך שהחפץ נמצא אצלו)
16. "שמור לי ואשמור לך": (א) מה המקרה? (ב) האם הוא מקבל כסף על השמירה? (ג) אם כן, מדוע הוא נחשב ל"שומר שכר"?
17. "שמור לי ואמר ליה הנח לפני – שומר חנינם": מה המקרה, ומה הדין?
18. מדוע יש למלוה חפץ ששייך ללוה?
19. מדוע לת"ק המלוה נחשב לשומר שכר - איזו הנאה יש לו מכך שהוא שומר על המשכון? ("שכר מצוה" שבזמן שהמלוה שומר על המשכון הוא נחשב לעוסק במצוה ובגלל זה הוא פטור מלתת לחם לעני ובגלל הנאה זו נחשב המלוה ל"שומר שכר" על המשכון)
20. "רבי יהודה אומר הלוהו מעות שומר חנינם": לרבי יהודה: מדוע בהלוהו "מעות", המלוה נחשב ל"שומר חנינם" על המשכון? (לרבי יהודה, ההנאה הזו שהמלוה נפטר בזמן שמירתו על המשכון מלתת לחם לעני, היא הנאה "אינה חשובה" ואין סיבה שבגללה למלוה יהיה דין של "שומר שכר")
21. "הלוואה פירות שומר שכר": (א) איזו הנאה יש למלוה מכך שהוא הלוה פירות ללוה? (אם הפירות היו נשאים אצל המלוה, חלק מהם היה מרקיב, עכשיו שהוא הלוה אותם, והלוה יחזיר לו פירות בזמן יותר מאוחר, הלוה יחזיר לו את הפירות כשהן טריים, ממילא יש לו רווח מכך שהוא הלוה את הפירות ובגלל הנאה זו שיש לו מההלוואה הוא נהפך להיות על המשכון "שומר שכר" [משא"כ בהלוואה של "כסף" אין למלוה הנאה מעצם ההלוואה, היות ולא היה קורה לכסף כלום גם אילו הוא לא היה מלווה אותו].)
22. לאבא שאול: (א) מדוע למלוה יש מצוה להשכיר את המשכון של העני? (ב) האם העני אמר מפורש שהוא אינו מסכים שהמלוה ישכיר את המשכון כדי להוריד לו מהחוב (ג) האם העני הסכים מפורש שהמלוה ישכיר את המשכון שלו (ג) א"כ, מדוע מותר למלוה להשכיר את המשכון?
23. "שוכר": האם יש לו דין של "שומר שכר" או של "שומר חנינם"?
24. (א) מדוע לרבי יהודה, שוכר דינו כ"שומר שכר", (היות והוא "נהנה" מכך שהפיקדון אצלו) (ב) ומדוע לר"מ, שוכר דינו כ"שומר חנינם", (על אף שהוא נהנה מהפיקדון הוא לא נחשב ל"שומר שכר" היות והוא "משלם" למשכיר על ההשתמשות וההנאה מהפיקדון)
25. במה אומן דומה לשוכר? (א) שניהם לא מקבלים שכר על השמירה ב. שניהם נהנים מכך שהחפץ נמצא אצלם: השוכר: משתמש בחפץ ששכר, האומן: נהנה מכך, שע"י שהחפץ נמצא אצלו הוא יכול להשתכר במלאכת האומנות, ג. שניהם, גם אומן וגם שוכר, הבעלים לא עושה להם טובה בכך שהוא הפקיד להם את החפץ שלו)
26. אם ר"מ סובר ש"שוכר" דינו כ"שומר חנינם", א"כ לר"מ איזה שומר נחשב "אומן": "שומר חנינם" או "שומר שכר", ומהי ההוכחה? ("שומר חנינם". היות ואומן דומה לשוכר שלר"מ דינו כ"שומר חנינם")
27. אם כן, איך רואים שהמשנה שאומרת ש"אומן" דינו כ"שומר שכר" אינה סוברת כרבי מאיר?
28. מדוע אכפת לגמ' זה שהמשנה אינה סוברת כר"מ? (היות ו"סתם משנה ר"מ היא")

29. נסיין ראשון לומר שאפילו שרבי מאיר סובר ש"שוכר" דינו כשומר חינם, רבי מאיר יודה ש"אומן" דינו כשומר שכר, (וממילא המשנה שסברה שאומן דינו כש"ש היא כר"מ): (א) איזו הנאה יש לאומן, שאין אותה לשוכר? (ב) וממילא מדוע המשנה כן מסתדרת כשיטת רבי מאיר? (מדוע אפילו שרבי מאיר סובר ששוכר דינו כשומר חינם ר"מ יודה באומן שדינו כשומר שכר)
30. דחיית הגמרא: (א) האם הנאה זו קיימת גם בשוכר? (ב) אם כן, אם הנאה זו קיימת גם בשוכר מדוע רבי מאיר אומר ששוכר דינו כשומר חינם? (כי לרבי מאיר הנאה זו אינה סיבה שבגללה השוכר יחשב ל"שומר שכר") (ג) אם כן שוכר ואומן דומים, ואם שוכר דינו לרבי מאיר כשומר חינם, מה רבי מאיר יסבור: איזה שומר נחשב אומן? (ד) ולכן האם המשנה שאומרת שאומן דינו כשומר שכר סוברת כרבי מאיר או לא?
31. נסיין שני לומר שאפילו שרבי מאיר סובר ששוכר דינו כשומר חינם, רבי מאיר יודה שאומן דינו כשומר שכר: (א) איזו הנאה יש לאומן שאין אותה לשוכר? (ב) וממילא מדוע המשנה כן מסתדרת כשיטת רבי מאיר? (מדוע אפילו שרבי מאיר סובר ששוכר דינו כשומר חינם ר"מ יודה באומן שדינו כשומר שכר?)
32. דחיית הגמרא: (א) האם הנאה זו קיימת גם בשוכר? (ב) אם כן, אם הנאה זו קיימת גם בשוכר מדוע רבי מאיר אומר ששוכר דינו כשומר חינם? (כי לרבי מאיר הנאה זו אינה סיבה שבגללה יקרא השוכר: "שומר שכר") (ג) אם כן שוכר ואומן דומים, ואם שוכר דינו לרבי מאיר כשומר חינם מה רבי מאיר יסבור איזה שומר נחשב אומן? (ד) ולכן האם המשנה שאומרת שאומן דינו כשומר שכר, סוברת כרבי מאיר או לא?
33. למסקנא, מדוע אפילו שרבי מאיר סובר ששוכר דינו כשומר חינם, רבי מאיר יודה שאומן דינו כשומר שכר? (איזו הנאה יש לאומן שאין אותה לשוכר)
34. אם כן, האם המשנה מסתדרת כשיטת רבי מאיר?
35. הסבר שני: לרבה בר אבוח, מה דין השוכר לרבי מאיר?
36. אם כן, המשנה שסוברת שאומן דינו כשומר שכר האם היא סוברת כרבי מאיר?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ' ע"ב – פ"א ע"א

וכלן שאמרו – שמור לי

"תנן התם אמר לו שואל שלח ושלחה ומתה חייב וכן בשעה שמחזירה":

1. "שואל" ששאל פרה, והפרה "מתה כדרכה": (א) איזה "סוג נזק" זה נחשב (ב) והאם השואל יהיה חייב במקרה זה לשלם למשאל, (ג) ומדוע? (היות ושואל חייב ב"אונס")
2. מי אחראי על שמירת הפרה כשהיא נמצאת: (א) בבית של המשאל (ב) בבית של השואל?
3. מי אחראי על הפרה בדרך הלוך כשהיא הולכת מהבית של המשאל לבית של השואל: (א) כשהשואל אמר למשאל "שלח" אותה אלי על ידי שליח, ומדוע (ב) וממילא במקרה זה, אם הפרה תמות באונס כשהיא בדרך הלוך לבית השואל: האם השואל יהיה "חייב"?
4. ומי אחראי על הפרה בדרך הלוך כשהיא הולכת מהבית של המשאל לבית של השואל: (א) כשהמשאל שלח אותה לבית השואל ע"י שליח, מעצמו לא בגלל שהשואל ביקש זאת ממנו, ומדוע (ב) וממילא במקרה זה, אם הפרה תמות באונס כשהיא בדרך הלוך לבית השואל: האם השואל יהיה "חייב"?
5. מי אחראי על הפרה בדרך חזור מבית השואל לבית המשאל: (א) כשהמשאל ביקש מהשואל שישלח אותה לביתו על ידי שליח, ומדוע (ב) וממילא במקרה זה, אם הפרה תמות באונס כשהיא בדרך חזור לבית המשאל: האם השואל יהיה "חייב"?
6. ומי אחראי על הפרה בדרך חזור מבית השואל לבית המשאל: (א) כשהשואל שלח את הפרה לבית המשאל ע"י שליח, מבלי שהמשאל ביקש זאת ממנו, ומדוע (ב) וממילא במקרה זה, אם הפרה תמות באונס כשהיא בדרך חזור לבית המשאל: האם השואל יהיה "חייב"?

"אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא לא שנו אלא שהחזירה 'בתוך ימי שאילתה' אבל וכו'":

7. מה הפירוש: (א) "בתוך ימי שאילתה" (ב) "לאחר ימי שאילתה"?
8. "לאחר ימי שאילתה": מה מדובר, היכן הפרה נמצאת?
9. מדוע שואל חייב "באונס", הרי הוא לא אשם בנזק שקרה? (היות והוא נהנה בחינם מהפיקדון, חייבו אותו גם בנזקים שאירעו ב"אונס")
10. האם השואל נהנה מהפרה: (א) "בתוך ימי שאילתה" (ב) "לאחר ימי שאילתה"?
11. לרפרם בר פפא בשם רב חסדא: האם השואל חייב במקרה שבהמת המשאל מתה ב"אונס", בזמן ששליח השואל מוליך אותה בחזרה לבית המשאל: (א) כששליח השואל מחזירה למשאל "בתוך ימי שאילתה", ומדוע (ב) כששליח השואל מחזירה לבית המשאל "לאחר ימי שאילתה"?
12. מדוע לרב חסדא "לאחר ימי שאילתה" השואל "יורד" לדרגת "שומר שכר" והוא פטור באונס? (היות ואסור לו כעת להשתמש וליהנות מהפיקדון, ממילא הוא מפסיק להיחשב ל"שואל". ואמנם בעיקרון היות ואין לו הנאה עכשיו מהפיקדון, הוא היה אמור להיחשב "שומר חנם" על הפיקדון, והסיבה שהוא נחשב ל"שומר שכר" תבואר בהמשך בגמ')

"מתיב רב נחמן בר פפא וכולם שאמרו וכו'":

13. באיזה דבר אומן שאומר "גמרתיו" דומה לשואל "לאחר ימי שאילתה" ? (שניהם בתחילה "נהנים" מהפיקדון ושניהם "מסיימים ליהנות" מהפיקדון כשהוא עדיין נמצא אצלם)

14. א) מהם ארבעת המקרים שמזכרים בסוגיא לגבי "אומן" - מתי הוא נחשב ל"שומר חנם" ומתי הוא נחשב ל"שומר שכר" ב) פרט בכל אחד מהמקרים האם האומן נחשב בו ל"שומר חנם" או ל"שומר שכר" ? (א. "אומן לפני גמר מלאכתו": נחשב ל"שומר שכר" היות ונהנה מכך שהפיקדון נמצא אצלו שע"כ עושה בו את מלאכת האומנות ומרויח שכר. ב) האומן סיים את מלאכת האומנות ואמר לבעה"ב: "הבא מעות וטול את שלך": נחשב ל"שומר שכר", היות והאומן מעכב את הפיקדון אצלו כדי להכריח את בעה"ב לשלם לו את שכרו, א"כ יש לו "הנאה" מכך שהפיקדון אצלו ולכן דין האומן כ"שומר שכר". ג) האומן סיים את מלאכת האומנות ואמר לבעה"ב: "גמרתיו": דהיינו שאין בכוונת האומן לעכב את הפיקדון אצלו עד שבעה"ב ישלם לו את שכרו ולכן לשיטת רב חסדא היות והאומן סיים ליהנות מהפיקדון דינו נהיה כדין "שומר חנם". ד) האומן סיים את מלאכת האומנות ואמר לבעה"ב: "טול את שלך והבא מעות": האומן אומר לבעה"ב שיקח ממנו את הפיקדון ועל אף שבעה"ב אינו משלם לו את שכרו, אין האומן מעכב את הפיקדון אצלו כדי להכריח את בעה"ב לשלם לו את שכרו, וממילא אין לו הנאה מכך שהפיקדון אצלו ואדרבה רצונו שבעה"ב יטלו ממנו, וממילא דינו כ"שומר חנם")

15. מארבעת המקרים: אילו שני מקרים מזכרים מפורש במשנה האם האומן נחשב בהם ל"שומר חנם" או ל"שומר שכר" ואילו שני מקרים אינם מזכרים במשנה, אלא הגמ' אומרת האם האומן נחשב בהם ל"שומר חנם" או ל"שומר שכר" ?

16. בארבעת המקרים: באילו שני מקרים האומן "נהנה" בהם מהפיקדון ובאילו שני מקרים האומן "לא נהנה" בהם מהפיקדון ?

17. היכן יש יותר סיבה שהאומן ירד לדרגת "שומר חנם": כשהאומן אמר לבעה"ב: "גמרתיו" או כשהאומן אמר לבעה"ב: "טול את שלך", ומדוע ? (ב"טול את שלך" יש יותר סיבה שהשומר ירד לדרגת "שומר חנם" היות והוא אומר מפורש לבעה"ב שרצונו שהוא ייקח ממנו את הפיקדון וממילא ודאי שהאומן לא מסכים להישאר בדרגת "שומר שכר", משא"כ ב"גמרתיו" האומן מודיע לבעה"ב שהוא "יכול" לקחת ממנו את הפיקדון ומי אמר שהאומן יירד לדרגת "שומר חנם" ?)

18. "אומן" - "לפני גמר מלאכתו": היכן מוזכר במשנה איזה שומר הוא נחשב, ומדוע ?

19. איזה מקרה מוזכר במשנה שבו השומר "יורד" לדרגת "שומר חנם" ?

20. האם במשנה מוזכר איזה שומר האומן נחשב במקרה שהוא אמר לבעה"ב: "גמרתיו" ?

הוכחה שהמשנה סוברת שכשהשומר הפסיק ליהנות מהפיקדון, הוא נשאר באותה דרגת חומרה של שומר שהיה וממילא קושיא על רב חיסדא:

21. לשיטת רב חסדא שבמקרה שבו השומר הפסיק ליהנות מהפיקדון הוא "יורד" בדרגת השומר: (וכמו בשואל "לאחר ימי שאילתה") ממילא לרב חסדא איזה שומר נחשב האומן כשהוא אומר לבעה"ב: "גמרתיו" ? ("שומר חנם")

22. ממילא אם המשנה סוברת כרב חסדא: א"כ כמה מקרים יש שהאומן יורד בהם לדרגת "שומר חנם" ? (שני מקרים: א. "גמרתיו". ב) "טול את שלך")

23. באיזה מקרה משני המקרים הוא "חידוש גדול" שהאומן יורד בו לדרגת "שומר חנם" ובאיזה מקרה משני המקרים זה "חידוש קטן" שהאומן יורד בו לדרגת "שומר חנם" ?

24. ובאיזה מקרה משני המקרים המשנה כתבה שהאומן יורד בו לדרגת "שומר חינם" ?
25. וא"כ, אם המשנה סוברת כרב חיסדא: מדוע המשנה לא מובנת – איזה מקרה המשנה הייתה צריכה לכתוב שהאומן יורד בו לדרגת "שומר חינם" ?
26. וממילא אם המשנה כתבה את הדוגמא שהאומן יורד לדרגת "שומר חינם", כשהוא אמר לבעה"ב: "טול את שלך" והיא לא הביאה את הדוגמא של "גמרתיו", א"כ בהכרח מה המשנה סוברת ב"גמרתיו" איזה שומר האומן נחשב ?
27. וממילא מה קשה על רב חסדא ? (שבגמרתיו שאפילו שהאומן סיים להנות מהפיקדון, בכל אופן המשנה סוברת שהוא לא יורד בדרגת השמירה והוא נשאר "שומר שכר", ואילו רב חסדא אמר ששואל לאחר ימי שאילתה שהוא סיים להנות מהפיקדון הוא יורד לדרגת "שומר שכר")

תירוץ הגמ' על רב חסדא:

28. א) מה המשנה סוברת "בגמרתיו" איזה שומר האומן נחשב ? ב) אם כן, מדוע המשנה כתבה את הדוגמא של "טול את שלך" ולא את הדוגמא של "גמרתיו" ?
29. מהי שיטת "האיכא דאמרי" ?

"הונא מר בר מרימר קמיה דרבינא רמי מתניתין אהדדי ומשני":

30. א) אומן שאומר "גמרתיו" וסיים ליהנות מהפיקדון שנמצא אצלו: לשיטת המשנה, איזה שומר הוא נהיה בגלל שהוא סיים ליהנות מהפיקדון ב) איזה שומר הוא היה בתחילה בזמן שהוא נהנה מהפיקדון ג) וממילא לפי המשנה: האם שומר שסיים להנות מהפיקדון, האם הוא יורד בדרגת החומרה של השומר בגלל שהוא סיים להנות מהפיקדון ד) "שואל" כשהוא נמצא בדרך חזור עם הפרה במטרה להחזירה לבית המשאיל: איזה שומר הוא נחשב לפי המשנה ה) האם כתוב "מפורש" במשנה האם זה שהיא אומרת שהשואל נחשב ל"שואל" – כשהשליח שלו מחזיר אותה לבית המשאיל, האם היא מדברת שהשואל החזירה "בתוך ימי שאילתה" או ל"אחר ימי שאילתה" ו) לפי הבנת הגמ' בקושיא, באיזה מקרה המשנה מדברת: מתי הוא החזיר אותה והוא נחשב עדיין ל"שואל" וממילא הוא יהיה חייב ב"אונס": כשהוא החזירה "בתוך ימי שאילתה" או כשהוא החזירה "לאחר ימי שאילתה" (אפילו כשהוא מחזיר אותה "לאחר ימי שאילתה" ז) כשהשואל החזיר אותה "לאחר ימי שאילתה" האם הוא סיים ליהנות מהפיקדון, ח) אם לפי המשנה השואל נחשב ל"שואל" גם כשהוא מחזירה "לאחר ימי שאילתה": א"כ, האם המשנה סוברת ששומר שסיים ליהנות מהפיקדון "יורד" בדרגת החומרה של השומר שהוא היה או שהיא סוברת שהוא "לא יורד" בדרגת השומר אלא הוא נשאר באותה דרגת שמירה שהוא היה לפני כן, ט) אם כן, מהי הסתירה שיש בין שתי המשניות ?
31. תירוץ הונא מר בר מרימר: א) מתי המשנה מדברת שהשואל החזיר אותה והוא נשאר עדיין "שואל" ? ב) ומה יהיה הדין כשהחזירה "לאחר ימי שאילתה" ? ג) אם כן, מדוע אין סתירה ?

"איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דלמא שומר שכר נמי לא הוי":

32. רב חיסדא חידש ששואל שסיים ליהנות מהפיקדון מפסיק להיות שואל: האם רב חסדא אמר מפורש האם השואל יורד לדרגת "שומר שכר" או לדרגת "שומר חינם" ?
33. מה היה הספק של בני הישיבה ?

34. א) מה חידוש אמימר לאיזו דרגת שומר השואל יורד ב) מדוע שואל שסיים ליהנות היה אמור להיות שומר חנם ג) ואם כן, מדוע הוא נהיה שומר שכר ?

"תניא כוותיה דאמימר: הלוקח כלים מבית האומן וכו'" (פירשנו בכיתה לפי פירוש הרא"ש והר"ן (והריטב"א) שהוא יותר קל להבנה לילדים)

35. א) האם החתן שילם לאומן על הכלים בזמן שהוא לקח ממנו את הכלים כדי לשגרן לבית חמיו (לא שילם) ב) איזה תנאי הוא עשה עם האומן, ממתי הכלים יהיו שייכים לו (ממתי שירצו אותם בבית חמיו) ג) ממילא בדרך הלוך למי עדיין הכלים שייכים ד) בדרך הלוך: האם החתן נהנה מהכלים ? ה) אם כן, בדרך הלוך, איזה "שומר" החתן נחשב על הכלים ("שואל" ו) האם הוא חייב ב"אונס" ?

36. בדרך חזור: א) מדוע החתן החזיר את הכלים וא"כ האם החתן ממשיך ליהנות מהכלים כשהוא בדרך חזור מבית חמיו ? ב) כשסיים ליהנות, איזה שומר הוא נחשב ג) אם כן, איזו ראייה יש לדברי אמימר ?

"הוא גברא דזבין ליה חמרא לחבריה וכו'":

37. מה היה המקרה עם "סוחר היין" ? א. האם הוא שילם בהתחלה על היין (לא שילם) ב. איזה תנאי הוא עשה עם המוכר ג. האם הוא הצליח למכור את היין ד. מה קרה ליין בדרך חזור)

38. מה פסק רב נחמן: א) איזה שומר הוא בדרך חזור ב) וממילא: האם הוא חייב בדרך חזור "באונס" ?

39. מה הקשה עליו רבה, מדוע סוחר היין צריך להיות בדרך חזור "שומר שכר" שפטור באונס, והיכן זה כתוב ?

40. מה תירץ רב נחמן, מדוע סוחר היין נהנה גם בדרך חזור והוא נחשב ל"שואל", ואילו החתן לא נהנה בדרך חזור והוא נחשב רק לשומר שכר ?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ"א ע"א ע"ב

שמור לי ואשמור לך – ההוא גברא דאוגר

1. "שמור לי ואשמור לך": בהוא אמינא, במקרה שעליו המשנה מדברת: מתי הם שומרים אחד לשני? (באותו הזמן. ולמשל: לראובן ולשמעון היו שדות סמוכות אחת לשנייה, גם באזור הדרום וגם באזור הצפון. ההסכם ביניהם היה שראובן ישמור גם על השדה שלו וגם על השדה של שמעון שנמצאים בדרום ואילו שמעון ישמור גם על השדה שלו וגם על השדה של ראובן שנמצאים בצפון. ובעצם שניהם שומרים אחד לשני באותו הזמן)
2. מה הפירוש "שמירה בבעלים"? (אם בשעה שהשומר מתחיל לשמור בשביל הבעלים, הבעלים עובד בשביל השומר, השומר פטור מ"אונס" ו"מגניבה ואבידה", ולגבי "פשיעה" ישנה מחלוקת אמוראים אם יש בה פטור של "בעליו עמו")
3. באיזה מקרה משני המקרים הבאים השומר פטור מצד "שמירה בבעלים": (א) כשהבעלים עובד בשביל השומר לאחר שהשומר התחיל כבר לשמור לו (ב) כשהבעלים עובד בשביל השומר מיד, באותו הזמן שהשומר מתחיל לשמור לו?
4. "שמור לי ואשמור לך – שומר שכר": לגבי מה זה משנה לנו זה שהם נחשבים ל"שומר שכר"? (בגלל זה שהם "שומר שכר" הם חייבים ב"גניבה ואבידה")
5. מה מקשה הגמ' על כך שיש להם דין של "שומר שכר" והם חייבים ב"גניבה ואבידה" – מדוע על אף שהם "שומרי שכר" הם צריכים להיות פטורים ב"גניבה ואבידה"?
6. לתירוץ הגמרא: (א) באיזה מקרה המשנה מדברת - מתי הם שומרים אחד לשני והם יהיו חייבים ב"גניבה ואבידה"? (לא באותו הזמן. ולמשל: שיש לראובן ושמעון שדות סמוכות אחת לשנייה, במקום אחד, לילה אחד ראובן שומר על השדה שלו ועל השדה של שמעון ולילה שני שמעון שומר על השדה שלו ועל השדה של ראובן) (ב) ומדוע אין כאן פטור של "שמירה בבעלים"?
7. ומה יהיה הדין אם הם שומרים אחד לשני, "באותו הזמן"?

ראובן לשמעון: "שמור לי ואשמור לך":

8. (א) הסבר, מה ראובן אמר לשמעון (ב) מיהם השומרים שיש במקרה זה, (ג) למי כל אחד מהם שומר (ד) ובתמורה למה כל אחד מהם שומר לשני?
9. ממילא: מדוע כל אחד מהם נחשב לשומר שכר?

ראובן לשמעון: "השאילני ואשאילך":

10. (א) הסבר, מה ראובן אמר לשמעון (ב) במקרה זה, כמה שומרים יש? (ג) כשראובן משתמש בחפץ של שמעון: האם הוא משתמש בו בחינם, או שהוא נותן לשמעון משהו בתמורה, ע"כ שהוא משתמש בחפץ שלו? (ד) כששמעון משתמש בחפץ של ראובן: האם הוא משתמש בו בחינם, או שהוא נותן לראובן משהו בתמורה, ע"כ שהוא משתמש בחפץ שלו? (ה) ממילא: כשאדם משתמש בחפץ של השני והוא נותן לו ע"כ תמורה: איזה "סוג

שומר" הוא ? ("שוכר") ו) איזה דין יש ל"שוכר" (לפי הברייתא) כמו "שומר שכר" או כמו "שומר חנם" ז) ממילא איזה "סוג שומר" נחשבים ראובן ושמעון ומדוע יש להם דין של "שומר שכר" ?

11. כשראובן אומר לשמעון: "שמור לי ואשמור לך": האם מותר לראובן או לשמעון להשתמש בחפץ שעליו הם שומרים ?

12. כשראובן אומר לשמעון: "השאייליני ואשאלך": האם מותר לראובן או לשמעון להשתמש בחפץ שעליו הם שומרים ?

ראובן לשמעון: "שמור לי ואשאלך":

13. א) במקרה זה, כמה שומרים יש ? (שומר אחד) ב) מי השומר (שמעון) ג) כמה פקדונות יש אצל שמעון, ואיזה סוגי פקדונות הם ? (שני פקדונות. אחד בשמירה רגילה [ואסור לשמעון להשתמש בו] ואחד בשאילה [שכירות]) ד) מדוע שמעון נחשב "לשומר שכר" על החפץ שהוא שומר עליו לראובן ? (היות והוא שומר עליו לראובן, בתמורה לכך שראובן משאיל לו חפץ אחר) ה) ומדוע שמעון נחשב "שומר שכר" על החפץ השני שהוא שאל (שכר) אותו מראובן ? (היות והוא משתמש בחפץ הזה (ששייך לראובן) בתמורה לכך שהוא שומר לראובן על חפץ אחר, ממילא הוא נחשב ל"שוכר" ושוכר דינו כ"שומר שכר")

ראובן לשמעון: "השאייליני ואשמור לך":

14. א) במקרה זה, כמה שומרים יש ? ב) מי השומר (ראובן) ג) כמה פקדונות יש אצל ראובן, ואיזה סוגי פקדונות הם ? (שני פקדונות. אחד בשאילה [שכירות] ואחד בשמירה רגילה) ג) מדוע ראובן נחשב לשומר שכר על החפץ שהוא שומר עליו לשמעון ? (היות והוא שומר עליו לשמעון, בתמורה לכך ששמעון משאיל לו חפץ אחר) ד) ומדוע ראובן נחשב "שומר שכר" על החפץ השני שהוא שאל (שכר) אותו משמעון ? (היות וראובן משתמש בחפץ הזה (ששייך לשמעון) בתמורה לכך שהוא שומר לשמעון על חפץ אחר, ממילא הוא נחשב ל"שוכר" ושוכר דינו כ"שומר שכר")

"הנהו אהלויי דכל יומי הוה אפי לה חד מינייהו וכו'":

15. "הנהו אהלויי", מה היה המקרה: א) מה ביקשו הנהו אהלויי מאחד מהם, ב) מה ביקש האופה משאר חברות המוכרים, ג) ומה הם התחייבו לו ?

16. להוה אמינא: א) באיזה יום הוא אפה להם: ביום שלו או ביום שאינו שלו, (ביום שלו) ב) וממילא האם הוא היה חייב לאפות להם, ג) אם כן, כשהם שמרו לו על הגלימה: האם זה היה בתמורה לכך שהוא אפה להם, ג) ואם כן, איזה סוג שומרים הם נחשבים על הגלימה ? (ש"ח)

17. א) אם הם נחשבו "שומרי חנם" על הגלימה של האופה: ממילא באיזה "סוג נזק" הם חייבים, (פשיעה) ב) איך הגלימה נגנבה, ואיזה "סוג נזק" זה נחשב, ג) מה פסק רב פפא, ומדוע, ד) מה הקשו עליו רבנן, מדוע השומרים צריכים להיות "פטורים" על אף שהם "פשעו" בשמירת הגלימה, ה) מה קרה לרב פפא לאחר שרבנן הקשו על דבריו ?

18. כשהנהו אהלויי לא שמרו על הגלימה והיא נגנבה: מדוע זה נקרא "פשיעה" וזה לא נקרא "גניבה ואבידה", הרי הגלימה "נגנבה" ? ("גניבה" זה במקרה שהשומר שמר טוב ובכל אופן הפיקדון נגנב, כאן שהם פשעו והם לא שמרו כלל על הגלימה והיא נגנבה, זה נחשב "פשיעה" [גניבה ב"פשיעה"])

19. מתי כשהבעלים עובדים בשביל השומר זה נחשב "לשמירה בבעלים", ומתי גם כשהבעלים עובדים בשביל השומר זה לא נחשב "שמירה בבעלים"? (שמירה בבעלים: בזמן שהשומר "התחיל" לשמור על הפיקדון, הבעלים עבד בשביל השומר. לא נחשב "שמירה בבעלים": בזמן שהשומר "התחיל" לשמור על הפיקדון, הבעלים לא עבד בשביל השומר, אלא הבעלים עבד בשביל השומר רק לאחר שהשומר התחיל לשמור)
20. מה התברר בסוף, מדוע לא היה כאן פטור של "בעליו עמו"?
21. מה הפירוש "דההוא שעתא"? (באותה שעה שהם התחילו לשמור על הגלימה - "שכרא הוה קא שתי")
22. וממילא, מדוע ה' גרם שרב פפא יגיד שהם "חייבים", על אף שלפי מה שהם סיפרו לו, הוא היה צריך לפסוק שהם "פטורים" מצד "בעליו עמו"? (על אף שלפי הסיפור שאותו הם סיפרו לרב פפא, רב פפא היה אמור לומר להם שהם פטורים מצד "בעליו עמו", אמנם היות ולפי המציאות שקרתה באמת, לא היה כאן פטור של "בעליו עמו" וממילא הם אמורים להיות חייבים, ממילא ה' לא רצה שתצא תקלה מדברי רב פפא שהוא יגיד שהם פטורים, ולכן הוא עשה שרב פפא יפסוק שהם "חייבים")
23. מה הפירוש "פשיעה בבעלים"?
24. מה הדין: "פשיעה בבעלים" חייב או פטור? (מחלוקת אמוראים)
25. א) כשרבנן שאלו על רב פפא מדוע הוא פוסק שהם חייבים, הרי יש כאן "פשיעה בבעלים" ופשיעה בבעלים "פטור": מדוע רב פפא התבייש והוא לא ענה להם שכאשר השומר "פשע" אין פטור של "שמירה בבעלים"? (בהכרח שרב פפא סבר שגם כשהשומר "פשע" יש פטור של "פשיעה בבעלים")
26. ממילא: האם רב פפא הסכים עם התלמידים ש"פשיעה בבעלים פטור", (ב) ואם כן, על מי קשה? (על מ"ד פשיעה בבעלים "חייב", היות והוא לא יכול לחלוק על רב פפא שהיה אמורא יותר גדול ממנו)
27. ממילא: מה יעשה מ"ד פשיעה בבעלים "חייב" כדי שלא יהיה קשה עליו מרב פפא? (יאמר שהסיפור עם "ההנהה האלווי" היה שונה והנזק שהיה מדובר שם לא היה ב"פשיעה")
28. למסקנא: א) באיזה יום הוא אפה להם לחם: ביום שלו או ביום שאינו שלו, (ב) ממילא: האם הוא היה חייב לאפות להם לחם, (ג) מה ביקש מהם האופה בתמורה לכך שהוא יאפה להם לחם, (ד) ממילא מה הרוויחו בני החבורה מכך שהם שמרו לאופה על הגלימה שלו, (ג) ואם כן, איזה סוג שומרים הם נחשבים על הגלימה, (ד) אם הם נחשבים ל"שומר שכר" על הגלימה: ממילא באיזה "סוג נזק" הם חייבים (אפילו ב"גניבה ואבידה") (ה) איך הגלימה נגנבה ואיזה "סוג נזק" זה נחשב, ("גניבה") (ו) מה פסק רב פפא, (ז) מה הקשו עליו רבנן, מדוע השומרים צריכים להיות פטורים, (ח) מה קרה לרב פפא לאחר שרבנן הקשו על דבריו, (ט) מה התברר בסוף, מדוע לא היה כאן פטור של "בעליו עמו"?
29. ומדוע לא קשה על מ"ד פשיעה בבעלים חייב, מדברי רב פפא? (היות ולדעת מ"ד פשיעה בבעלים "חייב" המקרה שעליו רב פפא דיבר, הנזק לא קרה בו ב"פשיעה", וא"כ לא יודעים מהי דעת רב פפא האם הוא סובר "פשיעה בבעלים" חייב או פטור)

"הנהו בי תרי דהוו קא מסגו באורחא וכו'":

30. מה היה המקרה עם הגבוה והנמוך: א) באיזו צורה הגבוה הלך בדרך ובאיזו צורה הנמוך הלך בדרך, (ב) ממה היה עשוי הבגד של הגבוה וממה היה עשוי הבגד של הנמוך, (ג) הבגד של מי משניהם ספג מים והבגד של מי משניהם, לא ספג מים?
31. א) לגבי מה זה משנה לנו מי משניהם רכב על החמור ומי משניהם הלך ברגל, (בגלל שהנמוך הלך ברגליו א"כ כשהוא נכנס לנהר, המים ירטיבו לו את הבגד, משא"כ הגבוה היות שהוא רכב על החמור א"כ הוא יושב גבוה, והמים של

הנהר לא מגיעים אל הבגד שלו וממילא הם אינם מרטיבים אותו) ב) ולגבי איזה דבר זה משנה לנו ממה היה עשוי הבגד שכל אחד מהם לבש ?

32. כששניהם הגיעו לנהר: מה עשה הנמוך עם הבגד של הגבוה, ומה הוא עשה עם הבגד שלו ?

33. א) מה קרה בנהר לבגד של הגבוה, בזמן שהנמוך לבש אותו, ב) איזה "סוג נזק" זה נחשב, (אונס)

34. לפי איך שנשאלה השאילה לפני רבא: א) האם הנמוך השתמש בבגד של הגבוה, ברשות הגבוה, ב) וממילא איזה "סוג שומר" נחשב הנמוך על הבגד של הגבוה, ("שואל" ג) ממילא: האם הנמוך צריך בעיקרון (לולא פטור של "שאילה בבעלים") לשלם לגבוה על הבגד שנשטף בנהר ב"אונס" ?

35. מה פסק רבא, ומדוע ? (הנמוך חייב, היות והוא "שואל" ושואל חייב ב"אונס")

36. לפי איך שנשאלה השאילה לפני רבא: א) האם הנמוך הניח את הבגד שלו על החמור של הגבוה, בהסכמת הגבוה (כן) ב) ומה הייתה בקשת הנמוך מהגבוה ? (שיעביר לו את הבגד שלו על החמור, כדי שהבגד לו יירטב)

37. מה הקשו עליו רבנן, מדוע הנמוך צריך להיות פטור מלשלם לגבוה על הגלימה שהוא שאל ממנו והיא נסחפה בנהר ?

38. מה קרה לרבא, לאחר שרבנן הקשו על מה שהוא אמר ?

39. א) מה התברר בסוף, ב) ולכן מה הנמוך נחשב, (גזלן) ג) וממילא: מדוע הוא חייב בנזק שקרה, ("גזלן" חייב ב"אונס" ד) ולכן מדוע אין כאן פטור של "שמירה בבעלים" ? (רק ב"שומר" יש פטור של "בעליו עמו" ואילו ב"גזלן" אין פטור של "בעליו עמו")

שאלות חזרה "השוכר" דף פ"א ע"ב

ההוא גברא דאוגר – הלואו על המשכון

ההוא גברא דאוגר ליה חמרא לחבריה וכו':

1. (א) באיזו דרך המשכיר לא הסכים שהשוכר יוליך בה את חמורו, (ב) מדוע המשכיר לא הסכים שהשוכר יוליך את חמורו בדרך של נהר "פקוד", (היות והדרך של נהר פקוד יש בה מים והחמור של המשכיר עלול להינזק מהם כגון שהוא עלול לטבוע במים ולמות) (ג) באיזו דרך המשכיר כן הסכים שהשוכר יוליך בה את חמורו ומדוע המשכיר הסכים שהשוכר יוליך את חמורו באותה הדרך?
2. (א) באיזו דרך השוכר הוליך את החמור, (ב) מה קרה לחמור בדרך של נהר פקוד?
3. מה הייתה טענת השוכר: (א) היכן הוא הוליך את החמור, (ב) האם דרך נהר פקוד הייתה יבשה בזמן שהוא הלך בה עם החמור, או שהיא הייתה עם מים באותו הזמן, (ג) לטענת השוכר: איך החמור מת, (באונס - ע"י מלאך המוות, [והחמור לא ניזוק ע"י מים שמצויים בנהר פקוד, שהרי לטענת השוכר בשעה שהוא הלך עם החמור בדרך נהר פקוד לא היו בה מים אלא הדרך הייתה יבשה])
4. אם באמת דרך נהר פקוד הייתה יבשה והחמור מת ע"י "מלאך המוות": האם השוכר חייב לשלם למשכיר על כך שחמורו מת? (פטור. שוכר פטור ב"אונס")
5. האם לשוכר היו "עדים" שדרך נהר פקוד הייתה יבשה כשהוא הוליך בה את החמור של המשכיר?
6. (א) האם רבא האמין לשוכר שדרך נהר פקוד הייתה יבשה בזמן שהוא הוליך בה את החמור של המשכיר, (ב) ממילא מה פסק רבא, האם השוכר חייב או פטור לשלם למשכיר על כך שחמורו מת בשעה שהוא היה ברשותו?
7. מדוע רבא האמין לשוכר שדרך נהר פקוד הייתה יבשה כשהוא הוליך בה את החמור של המשכיר?
8. הסבר את המילים: (א) "מה לי לשקר" (בשביל מה לי [לשוכר] לשקר שקר גרוע [שהוא הוליך את החמור בדרך נהר פקוד שבד"כ היא עם מים ונדיר מאוד שהיא יבשה, וממילא טענת השוכר שבשעה שהוא הוליך בה את החמור הדרך הייתה יבשה, היא טענה גרועה, היות וקשה להאמין לו שבדיוק אז בשעה שהוא עבר בה, קרה את המקרה הנדיר ודרך נהר פקוד הייתה יבשה]) (ב) "אי בעי" (אם השוכר רוצה לשקר) (ג) "אמר ליה אנא באורחא דנרש אזלי" ? (היה על השוכר לשקר ולומר שהוא הוליך את החמור בדרך נהר נרש שהיא יבשה והחמור מת בה באונס ולכן הוא פטור. וממילא אם השוכר טען את הטענה הגרועה סימן שטענה זו אמתית)
9. האם אב"י האמין לשוכר שדרך נהר פקוד הייתה יבשה בשעה שהוא הוליך בה את החמור, והחמור מת ע"י מלאך המוות?
10. מדוע אב"י לא האמין לשוכר שדרך נהר פקוד הייתה יבשה, הרי יש ראייה של "מה לי לשקר" שהשוכר לא משקר? (היות וזה נדיר מאוד שדרך נהר פקוד יבשה וממילא כאילו יש עדים שגם בשעה שהשוכר עבר בה עם החמור של המשכיר, הדרך הייתה עם מים ולכן א"א להאמין לשוכר מצד "מה לי לשקר" שהדרך הייתה אז יבשה)

11. הסבר כאן את המילים: א) "מה לי לשקר" (להגיד שעלינו להאמין לשוכר שבשעה שהוא עבר בדרך נהר פקוד היא הייתה יבשה, מצד "מה לי לשקר") ב) "במקום עדים" (כאשר אם נאמין לו שדרך נהר פקוד היתה יבשה באותו הזמן שהוא עבר בה, זה נגד עדים, שהרי יש כאילו עדים שדרך נהר פקוד הייתה עם מים בשעה שהשוכר עבר בה היות ובד"כ יש בדרך זו מים) ג) "לא אמרינן" (לא אומרים שנאמין לו ע"י "מה לי לשקר" וממילא השוכר יהיה חייב)

שמור לי ואמר ליה הנח לפני וכו'":

12. "שמור לי ואמר ליה הנח לפני": א) מה ביקש אדם אחד מאדם אחר, ב) היכן עמד האדם שביקשו ממנו לשמור על החפץ (בשוק) ג) מה ענה לו אותו אדם, ד) מה הפירוש "הנח לפני" (תניח את החפץ שלך לפני שאני מתחייב לך להיות עליו "שומר") ה) וממילא אם הוא לא ישמור על החפץ: האם הוא יהיה חייב?

13. מה פסק רב הונא, אם אותו אדם שנתבקש לשמור ענה לחברו "הנח לפניך": האם הוא התחייב להיות "שומר", ב) מה הפירוש: "הנח לפניך"? (תניח את החפץ לפניך, דהיינו שתישאר כאן שהחפץ יהיה לפניך ותשמור עליו, שאני לא מוכן להיות עליו "שומר")

14. במה נסתפקו בני הישיבה?

15. א) מה הייתה הראיה שהגמ' ניסתה להביא מהמשנה, ומהי הראיה שאפשר להביא מדברי רב הונא, ב) וממילא האם יש מכאן ראיה האם כשהוא ענה לחברו "הנח" האם הוא מקבל על עצמו להיות שומר או לא?

הו"א: ב"הנח" יש מחלוקת בין חכמים לרבי האם כוונתו להיות "שומר" או לא:

16. "לימא כתנאי אם הכניס ברשות בעל חצר חייב": א) להיכן רצה הבעלים של החפץ להכניס את חפצו ב) מה אמר לו בעל החצר ("הכנס". אתה יכול להכניס את חפצך לחצרי) ג) האם בעל החצר אמר "מפורש" האם הוא מסכים גם להיות "שומר" על החפץ שבעה"ב הכניס לחצרו, ד) לחכמים, האם כשבעל החצר אמר לבעה"ב "הכנס" [את החפץ שלך לחצרי] האם הוא התחייב גם להיות "שומר", ה) לרבי, האם כשבעל החצר אמר לבעה"ב "הכנס" [את החפץ שלך לחצרי] האם הוא התחייב גם להיות "שומר"?

17. להו"א: במה המקרה שבעל החצר אמר לבעה"ב: "הכנס" והמקרה שהאדם שהיה בשוק אמר לחברו: "הנח" – דומים? (שבשני המקרים האדם ענה לבעה"ב: תשים את החפץ שלך במקום שהוא יכול להשגיח בו עליו. ואמנם הוא לא אמר לבעה"ב מפורש האם הוא גם מסכים להיות עליו "שומר")

18. להו"א: א) מה יפסקו רבנן, האם האדם שענה לבעה"ב "הנח" התחייב גם להיות "שומר", ב) מה יפסקו רבי, האם האדם שענה לבעה"ב "הנח" התחייב גם להיות "שומר"?

19. מדוע הגמ' חשבה שרבנן שפסקו שבעל החצר שאמר לבעה"ב: "הכנס" – כוונתו גם להיות "שומר", יפסקו גם שהאדם שבשוק שענה לבעה"ב "הנח", גם התכוון להיות "שומר"? (היות וכמו בחצר אם בעל החצר אומר לאדם שים את החפץ בשטח שהוא יכול להשגיח בו עליו, כוונתו גם שאני מסכים להיות עליו "שומר", א"כ גם כאשר האדם שבשוק אמר לבעה"ב "הנח" את החפץ בשטח שהוא יכול להשגיח בו עליו כוונתו גם שהוא מסכים להיות עליו "שומר")

20. מדוע הגמ' חשבה שרבי שפסק שבעל החצר שאמר לבעה"ב: "הכנס" – אין כוונתו גם להיות "שומר", יפסקו גם שהאדם שבשוק שענה לבעה"ב "הנח", לא התכוון להיות "שומר"? (היות וכמו בחצר אם בעל החצר אומר לאדם שים את החפץ בשטח שהוא יכול להשגיח בו עליו, אין כוונתו שהוא מסכים גם להיות עליו "שומר", א"כ גם כאשר האדם שבשוק אמר לבעה"ב "הנח" את החפץ בשטח שהוא יכול להשגיח בו עליו אין כוונתו גם שהוא מסכים גם להיות עליו "שומר")

מסקנא: על אף שמתי שבעל החצר אמר לבעה"ב "הכנס", נחלקו חכמים ורבי האם כוונתו גם להיות "שומר", כשאדם שבשוק ענה לבעה"ב "הנח", יתכן שאין בכך מחלוקת בין חכמים לרבי האם בכוונתו גם להיות "שומר", אלא או שלשניהם אין כוונתו גם להיות שומר או שלשניהם כן בכוונתו גם להיות שומר:

אפשרות א': ב"הנח" חכמים מודים לרבי שאין בכוונתו גם להיות "שומר":

21. היכן קשה יותר לאדם לשמור על החפץ של חבירו: כשהוא מונח ב"חצירו" או כשהוא מונח ב"שוק" ?
22. ממילא: מדוע יתכן שחכמים שסוברים שמתי שבעל החצר אמר לבעה"ב "הכנס", כוונתו גם שהוא מסכים להיות גם "שומר" על החפץ (ולא רק שהוא מסכים שבעה"ב יכניס את החפץ לחצירו), בכל אופן כשהאדם שבשוק אומר לבעה"ב "הנח", הם מודים לרבי שאין בכוונת האדם להיות עליו "שומר" ?
23. וממילא לפי אפשרות זו, מה הדין ב"הנח" לחכמים ולרבי ?

אפשרות ב': ב"הנח" רבי מודה לחכמים שבכוונתו גם להיות "שומר":

24. מהן שתי המטרות שבגללן יתכן שבעה"ב מבקש מבעל החצר להכניס את החפץ שלו לחצירו ? (א. שבעל החצר יסכים לו לאחסן את החפץ שלו בחצרו. ב) שבעל החצר יסכים גם להיות "שומר" על החפץ שהוא יאחסן בחצירו)
25. (א) כשבעה"ב מבקש מאדם אחר שבשוק, שהוא יניח לידו את החפץ שלו והוא ישמור לו עליו: האם בעה"ב מבקש מאותו אדם שתי בקשות, גם שהוא ייתן לו רשות להניח את החפץ שלו בשטח שבשוק שנמצא לידו וגם שהוא יסכים לו להיות עליו "שומר", או שהוא רק מבקש ממנו שהוא יסכים להיות עליו שומר, הסבר מדוע ?
26. וממילא אם הבקשה היחידה שבעה"ב מבקש מהאדם שבשוק היא שהוא יסכים להיות שומר על החפץ שלו שהוא יניח לידו בשוק: א"כ מה היא כוונת האדם במה שהוא אומר לבעה"ב: "הנח" ?
27. ממילא: מדוע יתכן שרבי שסובר שמתי שבעל החצר אמר לבעה"ב "הכנס", אין כוונתו גם שהוא מסכים להיות על החפץ "שומר", בכל אופן כשהאדם שבשוק אומר לבעה"ב "הנח" הוא מודה לחכמים שבכוונת אותו האדם גם להיות עליו "שומר" ?
28. וממילא לפי אפשרות זו, מה הדין ב"הנח" לחכמים ולרבי ?
29. לסיכום: פרט מהן שלושת האפשרויות האם לחכמים ולרבי, האדם שבשוק שאמר לבעה"ב "הנח", האם הוא מסכים להיות "שומר" או לא ? (א. מחלוקת. ב) בין לחכמים ובין לרבי, הוא לא מסכים להיות "שומר". ג) בין לחכמים ובין לרבי, הוא מסכים להיות "שומר")

שאלות חזרה "השוכר" דף פ"א ע"ב - פ"ב ע"א

הלואה על המשכון – לימא בדלא שוי משכון

1. "הלואה על המשכון – שומר שכר": (א) מי נתן למי משכון, (ב) מי שומר על המשכון, (ג) לפי המשנה איזה סוג שומר נחשב המלווה על המשכון, (ד) לגבי מה זה משנה אם המלווה נחשב לשומר חינם או שהוא נחשב לשומר שכר?

"לימא מתניתין דלא כרבי אלעזר":

2. "המלווה את חברו על המשכון ואבד המשכון": (א) אצל מי היה המשכון, (ב) ואיזה נזק קרה למשכון?
3. כשהמשכון נאבד מבית המלווה: במה זה תלוי האם המלווה צריך או לא צריך לשלם ללווה על כך שהמשכון שהוא היה עליו שומר נאבד מביתו? (תלוי אם המלווה נחשב על המשכון ל"שומר חינם" שפטור מגניבה ואבידה או אם הוא נחשב על המשכון ל"שומר שכר" שחייב בגניבה ואבידה)
4. אם המלווה נחשב על המשכון ל"שומר חינם": האם הלווה יכול להגיד למלווה שהיות והמשכון שלי אבד מרשותך, א"כ אני לא ישלם לך את החוב שאני חייב לך, הסבר מדוע?
5. אם המלווה נחשב על המשכון ל"שומר שכר": האם הלווה יכול להגיד למלווה שהיות והמשכון שלי אבד מרשותך, א"כ אני לא ישלם לך את החוב שאני חייב לך, הסבר מדוע?
6. "ישבע ויטול מעותיו, דברי רבי אליעזר": (א) לרבי אליעזר, מה המלווה צריך להישבע (שהוא לא פשע בשמירת הפיקדון. היות ולרבי אליעזר המלווה נחשב על המשכון ל"שומר חינם" שחייב רק בפשיעה, וא"כ המלווה צריך להישבע שהוא לא פשע בשמירת הפיקדון והוא יהיה פטור לשלם ללווה על כך שהפיקדון אבד מרשותו) (ב) לרבי אליעזר: אם המלווה פטור מלשלם ללווה את השווי של הפיקדון שאבד מרשותו: ממילא, האם הלווה צריך לשלם למלווה את הכסף שהוא חייב לו?
7. (א) ממילא לרבי אליעזר, איזה "סוג שומר" נחשב המלווה על המשכון, (ב) ואילו למשנה שלנו איזה "סוג שומר" נחשב המלווה על המשכון, (ג) וממילא המשנה שלנו, האם היא סוברת כרבי אלעזר או שהמשנה שלנו אינה סוברת כרבי אליעזר, (ד) האם עדיף לרבי אליעזר שהמשנה תסבור כמותו או שאין זה משנה לרבי אליעזר אם המשנה אינה סוברת כמוהו?
8. לרבי עקיבא: (א) איזה שומר נחשב המלווה על המשכון, וממילא כשהמשכון אבד מרשות המלווה: האם המלווה חייב לשלם ללווה את השווי של המשכון, (ב) והאם הלווה יכול לומר למלווה שהוא לא ישלם לו את החוב במקום הכסף שהמלווה חייב לשלם לו על המשכון?

הקדמה להסבר הסיפא של הברייתא, מדוע במלוא "בשטר" לכו"ע המלוא נחשב ל"שומר שכר" על המשכון והקדמה לתירוץ הראשון של הגמ', מדוע מתניתין כר' אליעזר:

9. (א) הסבר מהו מלוא "בעל פה", (ב) הסבר מהו "מלוא בשטר" ?
10. (א) הסבר מהו "משכנו בשעת הלואה", (ב) הסבר מהו "משכנו שלא בשעת הלואה" ? (במקרה שהמלוא לא לקח משכון מהלואה "בשעת הלואה", והלואה לא שילם את חובו בזמן הפירעון, ב"ד נוטלים משכון מהלואה "שלא בשעת הלואה" כדי שהמלוא ייפרע ממנו את החוב של הלואה - אם הלואה לא יפרע את החוב עד לתאריך הנוסף שנקבע)
11. מהו הכלל: מתי המלווה נהנה מכך שהפיקדון אצלו וממילא הוא נחשב "שומר שכר" על המשכון, ומתי אין למלווה הנאה מכך שהפיקדון אצלו וממילא הוא נחשב "שומר חנים" על המשכון ? (הכלל הוא: אם המשכון נמצא אצל המלווה כדי "לגבות" ממנו את החוב, ממילא זה נחשב שהוא "נהנה" מכך שהפיקדון אצלו והוא נחשב עליו ל"שומר שכר" ואם המשכון נמצא אצל המלווה רק כדי שהלואה לא ישקר שהוא לא לוה כסף מהמלווה, א"כ אין זה נחשב שהמלווה "נהנה" מכך שהמשכון אצלו והוא נחשב ל"שומר חנים" על המשכון)
12. (א) מהם שלושת המקרים שמובאים כאן בגמ' (שמובאים כאן בקושיית הגמ' ובניסיון הראשון להסביר שהמשנה נשנית כדעת ר' אליעזר) שבהם המלווה לקח משכון מהלואה, (ב) פרט בכל אחד משלושת המקרים, האם גם ללא שהמלווה יטול משכון מהלואה, הלואה יוכל או לא יוכל להכחיש בהם שהוא לוה כסף מהמלווה ? (א) מלווה בע"פ והמלווה לקח מהלואה משכון "בשעת הלואה": הלואה יוכל להכחיש את ההלוואה, היות וההלוואה נעשתה בע"פ ללא עדים או שטר. (ב) מלווה בע"פ והמלווה לקח מהלואה משכון "שלא בשעת הלואה": הלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה, היות ורק ב"ד יכולים ליטול מהלואה משכון "שלא בשעת הלואה" וממילא לפני נטילת המשכון הלואה הודה בב"ד שהוא לוה כסף מהמלווה ולכן הלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה. (ג) "מלווה בשטר": הלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה, היות ויש שטר שכתוב בו שהלואה לוה כסף מהמלווה)
13. (א) במקרים שהלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה - גם ללא שהמלווה יקח ממנו משכון: מהי הסיבה שהמלווה כן לקח בהם משכון מהלואה ? (כדי לגבות מהמשכון את ההלוואה) (ב) וממילא, האם כשהמלווה לקח את המשכון מהלואה כדי לגבות מהמשכון את ההלוואה, האם המלווה נחשב אז ל"שומר חנים" או ל"שומר שכר" על המשכון ? (לשומר שכר, היות וכשהמשכון נמצא אצל המלווה ל"פירעון" המלווה נחשב על המשכון ל"שומר שכר")
14. במקרה שהמלווה לקח מהלואה משכון כדי שהלואה לא יכחיש את ההלוואה (ולא כדי "לגבות" ממנו את החוב): איזה "סוג שומר" נחשב המלווה ששומר על המשכון ? (שומר חנים)
15. ממילא כשהלואה שומר על המשכון, איזה "סוג שומר" הוא נחשב, בכל אחד משלושת המקרים הבאים (הסבר מדוע): (א) מלווה בע"פ והמלווה לקח מהלואה משכון "שלא בשעת הלואה" ? (לכו"ע - "שומר שכר", היות והלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה [היות והוא הודה בב"ד שהוא לוה כסף מהמלווה] ונטילת המשכון היא כדי לגבות ממנו את החוב ובגלל הנאה זו הלואה נחשב ל"שומר שכר") (ב) "מלווה בשטר" ? (לכו"ע - "שומר שכר", היות והלואה לא יוכל להכחיש את ההלוואה [היות וכתוב בשטר שהוא לוה כסף מהמלווה] ונטילת המשכון היא כדי לגבות ממנו את החוב ובגלל הנאה זו הלואה נחשב ל"שומר שכר") (ג) מלווה בע"פ והמלווה לקח מהלואה משכון "בשעת הלואה" ? (מחלוקת. שיטת ר' אליעזר שהמלווה נחשב ל"שומר חנים", היות ולר' אליעזר הסיבה שהמלווה לקח כן מהלואה את המשכון היא, כדי שהלואה לא יכחיש את ההלוואה [היות והמלווה נעשתה בעל - פה, ובשעת ההלוואה המלווה לא יודע אם הלואה יודה בהלוואה או לא וזו היא הסיבה, שלר' אליעזר הוא לקח משכון מהלואה "בשעת הלואה"] וממילא כשהסיבה שהמלווה לקח משכון מהלואה הייתה כדי שהלואה לא יכחיש את ההלוואה, המלווה נחשב אז ל"שומר חנים" על המשכון. שיטת ר"ע, שהמלווה נחשב לשומר שכר על המשכון, היות ולר"ע, הסיבה שהמלווה לקח כן משכון מהלואה היא, כדי "לגבות" ממנו את החוב, וממילא הוא נחשב לר"ע ל"שומר שכר" על המשכון)

16. ברייתא: "אבל הלואו אלף זוז בשטר והניח לו משכון עליהם ד"ה אבד המשכון אבדו מעותיו": (א) כשהלואה הייתה ב"שטר", האם הלואה יכול להכחיש שהוא לא לווה כסף מהמלווה, ומדוע (ב) אם כשהלואה הייתה בשטר הלואה לא יכול להכחיש את ההלוואה, א"כ מהי הסיבה שהמלווה כן לקח משכון מהלואה, (כדי לגבות מהמשכון את החוב) (ג) ולכן מדוע "דברי הכל" נחשב אז המלווה לשומר שכר על המשכון?

הסבר הגמ': יתכן להסביר שהמשנה סוברת כדעת רבי אליעזר:

17. איך ניסתה הגמ' לתרץ שהמשנה כן סוברת כר' אליעזר: (א) לתירוץ הגמ': במקרה שעליו המשנה מדברת, מתי המלווה לקח משכון מהלואה, (ב) ומהי הסיבה שהוא לקח משכון מהלואה, ולכן איזה שומר הוא נחשב למתני', ומדוע (ג) במקרה שעליו דיבר ר' אליעזר, מתי המלווה לקח משכון מהלואה, (ד) ומהי הסיבה שהוא לקח משכון מהלואה, ולכן איזה שומר הוא נחשב לרבי אליעזר, (ה) ממילא האם המשנה ור' אליעזר חולקים או שכל אחד מהם דיבר על מקרה אחר, (ו) וממילא האם מתני' כר' אליעזר או לא כר' אליעזר?

דחיית הגמ' את התירוץ הראשון שהסביר מדוע המשנה סוברת כר' אליעזר:

18. (א) איך רואים מלשון המשנה, שהמשנה שאומרת ששומר המשכון דינו כ"שומר שכר", מדברת במקרה שהמלווה לקח את המשכון מהלואה: "בשעת הלואתו", (ב) ואילו מה סבר ר' אליעזר, (לפי הגמ' בתירוץ הראשון) איזה "סוג שומר" נחשב המלווה על המשכון, כשהמלווה לקח מהלואה את המשכון "בשעת הלואתו", (ג) וממילא מדוע התירוץ הראשון אינו נכון?

ניסיון שני לתרץ שהמשנה כן סוברת כר' אליעזר:

19. (א) איזו הנאה יש למלווה מכך שהוא הלואה "פירות" ללווה? (אם הפירות היו נשארים אצל המלווה, חלק מהן היה מרקיב, עכשיו שהוא הלואה אותם, והלואה יחזיר לו פירות בזמן יותר מאוחר, הלואה יחזיר לו את הפירות כשהן טריים, ממילא יש לו רווח מכך שהוא הלואה את הפירות ובגלל הנאה זו שיש לו מההלוואה הוא נהפך להיות על המשכון "שומר שכר" [משא"כ בהלוואה של "כסף" אין למלווה הנאה מעצם ההלוואה, היות ולא היה קורה לכסף כלום גם אילו הוא לא היה מלווה אותו]) (ב) ממילא בהלווה "פירות", איזה שומר נחשב המלווה, על המשכון, שהוא נטל בעבור הלואת הפירות, (ג) בהלווה "מעות" האם יש למלווה הנאה מהלואת המעות, וממילא איזה שומר נחשב המלווה על המשכון שהוא נטל בעבור הלואת המעות?

20. איך ניסתה הגמ' לתרץ שהמשנה כן סוברת כר' אליעזר: (א) לתירוץ הגמ': במקרה שעליו המשנה מדברת, איזה דבר המלווה הלואה ללווה (ב) איזו הנאה יש למלווה מכך שהוא הלואה ללווה "פירות" ולכן לפי המשנה, איזה שומר נחשב המלווה, על המשכון שנטל בעבור הלואת הפירות, (ג) במקרה שעליו דיבר ר' אליעזר, איזה דבר הלואה הלואה למלווה, ולכן איזה שומר נחשב המלווה, בעבור המשכון שנטל מהלואה בעבור הלואת המעות, (ד) וממילא, הסבר מדוע המשנה כן סוברת כר' אליעזר?

דחיית הגמ' את התירוץ השני שהסביר מדוע המשנה סוברת כר' אליעזר:

21. (א) איך רואים מלשון המשנה, שחכמים במשנה שסוברים ששומר המשכון דינו כ"שומר שכר", מדברים במקרה שהמלווה לקח את המשכון מהלואה, בעבור הלואת "מעות", וממילא איזה שומר נחשב המלווה כשהוא נטל משכון ב"הלואה מעות", (ב) ואילו מה סבר ר' אליעזר, איזה "סוג שומר" נחשב המלווה על המשכון, כשהמלווה

לקח מהלוח את המשכון בעבור הלוחות "מעות", ג) וממילא מדוע התירוץ השני שהסביר מדוע מתניתין כר' אליעזר, אינו נכון?

החזרת התירוץ השני וסבר מדוע התירוץ השני נכון וכן אפשר כך להסביר שמתני' כר' אליעזר:

22. א) איך ניתן להסביר שרק ר' יהודה הוא התנא של המשנה ואין כלל דעת חכמים במשנה, ב) וממילא מה דעת ר' יהודה במשנה איזה שומר נחשב המלוח על המשכון כשהלוח "מעות" ואיזה שומר הוא נחשב כשהלוח "פירות" ג) וממילא איך אפשר להסביר שהמשנה סוברת כדעת ר' אליעזר?

דחיית הגמ' את התירוץ ומסקנת הגמ' שהמשנה חולקת על ר' אליעזר:

23. א) מה סובר ר' עקיבא ב"הלוחות מעות" איזה שומר נחשב המלוח על המשכון שנטל בעבור הלוחות המעות, ("שומר שכר" כפי שמוכר בברייתא) ב) אם תנא דמתני' הוא רבי יהודה שסובר שבהלוחות מעות נחשב המלוח על המשכון ל"שומר חנינם", א"כ, האם המשנה היא כדעת ר' עקיבא או שהמשנה חולקת על ר' עקיבא, ג) מה הבעיה בכך שהמשנה חולקת על ר' עקיבא, ד) אם המשנה צריכה לסבור כדעת ר' עקיבא שבהלוחות "מעות" המלוח נחשב ל"שומר שכר", ממילא האם אפשר לגרוס במשנה שהתנא של המשנה הוא ר' יהודה שסובר שהלוחות "מעות" נחשב המלוח ל"שומר חנינם" או שהגירסא הנכונה היא שחכמים חולקים על ר' יהודה במשנה והם סוברים שבהלוחות מעות המלוח נחשב ל"שומר שכר" כפי שסובר ר' עקיבא?

24. ממילא האם המשנה היא כדעת ר' אליעזר ששומר המשכון הוא "שומר חנינם" או שהיא כדעת ר' עקיבא ששומר המשכון הוא "שומר שכר"?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ"ב ע"א ע"ב

לימא בדלא שוי משכון – מתני' המעביר חבית

1. איזה "סוג שומר" נחשב המלוה ששומר על המשכון: (א) לרבי אליעזר, (ב) לרבי עקיבא?
2. מה מנסה הגמ' לדעת כאן אצלנו בסוגיא? (במה נחלקו ר"א ור"ע)

אפשרות א', מהו המקרה שבו נחלקו ר"א ור"ע, ובמה הם נחלקו:

3. מהו המקרה ומהו הדין שעליו דיבר "שמואל": (א) כמה כסף הלווה המלוה ללוה, (אלף זוז) (ב) איזה פקדון הביא הלוה למלוה ומה היה למשל השווי של הקת של המגל (זוז) (ג) אם ההלוואה הייתה אלף זוז, א"כ מה סובר שמואל, מדוע המלוה הסכים לקחת משכון ששווה רק זוז אחד, (היות ובעיני המלוה הקת של המגל שווה אלף זוז והוא בעצם לוקח את המשכון כדי "לגבות" ממנו את החוב. והגמ' סוברת כעת שבמקרה שהמלוה לוקח את המשכון כדי "לגבות" ממנו את החוב הוא נחשב בגלל זה ל"שומר שכר") (ד) לשמואל, אם המלוה לקח את המשכון כדי "לגבות" ממנו את החוב, איזה סוג שומר הוא נחשב, (ה) וממילא אם המשכון אבד מהמלוה, האם הלוה צריך לשלם את החוב למלוה, הסבר מדוע?
4. "לימא בדלא שוי משכון שיעור זוזי": לפי אפשרות א', מהו המקרה שעליו הברייתא דיברה ובו חלקו ר"א ור"ע: (א) כמה כסף הלווה המלוה ללוה, (למשל, אלף זוז) (ב) מה היה למשל השווי של המשכון שהלוה הביא למלוה, (זוז) (ג) האם המשכון היה שווה "יותר" מההלוואה או "פחות" מההלוואה?
5. לרבי אליעזר: (א) אם המשכון היה שווה "פחות" מההלוואה, א"כ מהי הסיבה שהמלווה לקח את המשכון מהלוה, (כדי שהלוה יזכור את ההלוואה) (ב) וממילא לרבי אליעזר, אם המלוה לקח את המשכון לא בשביל "לגבות" ממנו את החוב, א"כ איזה סוג שומר נחשב המלווה על המשכון (שומר חנם) (ג) לכן אם המשכון אבד מהמלוה, האם המלוה חייב לשלם ללוה על המשכון שאבד ממנו, (לא. שומר חנם פטור באונס) (ד) וממילא האם הלוה חייב לשלם את החוב למלוה, (ה) ולכן מה פסק רבי אליעזר? ("שבע ויטל מעותיו")
6. לרבי עקיבא: (א) מהי הסיבה שהמלוה לקח את המשכון מהלוה, (כדי "לגבות" ממנו את החוב. והגמ' סוברת כעת שבמקרה שהמלוה לוקח את המשכון כדי "לגבות" ממנו את החוב הוא נחשב בגלל זה ל"שומר שכר") (ב) לרבי עקיבא, אם המלוה לקח את המשכון כדי "לגבות" ממנו את החוב, איזה סוג שומר הוא נחשב, (ג) וממילא אם המשכון אבד מהמלוה, האם הלוה צריך לשלם את החוב למלוה, הסבר מדוע, (ד) ולכן מה פסק רבי עקיבא? ("יכול לומר לו אבד המשכון אבדו מעותיך")

דחיית אפשרות א', לא במקרה זה חלקו ר"א ור"ע:

7. דחיית הגמ': במקרה שהמשכון היה שווה "פחות" מההלוואה, והמשכון אבד מהמלוה, מה סוברים ר"א ור"ע, האם בגלל זה הלווה לא יצטרך לשלם למלוה את ההלוואה או שהם סוברים שהלווה כן יצטרך לשלם למלוה את ההלוואה? (הגמ' לא סברה כמו שמואל ולכן הגמ' לא רצתה להעמיד את מחלוקת ר"א ור"ע האם הם סוברים כמו שמואל, כי אז ייצא שר"ע כן סובר כמו שמואל)
8. (א) וממילא האם ר"א ור"ע חלקו במקרה שהמשכון היה שווה "פחות" מההלוואה, והמשכון אבד מהמלוה, האם בגלל זה הלווה לא יצטרך לשלם את ההלוואה או שהלווה כן יצטרך לשלם ההלוואה, (ב) וממילא מה עדיין צריך להסביר? (במה נחלקו ר"א ור"ע)

אפשרות ב', במה נחלקו ר"א ור"ע:

9. מה הדין שאמר ר' יצחק, למי שייך המשכון שנמצא אצל המלוה ואיך התורה מתייחסת למי המשכון שייך?
10. מהי המטרה שבגללה התורה מתייחסת שהמשכון שייך למלוה - מה היה קורה אם היינו מתייחסים שהמשכון שייך ללוה: (א) אם מתייחסים שהמשכון שייך ללוה, א"כ כשהמשכון נמצא אצל המלוה ויקרה למשכון נזק ב"אונס" האם המלוה חייב או פטור, (פטור. היות ורק "שואל" חייב באונס, והמלוה לכו"ע לא נחשב לשואל על המשכון) (ב) עד מתי המלוה שומר על הפיקדון, (עד שהלוה ישלם את החוב) (ג) אם מתייחסים שהמשכון שייך למלוה בזמן שהוא שומר עליו, האם המלוה יצטרך להחזירו ללוה, כשהלוה יפרע לו את החוב, (ודאי שכן) (ד) אם מתייחסים שהמשכון שייך למלוה ויקרה אונס למשכון, למי קרה הנזק: למלוה או ללוה (למלוה) (ה) א"כ, כשיגיע זמן הפירעון והלוה ירצה בחזרה את המשכון, האם המלוה יוכל להגיד לו אני לא נחשב לשואל על המשכון ואני לא חייב לשלם לך על הנזק שקרה למשכון שלך, הסבר מדוע? (לא. היות והמלוה חייב להחזיר ללוה את המשכון כשהלוה פורע לו את החוב, ואם קרה נזק למשכון, זה הרי נחשב שהנזק קרה למלוה [היות והמשכון היה נחשב שהוא שייך לון] וא"כ על המלוה לשלם ללווה את השווי של המשכון במקום המשכון שעליו להחזיר לו. וממילא זה יוצא שהמלוה חייב בנזקי המשכון אפילו אם הם קרו באונס)
11. וא"כ האם במקרה שהמשכון אבד, האם הלווה יכול להגיד למלוה: "אבד המשכון אבדו מעותיך"? (כן)
12. לסיכום: לגבי מה זה משנה האם מתייחסים שהמשכון שייך למלוה או שהוא שייך ללוה? (האם המלוה יהיה חייב בנזקי המשכון אפילו אם הם יקרו ב"אונס", או שהוא יהיה פטור)
13. מהיכן למד ר' יצחק שהתורה מתייחסת שהמשכון שייך למלוה?
14. לפי אפשרות ב', במה נחלקו ר"א ור"ע: (א) כשהמשכון אבד: מה פסק ר"א, האם המלוה חייב לשלם על המשכון שאבד וממילא האם הלווה צריך לשלם למלוה את החוב, (ב) האם ר"א סבר כרבי יצחק שהמלוה חייב לשלם על נזק שקרה למשכון אפילו אם הוא אירע באונס, (ג) מה פסק ר"ע האם המלוה חייב לשלם על המשכון שאבד וממילא האם הלווה צריך לשלם למלוה את החוב, (ב) האם ר"ע, סבר כרבי יצחק שהמלוה חייב לשלם על נזק שקרה למשכון אפילו אם הוא אירע "באונס"?

דחיית אפשרות ב', לא במקרה זה חלקו ר"א ור"ע:

15. באיזה מקרה אמר ר' יצחק שהמשכון שייך למלוה: במקרה שהמלוה לקח את המשכון מהלוה "בשעת הלואתו" או במקרה שלקחו מהלוה את המשכון "שלא בשעת הלואתו" ?
16. באיזה מקרה חלקו ר"א ור"ע האם המלוה חייב או פטור לשלם על הנזק שקרה למשכון: כשהמשכון ניטל מהלוה "בשעת הלואתו" או שהוא ניטל ממנו "שלא בשעת הלואתו" ? ("בשעת הלואתו" כפי שכתוב בברייתא)
17. וממילא הסבר מדוע לא יתכן שר"א ור"ע חלקו האם המשכון שייך ללוה והמלוה פטור מהנזק שקרה למשכון או שהמשכון שייך למלוה והמלוה חייב בנזק שקרה למשכון ?

אפשרות ג', במה נחלקו ר"א ור"ע:

מחלוקת אם "שומר אבידה" דינו כ"שומר חינם" או כ"שומר שכר":

18. שומר אבידה, איזה שומר הוא נחשב ?
19. לגבי איזה דבר זה משנה לנו אם שומר אבידה נחשב לשומר חינם או לשומר שכר ?
20. מדוע שומר אבידה פטור בזמן שמירתו על האבידה מלתת לחם לעני ?
21. מה הטעם של רבה שהוא סובר: "שומר אבידה" כשומר חינם דמי ? (ההנאה ששומר האבידה פטור מלתת לחם לעני בגלל שמירתו על האבידה, אינה נחשבת להנאה "חשובה" שבגללה ייחשב המוצא ל"שומר שכר")
22. מדוע רב יוסף סובר: "שומר אבידה" כשומר שכר דמי ? (ההנאה ששומר האבידה פטור מלתת לחם לעני בגלל שמירתו על האבידה, נחשבת להנאה "חשובה" ובגללה ייחשב המוצא ל"שומר שכר")
23. אדם שמלוה: איזו מצוה הוא מקיים ? (יש מצוות עשה להלוות כסף, כשיש לאדם כסף שהוא יכול להלוות אותו)
24. לפי אפשרות ג', במקרה שבו נחלקו ר"א ור"ע: מהי הסיבה שבגללה המלוה הלווה כסף ללוה ? (הלוה כדי לקיים את מצוות הלואה)
25. ממילא, במה "שומר אבידה" ו"שומר המשכון" דומים ? (שבשניהם אדם מקיים מצוה בשמירתו על החפץ של השני והוא נפטור בגלל זה מלתת לחם לעני: באבידה: החפץ נמצא אצלו והוא שומר עליו בשביל לקיים מצוות השבת אבידה ולכן הוא מקיים מצוה בשמירתו על האבידה. במשכון: המלוה מקיים מצוה בשמירתו על המשכון)
26. לפי אפשרות ג', במה נחלקו ר"א ור"ע: א) מדוע לר"א שומר המשכון נחשב ל"שומר חינם", ב) מדוע לר"ע שומר המשכון נחשב ל"שומר שכר" ?

דחיית אפשרות ג' לפי רב יוסף:

27. א) רבה ורב יוסף, האם הם היו תנאים או שהם היו אמוראים, ב) רבי אליעזר ורבי עקיבא, האם הם היו תנאים או שהם היו אמוראים ?
28. לפי אפשרות ג', איזה תנא לכאורה אינו סובר כמו רב יוסף שסובר ששומר המשכון נחשב ל"שומר שכר" ?
29. ולכן מה מנסה הגמ' לעשות ? (למצוא אפשרות נוספת שבה נחלקו ר"א ור"ע, שלפי אפשרות זו ניתן להסביר שאין תנא שחולק על רב יוסף)

לפי רב יוסף, אפשרות ד' להסביר במה נחלקו ר"א ור"ע:

30. לפי רב יוסף, במקרה שבו נחלקו ר"א ור"ע: (א) מה הייתה הסיבה שבגללה המלוה הלווה כסף ללוה? (הלווה כסף ללוה, היות והוא רצה להשתמש במשכון, והוא עשה תנאי עם הלוה שהוא ישתמש במשכון והוא יוריד את הכסף שמגיע ללוה בגלל השימוש שלו במשכון, מהחוב שהלוה חייב לו)
31. לפי רב יוסף, במה נחלקו ר"א ור"ע: (א) לר"א, ב"מלוה וצריך למשכון" האם המלוה קיים מצוה כשהוא הלווה את הכסף ללוה, וממילא האם המלוה נהיה פטור מלהביא לחם לעני בגלל שהוא שומר על המשכון (ב) ולכן לרבי אליעזר, איזה שומר נחשב שומר המשכון: "שומר חנם" או "שומר שכר", הסבר מדוע?
32. ובשומר "אבידה" שהוא מקיים מצוה בשמירתו, ובגלל זה הוא פטור מלהביא לחם לעני: מה יסבור רבי אליעזר האם ההנאה הזו היא הנאה "חשובה" שבגללה שומר האבידה נחשב ל"שומר שכר" או שהנאה זו אינה נחשבת להנאה "חשובה" שבגללה שומר האבידה יחשב ל"שומר שכר", וא"כ האם ר"א סובר כרב יוסף ששומר אבידה נחשב לשומר "שכר" או שהוא אינו סובר כרב יוסף ששומר אבידה נחשב לשומר "שכר"?
33. (א) לר"ע, ב"מלוה וצריך למשכון" האם המלוה קיים מצוה ככך שהוא הלווה את הכסף ללוה, וממילא האם המלוה נהיה פטור מלהביא לחם לעני בגלל שהוא שומר על המשכון (ב) לרבי עקיבא, האם ההנאה שהוא פטור בגלל שמירתו על המשכון מלהביא לחם לעני, האם היא נחשבת להנאה "חשובה", (ג) ולכן לרבי עקיבא, איזה שומר נחשב שומר המשכון (ד) וא"כ האם ר"ע סובר כרב יוסף ששומר אבידה נחשב לשומר "שכר" או שהוא אינו סובר כרב יוסף ששומר אבידה נחשב לשומר "שכר"?
34. ממילא האם ר"א ור"ע חולקים על רב יוסף ששומר המשכון נחשב ל"שומר שכר"?
35. (א) למסקנת הגמ', מהי הסיבה היחידה שתיתכן, שבגללה ר"ע סובר ששומר המשכון נחשב ל"שומר שכר"? (היות והמלוה מקיים מצוה בכך שהוא הלווה כסף ללוה וממילא הוא פטור מלתת לחם לעני בגלל שמירתו על המשכון, והנאה זו שבגלל שמירתו על המשכון הוא פטור מלתת לחם לעני נחשבת להנאה "חשובה" שבגללה יחשב המלוה ל"שומר שכר" על המשכון) (ב) ממילא האם ר"ע ודאי חולק על רבה שסובר ששומר אבידה נחשב ל"שומר חנם" על המשכון, בגלל שההנאה שהוא נפטר מלתת לחם לעני בגלל שמירתו על האבידה אינה נחשבת להנאה "חשובה" שבגללה הוא יחשב ל"שומר שכר", (ג) וממילא האם דברי רבה ודאי שנויים במחלוקת תנאים?
36. לאבא שאול: (א) מדוע למלוה יש מצוה להשכיר את המשכון של העני? (ב) האם העני אמר מפורש שהוא אינו מסכים שהמלוה ישכיר את המשכון כדי להוריד לו מהחוב (ג) האם העני הסכים מפורש שהמלוה ישכיר את המשכון שלו (ג) א"כ, מדוע מותר למלוה להשכיר את המשכון?
37. (א) האם ההלכה היא כמו אבא שאול, (ב) לרב חנן בר אמי אמר שמואל, איזה סוגי משכון מותר למלוה להשכיר ללא רשות מפורשת מהלוה ומדוע, (ג) ואיזה סוגי משכון אסור למלוה להשכיר ללא רשות מפורשת מהלוה ומדוע?

שאלות חזרה "השוכר" דף פ"ב ע"ב פ"ג ע"א

מתני' המעביר חבית – סוף הפרק

1. מתני': "המעביר חבית ממקום למקום": מי העביר את החבית ולמי הוא העביר את החבית ?
2. "ושברה": איך החבית נשברה ? (הסבל "נתקל" והחבית נפלה ממנו ונשברה וממילא קרה נזק לבעל החבית)
3. לר"מ: (א) איזה "סוג נזק" נחשב "נתקל" – זה שהסבל נתקל ובגלל זה החבית נשברה, ("אונס" ב) ולכן אם הסבל הוא "שומר חינם" או שהוא "שומר שכר": האם הוא חייב לשלם על החבית שנשברה בגלל שהוא נתקל, הסבר מדוע ?
4. לר"י: (א) איזה "סוג נזק" נחשב "נתקל" – זה שהסבל נתקל ובגלל זה החבית נשברה, ("גניבה ואבידה" ב) אם הסבל הוא "שומר חינם": לר"י, האם הוא חייב לשלם על החבית שנשברה בגלל שהוא נתקל, הסבר מדוע, (ג) אם הסבל הוא "שומר שכר": לר"י, האם הוא חייב לשלם על החבית שנשברה בגלל שהוא נתקל, הסבר מדוע ?
5. הסבר איך יתכן שרבי יהודה אומר ש"נתקל" נחשב לסוג נזק של "גניבה ואבידה", והרי החבית לא נגנבה והיא גם לא נאבדה ? (ההבדל בין "אונס" לבין "גניבה ואבידה" הוא, מהם הסיכויים שהנזק יקרה: יש נזק שאינו מצוי שהוא יקרה וממילא השומר לא היה צריך להישמר שנזק זה לא יקרה ונזק זה נקרה "אונס". ישנו נזק שעדיין לא מצוי שהוא יקרה, אמנם הוא מצוי יותר מנזק בדרגת "אונס" ונזק זה נקרא "גניבה ואבידה" ובעצם "גניבה ואבידה" הוא דוגמא לנזק שאינו מצוי ואמנם הוא מצוי יותר מנזק שהוא בדרגת "אונס". ולרבי יהודה "נתקל" הוא נזק יותר מצוי מנזק בדרגת "אונס", אמנם הוא עדיין לא נחשב נזק מצוי והוא נזק בדרגת "גניבה ואבידה")
6. לרבי אליעזר: (א) מדוע הוא לא מבין את הדין שר"מ אמר ש"שומר שכר" שנתקל פטור לשלם על החבית שנשברה (היות ולרבי אליעזר "נתקל" ודאי שאינו נחשב ל"אונס" אלא לכל הפחות הוא נחשב ל"גניבה ואבידה" [במקום מדרון] ולפעמים הוא גם נחשב ל"פשיעה" [שלא במקום מדרון] וממילא אם המעביר הוא "שומר שכר" הוא אמור להיות חייב על כך שהחבית נשברה בגלל שהוא "נתקל" היות וש"ש חייב בין ב"גניבה ואבידה" ובין ב"פשיעה", ואילו ר"מ אמר ששומר שכר שנתקל הוא פטור) (ב) וממילא מה היה אמור להיות הדין לדעת רבי אליעזר, אם המעביר את החבית היה "שומר שכר": האם הוא חייב או שהוא פטור מלשלם על כך שהוא נתקל והחבית נשברה ?
7. ומדוע רבי אליעזר לא מבין את הדין שר"מ אמר ש"שומר חינם" שנתקל פטור בכל מקרה לשלם על החבית שנשברה בגלל שהוא נתקל: (א) מה אמור להיות הדין לדעת רבי אליעזר, אם השומר חינם נתקל "במקום מדרון" והחבית נשברה: איזה "סוג נזק" זה נחשב ("גניבה ואבידה"), וממילא האם השומר חינם פטור או חייב על החבית, (ב) ומה פסק ר"מ במקרה שהשומר חינם נתקל "במקום מדרון" (פטור). [לר"מ שומר חינם פטור בכל מקרה, בין "במקום מדרון" ובין "שלא במקום מדרון"] (ג) ומה אמור להיות הדין לדעת רבי אליעזר, אם השומר חינם נתקל "שלא במקום מדרון" והחבית נשברה, איזה "סוג נזק" זה נחשב ("פשיעה"), וממילא האם השומר חינם פטור או חייב על החבית, (ד) ואילו מה פסק ר"מ, מה הדין אם השומר חינם נתקל "שלא במקום מדרון" והחבית נשברה, איזה "סוג נזק" זה נחשב ("אונס"), וממילא האם השומר חינם פטור או חייב על החבית ?

8. ומדוע באמת ר"מ פסק ששומר חינום פטור אפילו אם הוא נתקל "שלא במקום מדרון"? (היות ור"מ סבר שגם כשהשומר נתקל "שלא במקום מדרון" הוא לא נחשב ל"פושע" [שאז גם אם הוא "שומר חינום" הוא אמור להיות "חייב"] אלא הוא נחשב ל"אונס")
9. מה חידש איסי בן יהודה: א) באיזה מקרה השומר יכול "להישבע" מה קרה לפיקדון והוא לא צריך להביא ע"כ "עדים", (כשלטענתו הנזק קרה במקום שלא מצויים בו אנשים, וממילא קשה לשומר להביא ע"כ עדים ומספיק שהוא ישבע) ב) ובאיזה מקרה השומר צריך להביא "עדים" מה קרה לפיקדון, ולא מספיק שהוא "ישבע" על כך? (כשלטענתו הנזק קרה במקום שמצויים בו אנשים, וממילא ב"ד מחייבים אותו להביא "עדים" מה קרה לפיקדון, והשומר לא נאמן ע"כ ע"י "שבועה")
10. לר"מ: א) איך המעביר את החבית יוכיח שהוא נתקל בלי כוונה – באונס, והוא לא נתקל בפשיעה ולכן החבית נשברה? (בשבועה. ע"י שהוא ישבע שהוא לא נתקל בפשיעה) ב) אם הוא ישבע שהוא לא נתקל בפשיעה: האם הוא יהיה פטור או שהוא יהיה חייב לשלם על החבית שנשברה?
11. לרבי אלעזר, שהמעביר את החבית אמור להיות פטור רק במקרה שהוא "שומר חינום" ורק במקרה שהוא נתקל "במקום מדרון" שאז ההיתקלות שלו נחשבת ל"גניבה ואבידה" ששומר חינום פטור בה: א) לדעת רבי אלעזר באיזה מקרה השומר יוכל להוכיח ע"י "שבועה" שההיתקלות שלו לא הייתה ב"פשיעה" והוא יהיה פטור, (כשהוא טוען שהוא נתקל במקום שלא מצויים עדים שיכולים להעיד שהוא נתקל באונס) ב) ומתי השומר יוכל להוכיח רק ע"י "עדים" שההיתקלות שלו לא הייתה ב"פשיעה" והוא יהיה פטור, ולא נאמן לו לכך ע"י "שבועה"? (כשהוא טוען שהוא נתקל במקום שמצויים עדים שיכולים להעיד שהוא נתקל באונס) ג) ואילו לר"מ איך שומר חינום יוכל להוכיח שההיתקלות שלו "במקום מדרון" הייתה באונס – אם לדבריו הוא נתקל במקום שמצויים עדים שיתכן שהם יכולים להעיד על כך, וממילא מה הקשה רבי אלעזר על ר"מ?
12. מדוע באמת לר"מ, שומר יוכל להישבע שהוא נתקל באונס, גם אם לטענתו הנזק קרה במקום שמצויים עדים שיתכן שהם יכולים להעיד על כך? (היות ור"מ לא סבר כאיסי בן יהודה שבמקום שמצויים עדים לא מאמינים לשומר ע"י "שבועה")

"למימרא דסבר ר"מ נתקל לאו פושע הוא והתניא וכו'":

13. "המעביר את החבית ממקום למקום ושברה בין שומר חינום בין ש"ש ישבע, דברי ר"מ: א) לר"מ, מדוע גם שומר חינום וגם "שומר שכר" פטורים אם החבית נשברה בגלל שהם "נתקלו"? (כי ר"מ סובר שנתקל נחשב ל"אונס" ובין שומר חינום ובין שומר שכר פטורים ב"אונס")
14. "והתניא נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו וכו'": א) איך הכד נשבר, (ע"י שהבעלים שסחב אותו נתקל והכד נפל ממנו והתנפץ ברה"ר) ב) באיזה מקום הכד נשבר, ג) מה קרה כתוצאה מכך שהכד נשבר? (קרה נזק לאדם אחר)
15. האם בעל הכד חייב לשלם על הנזק שקרה בגלל שהוא נתקל והכד שלו נשבר ברה"ר: א) לרבי מאיר, ב) לחכמים,
16. א) מדוע לחכמים הוא פטור, ב) ומדוע לר"מ הוא חייב? (היות ור"מ סובר "נתקל פושע", וממילא הוא אשם בכך שהוא נתקל והכד שלו נשבר ברה"ר ולכן הוא חייב בנזקים שנגרמו משברי הכד)
17. ממילא מה הקשתה הגמ' - איזה סתירה יש בדברי ר"מ: היכן ראינו שר"מ סובר "נתקל – אונס הוא" והיכן ראינו שר"מ סובר "נתקל – פושע הוא"?

18. תירוץ רבי אלעזר על הסתירה: א) מדוע בברייתא שלנו (לגבי המעביר את החבית) כתוב שדעת ר"מ היא ש"נתקל – אונס הוא", ב) ומדוע בברייתא (לגבי נשברה כדו) שהגמ' הביאה, מופיע שדעת ר"מ היא ש"נתקל – פושע הוא"? (התנאים של שתי הברייתות נחלקו מהי דעת ר"מ, האם נתקל "אונס הוא", או "פושע הוא")?
19. תירוץ רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן על הסתירה: א) מהי דעת ר"מ, האם נתקל "אונס הוא" או "פושע הוא", ("פושע הוא") ב) גם אם ר"מ סובר שנתקל "פושע הוא", האם הוא נתקל "בכוונה" כדי שהחבית תישבר, או שהוא רק פשע בכך שהוא לא ניזהר מספיק שהוא לא ייתקל, ג) מדוע ר"מ פסק שהמעביר את החבית ו"נתקל" והחבית נשברה הוא פטור, והרי לר"מ נתקל הוא "פושע" ור"מ היה צריך לפסוק שהמעביר את החבית ונתקל, צריך להיות חייב? (על אף שר"מ סובר שנתקל "פושע" הוא, בכל אופן יש "תקנת חכמים" שהמעביר את החבית ונתקל יהיה פטור – אם הוא ישבע שהוא לא שבר את הכד בכוונה. והטעם שרבנן תיקנו שהוא יהיה פטור במקרה שהוא ייתקל והחבית תישבר היא: היות ואם המעביר את החבית יהיה חייב בנתקל: "אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום")
20. לרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מדוע לר"מ, שומר שנתקל לא יכול להישבע שהוא "לא פשע" (היות והוא כן פושע, דלרבי חייא בר אבא, ר"מ סובר ש"נתקל – פושע הוא") ואיזו שבועה הוא כן יכול להישבע?
21. לרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: האם רבי יהודה ורבי אלעזר סוברים שהמעביר את החבית ונתקל יהיה פטור בגלל תקנת החכמים האמורה? (לא. שהרי לר"י ש"ש חייב בנתקל, ולר"א שומר חינם חייב בנתקל "שלא במקום מדרון")
22. לסיכום: מדוע המעביר את החבית ונתקל והחבית נשברה, יהיה פטור לר"מ: א) לשיטת רבי אלעזר, (ר"מ סובר (לדעת התנא של הברייתא שלנו) נתקל "אונס הוא") ב) לשיטת רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן? (ר"מ סובר שנתקל "פושע הוא" ותקנ"ח שהוא יהיה פטור)
23. ומדוע ר"מ סובר שבנשברה כדו בגלל שהוא נתקל, הוא יהיה חייב בנזקים שנגרמו בגלל שברי הכד שהיו פזורים ברה"ר? (לר"א: בגלל שהתנא של הברייתא של כד סובר, שר"מ סובר: נתקל – פושע הוא. לרבי חייא בר אבא: לכו"ע ר"מ סובר "נתקל – פושע הוא")
24. לסיכום: "שומר שכר" שהעביר חבית לחבירו והוא נתקל והחבית נשברה, האם הוא יהיה חייב או פטור: א) לר"מ לשיטת ר"א, ומדוע, (פטור. נתקל "אונס הוא") ב) לרבי מאיר לשיטת רבי חייא בר אבא, ומדוע, (פטור. מצד תקנ"ח [על אף שלר"מ נתקל "פושע הוא"] ג) לרבי יהודה ומדוע (חייב. נתקל נחשב ל"גניבה ואבידה" ששומר שכר חייב בו ד) לרבי אלעזר ומדוע? (חייב בכל מקרה: נתקל "שלא במקום מדרון", נחשב ל"פשיעה", ושומר שכר חייב בפשיעה. נתקל "במקום מדרון" נחשב ל"גניבה ואבידה" וש"ש חייב ב"גניבה ואבידה")
25. "שומר חינם" שהעביר חבית לחבירו והוא נתקל והחבית נשברה האם הוא יהיה חייב או פטור: א) לר"מ, ומדוע (פטור. לרבי אלעזר בגלל שתנא דמתני סובר שר"מ סובר נתקל "אונס הוא", ולרבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, הוא יהיה פטור על אף שר"מ סובר שנתקל "פושע הוא", מצד תקנ"ח) ב) לרבי יהודה ומדוע (פטור. נתקל נחשב ל"גניבה ואבידה", ששומר חינם פטור בו) ג) לרבי אלעזר ומדוע? (תלוי היכן הוא נתקל: נתקל "שלא במקום מדרון", נחשב ל"פשיעה", ושומר חינם חייב בפשיעה. נתקל "במקום מדרון" נחשב ל"גניבה ואבידה" ושומר חינם פטור ב"גניבה ואבידה" [ואמנם במקום "דאיכא ראייה" הוא ייפטר רק ע"י עדים, ובמקום "דליכא ראייה" הוא ייפטר גם ע"י שבועה])
26. א) מה היה המעשה עם האדם שהעביר יין "בריסתקא דמחוזא" – איך החבית נשברה, ב) לר"א: איך אותו אדם יוכל להוכיח שהוא נתקל עם החבית בקורה שבלטה ברה"ר וממילא הוא לא פושע בכך שהחבית נשברה, ג) מדוע רבא אמר שאותו אדם יהיה נאמן רק ע"י "עדים" ולא ע"י "שבועה"?
27. מה היה המקרה עם ארבע מאות חביות היין: א) מה ביקש אדם אחד מחבירו, ב) מה קרה לחביות היין שהשליח קנה, ג) לטענת השליח: איזה סוג יין הוא קנה ומתי היין החמיץ לאחר

שהשליח קנה אותו, מדוע הוא פטור מלשלם את השווי של היין למשלח, (היות והשליח לטענתו קנה יין טוב והיין החמיץ לא באשמתו) ה) מהי טענת המשלח, אולי איזה דבר השליח קנה מלכתחילה, (אולי היה לשליח יין שהחמיץ ואותו הוא הביא למשלח והוא בכלל לא קנה יין טוב שהחמיץ לאחר מכן, או שאולי השליח קנה יין שהחמיץ, בזול, והוא לקח לעצמו את הכסף שהמשלח נתן לו לקנות בו יין, וממילא על השליח להחזיר לו בחזרה את הכסף שהוא נתן לו לצורך קניית יין) ו) מה אמר רבא לשליח, רק איזו ראייה הוא יכול להביא שטענתו צודקת, ז) מדוע רבא אמר שהשליח צריך להביא "עדים" ולא מספיק שהוא "ישבע" שהוא קנה יין טוב והוא החמיץ רק לאחר שהוא קנה אותו?

28. א) איזו כמות משא, הדרך של הסבלים לישא ב"איגרא", (משא יותר מהכמות שסבל אחד יכול לסחוב בפעם אחת, והיות והוא סוחב על האיגרא יותר מכמות שסבל יכול לישא בפעם אחת ממילא הוא צריך להתאמץ לסחוב את המשא שעל האיגרא) ב) מדוע הסבל מתאמץ לישא על האיגרא יותר ממשא שסבל יכול לסחוב בצורה רגילה? (היות והמשא שהוא נושא על האיגרא הוא לא כבד כמו משא שצריכים שני סבלים לנושא, הדרך של הסבל להתאמץ ולשאת אותו - היות והוא מאמין שהוא יצליח לסחוב את המשא מבלי שהוא יתמוטט) ג) מה הבעיה בכך שהסבל מתאמץ ונושא על האיגרא כמות משא שקשה לו לנושאה, (היות והסבל עלול להתמוטט מכובד המשא וממילא המשא של בעה"ב יינזק, ולמשל אם הוא נושא חביות הם עלולים להישבר) ד) אם הסבל יתמוטט והמשא ינזק: מהי הסיבה שהסבל לא יצטרך לשלם את כל הנזק, (מכיוון שהמשא לא כבד עד כדי כך שיצטרכו שני סבלים לנושא - אלא הוא שוקל פחות מכך, דרך הסבלים להתאמץ ולנושאו באיגרא) ומהי הסיבה שהוא יצטרך לשלם את כל הנזק? (היות ויש סיבה לומר שהוא "פושע" בכך שהוא העמיס על האיגרא יותר מהמשא שהוא יכול לסחוב בפעם אחת, שהרי הוא יכול בגלל זה להיתקל והמשא ייפול ממנו ויינזק) ה) אם באמת הסבל התמוטט והחביות שהוא נושא נשברו, איזו תקנה תיקן רב חייא בר יוסף, מהו הסכום שעל הסבל לשלם, (חצי מהשווי של הנזק) ומדוע? (היות ויש סיבה לומר שהוא "פושע" ועליו לשלם את כל הנזק ויש סיבה לומר שהוא "אונס" ולכן עליו להיות פטור מלשלם על כל הנזק לכן רב חייא בר יוסף פסק שעליו לשלם חצי מהנזק)

29. א) איזו כמות משא הסבל העמיס על הדיגלא, (משא כפול שראוי לשני בני אדם) ב) מדוע אם הסבל נושא ב"דיגלא" משא כפול שראוי לשני בני אדם (ובעצם היה עליו לנושאו בשני פעמים), והוא יתמוטט והמשא יינזק, עליו לשלם את כל הנזק? (היות והיה אסור לו לשאת משא של שני בני אדם בפעם אחת והיה עליו לחלק את כמות המשא ולשאת אותו בשני פעמים, ולכן הוא נחשב לפושע ועליו לשלם את כל הנזק)

30. מה היה המעשה עם רבה בר בר חנה והסבלים: א) איך החביות נשברו, (שתי אפשרויות: א) הם נשאו את המשא "שלא במקום מדרון" והם נתקלו שזה נחשב ל"פשעה". ב) הם נשאו משא בדיגלא בכמות כפולה מזו שהם יכולים לסחוב ואם הם נתקלו זה נחשב ל"פשעה") ב) האם הסבלים היו צריכים לשלם את השווי של החביות לרבה בר בר חנה, הסבר מדוע, ג) מה עשה רבה בר בר חנה לסבלים ומה הסבלים אמרו לרב, ג) מה פסק רב, לרבה בר בר חנה, ג) מה שאל אותו רבה בר בר חנה ומה ענה לו רב, ד) מה אמרו הסבלים לרבה בר בר חנה לאחר שהוא החזיר להם את הגלימות שלהם, ה) מה אמר לו רב, מה שאל רבה בר בר חנה את רב ומה רב ענה לו?